

Управління культури Волинської облдержадміністрації
Волинський краєзнавчий музей
Музей волинської ікони

**ВОЛИНСЬКА ІКОНА
XVI-XVIII СТОЛІТЬ
З КОЛЕКЦІЇ
ВОЛИНСЬКОГО КРАЄЗНАВЧОГО
МУЗЕЮ**

КАТАЛОГ

Частина II

Луцьк – 2015

УДК 7.04(477.82): 246.5
ББК 85.143(4 УКР-4 ВОЛ)лб
В-67

Волинська ікона XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею. Каталог. Частина II / Упорядник А. Вигоднік, С. Василевська. – Луцьк: Вежа-Друк, 2015. – 196 с., іл. – Серія: Колекції Волинського краєзнавчого музею. Вип. 12.

Відповідальний за випуск: *Анатолій Силук*

Технічний редактор: *Олександр Трофімук*

ПЕРЕДМОВА

Каталог «Волинська ікона XVI-XVIII ст. з колекції Волинського краєзнавчого музею. Частина II» – проміжний підсумок роботи дослідників, розпочатої зі створенням Музею волинської ікони, і є продовженням укладання зведеного каталогу творів волинського іконопису, які зберігаються у музеях України. Об'єктом другої частини каталогу стали волинські ікони XVIII ст. з відреставрованої частини колекції Музею волинської ікони. Сюди також увійшли п'ять ікон XVII ст., дві з них стали відкриттям останніх двох років – «Святий Миколай», «Воздвиження Чесного Хреста» (Кат. II, № 1, 2), на іконі «Іоан Богослов» (Кат. II, № 4) вдалося відчитати фрагмент автентичного донаторського напису з датою, а значить датувати ікону 1696 р., уточнення атрибуції дозволило віднести до XVII ст. ікону «Богородиця Одигітрія» (Кат. II, № 3) та картуш «Пророки Соломон та Ісаїя» (Кат. II, № 5). Каталог подає уточнені дані щодо сюжетів, атрибуції, авторства і приналежності до певних малярських осередків окремих ікон XVIII ст. Звичайно, викладений нижче матеріал не може вважатися вичерпним і остаточним. Необхідні для дослідження сюжетні, хронологічні, матеріально-технічні та інші вихідні дані про ікону подаються у вигляді каталожної статті з детальним описом і кольоровим фото. Надіємось, дане видання допоможе зацікавленим у вивченні волинського іконопису.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

ВКМ I - 801

Початок XVII ст.

103,5 x 77

Походження: Соборо-Богородична церква с. Микуличі Володимир-Волинського району

Реставрація: 2014 р., Львівська філія ННДРЦ України, М.Баліцка

Матеріали і техніка: дошка (2) липова, шпуги (2) правосторонньо врізані, левкас, темпера, олія, гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, потертості фарбового шару і сріблення на німбах, підпалини у центрі ікони,

бонії втрачені, пошкодження шашелем, реставраційне тонування

Опис: святий Миколай зображений фронтально, покоління. Права рука святого піднята у благословляючому жесті, лівою рукою підтримує червону книгу із зеленим обрізом і червоними застібками. Миколай одягнений у синій підризник, оранжеві з білим геометричним орнаментом поручі, біловохристий поліставрій з орнаментованим краєм, оранжевий омофор з білими хрестами і дрібним крапковим орнаментом по краю та яскраво-червону палицю. Обабіч святого на рівні плечей у білих хмаринах – поясні зображення Ісуса Христа з благословлячим жестом правиці і книгою та Богородиці з омофором. Німб Богородиці плоский, Ісуса Христа – хрещатий, обидва сріблені. Складки на підризнику Миколая передані графічно синіми лініями. Лик вохристої карнації з легкою підрум'яною, движками модельовані повіки, ніс, вилиці, зморшки на високому чолі, вуха, очі великі темні, ніс прямий, вуста маленькі червоні, сиві волосся, борода і вуса прописані білилами. Німб плоский, окреслений графією, сріблений. Іменний напис святого і монограми Христа та Богородиці виконані в'яззю білою фарбою. Тло ікони червоного кольору, гладке. Обрамлення накладне, подвійне, профільоване, з боніями, внутрішній валик зеленого, міжрамні смуги синього, зовнішні планки рудого кольорів.

Експонується у МВІ

Публікації: Лабай М., Баліцка М. Ікона «Святий Миколай» зі збірки Музею волинської ікони: атрибуція, спроби датування та реставрація пам'ятки // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XXI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2014. – С.75; Єлісеєва Т. Ікона «Святий Миколай» першої половини XVII ст. з колекції Музею волинської ікони. До питання атрибуції // Історія і сучасність православ'я на Волині. Матеріали Науково-практичної конференції. – м. Луцьк, 2014. – С.30.

**Волинський
іконописець 1630 року
ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО
ХРЕСТА**

ВКМ Ж - 315

Перша половина XVII ст.

98 x 69

**Походження: Іоано-Богословська
церква с. Верхнів Іваничівського
району**

**Реставрація: 2014 р., ННДРЦ
України, О.Фролова**

**Матеріали і техніка: дошка (2)
соснова, шпуги (2) різносторонньо
врізані, левкас, темпера,
гравіювання, золочення**

Збереження: кракелюри, значні

**втрати фарбового шару і левкасу по всій площині ікони та на
обрамленні, дірки, бонії та верхня і нижня планки обрамлення втрачені,
реставраційні тонування.**

Опис: дійство розгортається на тлі біло-блакитного архітектурного ансамблю з двома арками. У центрі – білостінний храм з черепичним дахом, з двома рядами аркоподібних вікон та круглих віконець, зліва і справа – мури і будівлі з черепичними дахами, високими аркоподібними вікнами та дзвіниця із дзвоном. Архітектурні деталі прописані білою контурною лінією. У центрі композиції зображений митрополит Макарій, який стоїть на білому амвоні і тримає голгофський хрест з титлом ІНЦІ. Обабіч нього зображені: зліва – молодий дякон з кадилом, справа – дякон з темними бородою, вусами, правицею благословляє. Внизу хрест підтримують два святителі у священницьких одежах і білих омофорах з чорними хрестами. Зліва і справа – групи людей, серед яких зліва імператор Костянтин у короні. Одежі персонажів білих, блакитних, червоно-вохристих кольорів з чорно-білим контуром, складки модельовані тонкими чорними лініями. Лики вохристої карнації з пробілами, очі великі, носи прямі, уста червоні, білильними мазками прописані сиві волосся і бороди більшості персонажів, усі святителі з тонзурами. Німби плоскі, золочені. Позем ікони темний. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого цвіт гвоздики. Обрамлення накладне, подвійне, профільоване, міжрамні смуги синього кольору.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 156.

БОГОРОДИЦЯ ОДИГІТРІЯ

ВКМІ - 90 XVII ст.

60 x 40

Походження: Покровська церква
с. Дорогиничі Локачинського
району

Реставрація: 2012 р., Львівська
національна академія мистецтв,
Є. Рябчук

Матеріали і техніка: дошка (2)
липова, без шпуг, левкас, темпера,
гравіювання, золочення, різьба
Збереження: кракелюри, значні
втрати фарбового шару і левкасу на
тлі та на колонках, золочення
стерте, втрати боній, дірки,
розходження дощок, пошкоджена
дощка зі зворотнього боку.

Опис: зображення Богородиці нижчепоясне, вправо вліво. На лівій руці Богоматір тримає Ісуса Христа, правою – вказує на нього. Богородиця одягнена у синій хітон з орнаментованою горловиною і обшлагами, темно-вишневий з зеленим виворотом мафорій, на чолі і правому плечі – зірки. Ісус Христос правою рукою благословляє, у лівій – тримає білий сувій. Одягнений у білий хітон з червоною смугою на горловині та рудий гіматій. Складки одяг модельовані світлими широкими смугами, тонкими чорними лініями. Лики рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі карі, брови високі темні, носи прямі, уста червоні, відтінені підборіддя і вилиці. Німби плоскі, окреслені двома графіями, золочені. Тло ікони гравіюване стилізованим рослинним орнаментом, в основі якого цвіт граната. Зображення зверху обнесене різьбленою аркою. Ікона вміщена у накладний кіот з двома білими колонками з різьбленими базами і капітелями, подвійним карнизом, аркоподібним фігурним навершям з різьбленим букетом трипелюсткових квітів і листків, з боніями, міжрамні смуги синього, тло навершя червоного кольорів.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45. Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 178.

ІОАН БОГОСЛОВ

ВКМ І - 127

1696 р.

101,5 x 70

**Походження: Михайлівська церква
с. Окорськ Локачинського району
Реставрація: 2006 р., реставраційна
майстерня ВКМ, П. Петрушак,
А. Чабан**

**Матеріали і техніка: дошка (2)
липова, шпуги (2) наскрізно врізані,
левкас, темпера, гравіювання,
золочення, сріблення**

**Збереження: кракелюри, тріщини
основи, втрати фарбового шару і
левкасу на поземі, втрати левкасу і
золочення на тлі та внутрішній рамі**

Опис: святий Іоан зображений у повний зріст, вліво оберта вправо, ноги злегка зігнуті у колінах, босі. Правою рукою святий торкається грудей, під лівою тримає закриту книгу. Одягнений у сіро-голубий хітон, підперезаний рожевим поясом, і яскраво-червоний з рожевим виворотом гіматій. Складки одяг модельовані темними смугами, висвітленнями і білильними мазками по основних кольорах. Лик виразний, рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі темні, ніс прямий, вуста червоні. Чітко промальовані темні брови, білильними мазками відтінені повіки, зморшки на щоках і високому чолі, волосся, вуса і борода сиві. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Обабіч постаті – іменний напис ІОАНЪ БОГОСЛ..., виконаний червоною фарбою. У нижній частині, на тлі архітектурного стафажу, розміщені мініатюри з життєвими сценами: зліва – катування Іоана у казані; приведення до царя; копання могили; справа – випробування ядом. Позем ікони темний. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, в основі якого листя, виноградні грона та бутони, золочене. Рама накладна, глибока, профільована. На накладній рамі з плоскими колонками і срібленими боніями донаторський напис: «СИЮ ІКОНУ ПОДЧЫНИЛ ІІОАНЪ САВЧУКЪ 1865ГО 17...» Під написом залишки автентичного донаторського напису з датою – 1696 р.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 143; Василевська С. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2006. – С. 49; Вигоднік А., Карпюк Л. Житійні ікони XVII-XVIII ст. з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2006. – С. 67; Музей волинської ікони – К.: РК Майстер-принт, 2010. – 88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

ПРОРОКИ СОЛОМОН ТА ІСАЯ

ВКМ РА - 1614

Кінець XVII ст.

67 x 58

Походження: Покровська церква
с. Поромів Іваничівського району

Реставрація: 2009 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка (2)
липова, левкас, темпера, різьба,
сріблення

Збереження: кракелюри, тріщини

основи, потертості сріблення, фрагментарні втрати фарбового шару і деревини

Опис: зображення вміщене у медальйон овальної форми. Пророки зображені поколінно, вправо. Пророк Соломон у правій руці тримає башту, у лівій – розгорнутий білий сувій з текстом. Одягнений у царські одяжі: зелений хітон і червоний плащ з опушкою, на грудях на ланцюжку – медальйон, на голові – вінець. Пророк Ісая правою рукою тримає кліщі з жаріною, у лівій – розгорнутий білий сувій з текстом. Одягнений у зелено-жовті одяжі, голова непокрита. Складки одяж виконані спрощено. Лики пророків нечіткі, вохристої карнації, очі великі, носи масивні, вуста червоні, волосся і бороди темні. Німби плоскі, окреслені двома графіями. Тло ікони сірого кольору, гладке. Картуш плоскорізьблений у вигляді відрізків волуг і листя, зверху – гроно винограду. Різьба сріблена, основа різьби покрита світлою фарбою.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45. Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI- XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 178. Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202.

СПОКУСА ХРИСТА

ВКМІ - 110

Початок XVIII ст.

96 x 64

Походження: Свято-Троїцька церква с. Городище Луцького району

Реставрація: 1994 р., Львівська філія ННДРЦ України, Т. Откович

Матеріали і техніка: дошка (2) соснова, шпуги (2) накладні на дерев'яних тиблях, левкас,

темпера, олія, сріблення

Збереження: кракелюри, втрати фарбового шару, значні потертості сріблення, втрати дошки на полях, дірки від тиблів по периметру ікони, обрамлення втрачене

Опис: Ісус Христос і диявол зображені у повний зріст, упівоберта один до одного. Ісус лівою рукою підтримує гіматій, праву – протягує вперед. Христос одягнений у червоний хітон і синій гіматій, босоніж. Лик вохристої карнації з підрум'яною, чоло високе, очі темні, ніс прямий, вуста червоні, волосся, борода і вуса темні. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений. Диявол з рогами на голові, хвостом і кігтями на босих ногах зображений зі спини, одягнений у темно-коричневий плащ. Правою рукою протягує Ісусу камінь. На другому плані – пейзаж з силуетами монастиря і палацу у зелені дерев під затягнутим сіро-чорними хмарами небом. Справа розміщена сцена, де диявол пропонує Христу кинутись зі скелі. Позем ікони темний з білим камінням. У верхній частині ікони – напис (Матв., 4,1). Зображення обнесене світлою лінією, поля ікони покриті чорною фарбою, зверху і знизу декоровані крупним орнаментом з квітки і двох волют.

Експонується у МВІ

Публікації: Откович М. Проблеми науково-реставраційної роботи // Родовід. – 1994. – № 8; Александрович В. Малярське середовище Луцька та навколишніх монастирів біля перелому XVII-XVIII ст. // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали наукової конференції. – м. Луцьк, 1994. – С.13; Александрович В. « Легенда Йова Кондзелевича». Вступ до студій над творчістю майстра на Волині // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.6; Ковальчук Є. До питання музейного і церковного співробітництва у збереженні і дослідженні пам'яток давнього мистецтва Волині // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.68; Василевська С., Вигоднік А. Ікони XVII-XVIII століть з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст. : каталог та альбом, К., Спадщина, 1998. – 104с.; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010. – 88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.; Кальчєня Г. Сюжет спокуси Ісуса Христа в пустелі у зображальному мистецтві. Походження сюжету та його символізм // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XXI міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2014. – С.65.

ХРИСТОС ВСЕДЕРЖИТЕЛЬ

ВКМІ - 166

1715 р.

110 x 69

Походження: Богородично-Казанська церква с. Буцин Старовижівського району
Реставрація: 1993 р., кооператив «Відродження-2», м. Київ

Матеріали і техніка: дошка (2) липова, шпуги (2) наскрізно врізані, левкас, темпера, олія, гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, сріблення стерте, ікона обрізана по периметру, обрамлення і бонії втрачені

Опис: зображення Ісуса Христа фронтальне, поясне. Права рука Спаса піднята у благословляючому жесті, лівою рукою тримає відкрите Євангеліє з текстом (Ін. 6,35). Христос одягнений у червоний хітон з клавом і коричневою облямівкою та синій гіматій. Складки одяг модельовані широкими темними смугами. Лик Христа рожево-вохристої карнації з підрум'яною і висвітленнями на виступаючих частинах, чоло високе, очі карі, мигдалеподібні, брови темні довгі, ніс прямий, вуха великі, уста червоні, борідка роздвоєна, волосся коричневе, розділене на проділ. Німб хрещатий, окреслений двома графіями, сріблений. Обабіч постаті розміщені монограми Ісуса Христа. Тло ікони гравіюване стилізованим рослинним орнаментом, сріблене. Обрамлення подвійне, міжрамні смуги синього кольору з дрібним білильним візерунком. На нижній міжрамній смузі розміщений донаторський напис з іменем донатора і датою створення ікони: «СЕЙ, ВБРАЗЪ, НАДАЛЬ, РБЪ, БЖИІ, МАКСИМЪ, ФЕДРОЧУКЪ: ЮЦКЕВИЧ ВИДАЛЬ СУМИ: ЗЛОТХЪ ВСЪМДСЦЕ: РОК... БОЖОГО АѲѢ. Т.»

Зберігається у МВІ

Публікації: Вигоднік А. Датовані і підписні ікони у збірці Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 48; Василевська С., Вигоднік А. Ікони XVII-XVIII століть з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.118.

Маляр з Михнівки
**ПРИЧАЩАННЯ СВЯТОГО
ОНУФРІЯ**

ВКМ Ж - 300

1717 р.

108 x 84

**Походження: Стрітенська церква
с. Михнівка Камінь-Каширського
району**

Реставрація: 1991р., ННДРЦ

України, Л.Когут

Матеріали і техніка:: дошка (2)

соснова, шпуги (2) наскрізно

врізані, левкас, темпера,

гравіювання, золочення, сріблення

Збереження: кракелюри,

**розходження дощок, потертості сріблення на німбі і рамі, втрати
фарбового шару на міжрамних смугах**

Опис: у центрі композиції зображений святий Онуфрій, який стоїть навколішки, з молитовно складеними руками перед грудьми. Оголене тіло святого, модельоване відтінками вохри, прикриває пов'язка на стегнах з зеленого листа, довгі сиві волосся і борода. Навпроти Онуфрія зображений ангел з потиром у руках, одягнений у довгий білий підризник з подолом, оздобленим вишивкою і мереживом, червоний далматік і синій орар. У правому верхньому куті ікони, на тлі блакитного неба, у клубастих коричнево-сіро-білих хмарах – образ Пресвятої Трійці в іпостасях Бога-батька, Бога-сина з благословляючими жєстами правиць та Святого Духа у вигляді білого голуба. Лики персонажів вохристої карнації з підрум'яною, відтінені носи, підборіддя. Німб Онуфрія плоский, сріблений. Плоский німб Ісуса Христа і ромбоподібний – Бога-батька – золочені. Складки одєж персонажів модельовані з допомогою висвітлень і темних смуг по основних кольорах. Позем ікони темний, у вигляді пагорба, на якому зображені символи царської влади – корона і скіпетр, а також посох і ковшик, розсипані овочі і фрукти. У нижньому правому кутку – зображення лева з людиноподібним обличчям і пташиними лапами, на другому плані, на тлі засніжених гір – темна печера, джерело, зелена пальма з червоними плодами. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, в основі якого виноградна лоза, золочене. Обрамлення накладне, подвійне, профільоване,

з боніями, міжрамні смуги блакитного кольору з білим візерунком. На верхній і нижній міжрамних смугах – залишки донаторського напису.

Експонується у МВІ

Публікації: Теодорович Н. Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии. – Почаев, 1888; Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Василевська С., Вигоднік А. Ікони XVII-XVIII століть з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст. : каталог та альбом, К., Спадщина, 1998. –104с.; Л. Міляєва Українська ікона XI-XVIII століть. – Київ, 2007. – 527с.; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010. – 88с.; Степовик Д. Мистецтво середини XVII середини XVIII століття // Історія українського мистецтва. Т.3 – К., 2011. – С.505; Карпюк Л. Твори XVII-XVIII століть «Маляра з Михнівки» та майстрів його кола // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIX міжнародної наукової конференції. – Луцьк, 2012 – С.88; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

ВКМ РА - 1594

1718 р.

113 x 86,7

Походження: Преображенська церква с. Нуйно Камінь-Каширського району

Реставрація: 2008 р., Львівська філія ННДРЦ України, Є. Манько

Матеріали і техніка: дошка (3) соснова, шпуги (2) наскрізно врізані, паволока, левкас, темпера, олія, гравіювання, сріблення, золочення

Збереження: кракелюри, значна втрата фарбового шару, левкасу і

деревини у центральній частині, бонії та нижня і ліва планки обрамлення втрачені, дірки від цвяхів, пошкодження шашелем.

Опис: святий Миколай зображений поколінно, упівоберта вправо. Правою рукою благословляє, лівою тримає книгу у червоному окладі, в середнику якого зображений хрест-розп'яття з пристоячими. Святий одягнений в архієрейське облачення: біло-голубий підризник, синю з червоним виворотом фелонь, вохристій хрещатий омофор, поручі, палицю, наперсний хрест на ланцюжку, мітру. Складки одягу виконані спрощено, модельовані висвітленнями і темними смугами. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі темні, брови довгі чорні, борода, вуса і волосся сиві. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Обабіч святого, на хмаринах – пояси зображення Ісуса Христа з благословляючою правицею і книгою та Богородиці з омофором. Вони одягнені у червоно-синій одяг. У двох окреслених прямокутниках – написи С. ШЦЬ НИКОЛА. Тло ікони гравіюване стилізованим рослинним орнаментом, золочене. Обрамлення подвійне, профільоване, з боніями. Глибока зовнішня рама покрита червоною фарбою, верхня планка і бонії сріблені, міжрамні смуги синього кольору, орнаментовані. На нижній міжрамній смузі – донаторський напис «СЕЙ ОБРАЪ НАДАЛЪ РЪБЪ Б.ЙКА... ПИК ФИЛИП... ФДУУ..... УЖ..... К ДО ХРАМУ БІС ПРЕВБРАЖЭНЯ ГДА. НШЭГО ІСА ХТА ЗАВДЪПУЩЕНІЕ ГРЪХОВЪ СВОИХЪ:.. РКУ:БЖГО А.ѳ.ІИ: МЦА АПРЛА ДНА 13» з датою створення ікони – 1718 р.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XV міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2008. – С. 200.

Йов Кондзелевич
СВЯТИЙ ГЕОРГІЙ

ВКМ І - 228

Початок XVIII ст.

115 x 74

**Походження: Михайлівська церква
с. Окорськ Локачинського району**

**Реставрація: 1999 р., НАОМА,
К.Єршова**

**Матеріали і техніка: дошка (2)
липова, шпуги (2) наскрізно врізані,
левкас, темпера, олія, гравіювання,
сріблення, золочення**

**Збереження: кракелюри, потертості
та фрагментарні втрати фарбового
шару і левкасу на тлі, дірки від
тиблів, обрамлення втрачене**

Опис: святий Георгій зображений у повний зріст, упівоберта вправо. У правій руці тримає хоругву рожевого кольору із золотим хрестом, лівою рукою опирається на круглий срібний щит з хрестом. Святий одягнений у сині штани, зелений далматік, жовту сорочку, срібну кірасу з хрестом на грудях, через ліве плече перекинутий червоний плащ, скріплений фігурною фібулою, на лівому боці висить меч у піхвах, на ногах – сіро-голубі чоботи з закатами. Складки одяг виконані темними смугами. Лик вохристої карнації з підрум'яною, очі великі, виразні, темні, брови тонкі високі, ніс прямий, вуста червоні, відтінені підборіддя і шия, маленькі вуса, волосся коротке, розділене на проділ. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Обабіч святого у двох прямокутниках, окреслених графією, іменний напис. Позем ікони темного кольору, далі – зображення зелених пагорбів, голубих вершин гір та замку. Зліва, на тлі пейзажу, зображена сцена Чуда святого Георгія про змія. Тло ікони гравіюване стилізованим рослинним орнаментом, золочене. Ікона має аркоподібне навершя, зображення обнесене широкою білою смугою.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 35; Єршова К. Реставрація ікони «Святий Великомученик Георгій» біля 1730 року з села Окорськ Локачинського району (збірка Волинського краєзнавчого музею) // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999.– С.100; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть. Матеріали VII міжнародної конференції з волинського іконопису. – м. Луцьк, 2000.– С.86; Л.Міляєва Українська ікона XI-XVIII століть.- Київ, 2007.- 527с.; Карпюк Л. Ікони святого Юрія Змієборця XVI-XVIII століть з колекції ВКМ // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2009. – С. 48; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010.– 88с.; 150 святинь Великої Волині. – Рівне, 2011. – 223с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

**Йов Кондзелевич
ЮРІЙ ЗМІЄБОРЕЦЬ**

ВКМ РА - 1064

Перша половина XVIII ст.

113 x 69

**Походження: Покровська церква с.
Бобли Турійського району**

**Реставрація: 1993р., реставраційна
майстерня ВКМ, Л. Обухович**

**Матеріали і техніка: дошка (2)
липова, шпуги (2) наскрізно врізані,
левкас, темпера, олія, гравіювання,
сріблення, золочення, на звороті
стики дощок проклясні густим
полотном, обрамлення відсутнє
Збереженість: кракелюри, тріщини,
потертості сріблення**

Опис: у центрі композиції зображений святий Юрій Змієборець, який сидить на здібленому білому коні і довгим списом пронизує крилатого темно-коричневого змія з відкритою пащею з гострими білими зубами і червоним язиком, з довгими кігтями на лапах та спіральним хвостом. Святий Юрій одягнений у зелену туніку і лицарський обладунок, червоні чоботи і плащ, скріплений фібулою, голову вінчає шолом з різнокольоровим пір'ям. На коні – збрюя і попона. Справа зображений білостінний замок з баштами, гостроверхими червоними дахами і аркоподібними вікнами. На балконі замку зображений цар у короні, зі скіпетром у руці, поруч – цариця, яка плаче. З вікна на фронтоні визирає служка. Перед замком молода царівна Єлисава, з білою овечкою біля ніг, споглядає сцену битви. Царівна одягнена у білу сорочку із широкими рукавами з перехватами, червону спідницю, зелений корсет, червоний плащ та корону. Складки одяг виконані прийомом світлотіні. Лики персонажів вохристої карнації з підрум'яною, очі великі круглі, темні, носи прямі, вуста червоні, відтінені повіки, носи, підборіддя. Німб святого плоский, окреслений двома графіями, золочений. Позем ікони темний у вигляді пагорбів, завершується широкою смугою зелені і зображенням засніжених вершин. У нижньому лівому куті знаки смерті – череп і кістка. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, в основі якого насічки, галузки і шишки, золочене. У верхній частині – іменний

напис, зроблений червоною фарбою. Верх ікони аркоподібний, зображення обнесене широкою біло-жовтою смугою.

Експонується у МВІ

Публікації: Сидор О. Волинське малярство XVII-XVIII ст. // Образотворче мистецтво. – 1988, №-2. Овсійчук В. Бароккове диво // Пам'ятки України. – 1990, №-3; Степовик Д. Історія української ікони X-XX століть. – Київ, 1996. – 440с.; Обухович Л. Йов Кондзелевич та ікона «Юрій Змієборець» з с. Бобли Турійського району // Тези та матеріали III Всеукраїнської наукової конференції «Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації». – Луцьк, 1996. – С.27; Йов Кондзелевич і Волинь. – Луцьк, 1997; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони. Ікони XVII-XVIII ст. з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції – Луцьк, 1997 – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст. – Київ-Луцьк, 1998; Косаняк Л. Ікони на тему «Юрій Змієборець» у творчому розумінні малярів Стефана Поповича Медицького та Йова Кондзелевича // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С.64; Карпюк Л. Ікони святого Юрія Змієборця XVI-XVIII століть з колекції ВКМ // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2009. – С. 48; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010.– 88с.; 150 святинь Великої Волині. – Рівне, 2011. – 223с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

ВОСКРЕСІННЯ

ВКМ Ж - 321

Початок XVIII ст.

43,2 x 32,7

Походження: Покровська церква с.

Пірванче Горохівського району

Реставрація: 2007 р., реставраційна

майстерня ВКМ, Л.Обухович

Матеріали і техніка: дошка (2)

липова, шпуги (2) односторонньо

врізані, левкас, темпера

Збереження: кракелюри,

потертості, фрагментарні втрати

фарбового шару та левкасу,

реставраційні вставки левкасу і

тонування

Опис: Ісус Христос зображений у повний зріст, стоїть на коричневому саркофазі. Правою, високо піднятою рукою благословляє, лівою – тримає хрест з червоно-білою хоругвою. Христос одягнений у біле оперезання та червоний плащ, скріплений на грудях. Лик і тіло Ісуса Христа рожево-вохристої карнації, очі темні, ніс прямий, вуста червоні, волосся світло-русяве. Німб плоский, коричневого кольору, обведений червоною лінією. Обабіч постаті Христа – монограми ІС ХС. Постать Ісуса Христа оточена світлими променями. У нижній частині ікони, біля саркофагу, зображені у різних позах три воїни, одягнені у сині кіраси. Зліва молодий воїн виглядає із-за саркофагу, справа воїн із сивою бородою, у шоломі, піднімає щит над головою, воїн у центрі лежить на щиті. Тло ікони сіро-рудого кольору у вигляді хмар, гладке. Зображення обрамлене широкою білою смугою.

Експонується у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI- XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XV міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2008. – С.200.

ВОЗНЕСІННЯ

ВКМ Ж - 322

Початок XVIII ст.

43,5 x 30,7

**Походження: Покровська церква с. Півранче Горохівського району
Реставрація: 2002 р., реставраційна майстерня ВКМ, Л. Обухович
Матеріали і техніка: дошка соснова, шпуги (2) різносторонньо врізані, паволока, левкас, темпера
Збереження: кракелюри, потертості, фрагментарні втрати фарбового шару та левкасу, реставраційні підведення левкасу і тонування**

Опис: у центрі композиції ікони, на сірій хмарині серед жовтого сяйва зображений Ісус Христос з піднятими руками. Одягнений у червоні одежі, босоніж. Обабіч Христа на хмаринах – поясні постаті двох ангелів у білих та блідо-рожевих одежах. У нижній частині ікони зображений натовп людей у динамічних позах. Їхні погляди і жести звернені до Христа. Серед молодих і літніх чоловіків вирізняється постать Богородиці, яка стоїть навколішки, протягуючи руки вгору. Персонажі одягнені у червоно-зелені та біло-сині одежі. Складки одеж модельовані накладанням темних смуг, висвітлень та білильних мазків на основні кольори. Лики персонажів світло-вохристої карнації з підрум'яною, дрібні. Німби Ісуса Христа і Богоматері плоскі, темного кольору, обведені червоною лінією. На синьому тлі, між хмариною і пагорбом – частково збережений напис білою фарбою ВОЗНЕСЕНІЄ. Позем ікони рудого кольору. Тло ікони у вигляді зеленого пагорбу і синього неба, гладке. Зображення обрамлене широкою білою смугою.

Експонується у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 153; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XV міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2008. – С.200.

БОГОЯВЛЕННЯ

ВКМ Ж - 317

Початок XVIII ст.

44 x 30,8

**Походження: Покровська церква
с. Пірванче Горохівського району
Реставрація: 1997 р., реставраційна
майстерня ВКМ, Л.Обухович
Матеріали і техніка: дошка
соснова, шпуги (2) наскрізно
врізані, левкас, темпера
Збереження: кракелюри, дрібні
осипи фарбового шару,
реставраційні тонування, втрати
дошки по краях**

Опис: у центрі композиції зображений Ісус Христос упівоберта вліво, з молитовно складеними на грудях руками. Оголене тіло покриває біле оперезання і червоний плащ. Голова схилена під благословіння Іоана Хрестителя, який стоїть на скелястому березі. Правою рукою Хреститель благословляє, у лівій тримає довгий посох з хрестом на кінці і білою стрічкою з написом СЄ АГНЕЦЬ БЖІЙ... Іоан одягнений у зелені одежі. Позаду Спасителя зображені два ангели, які споглядають на нього. Складки одяг персонажів модельовані світлими і темними смугами по основних кольорах. Лики і тіла рожево-вохристої карнації. Німби плоскі, темні, обведені червоною лінією. Вгорі, у світлому сьайві, серед сіро-рожевих хмар, зображений білий голуб та червоною фарбою іменування ікони БОГОЯВЛЕНІЄ. Позем ікони у вигляді водного плеса. Тло ікони з елементами пейзажу – скелі, дерева, голубе небо, рожева лінія горизонту, гладке. Зображення обрамлене широкою білою смугою.

Експонується у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А., Єлісеева Т., Низькохат О.
Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів
Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині
на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації.
Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису.–
м. Луцьк, 1999. – С. 153.

ЗШЕСТИЯ СВЯТОГО ДУХА НА АПОСТОЛІВ

ВКМ Ж - 318

Початок XVIII ст.

44 x 30,8

**Походження: Покровська церква
с. Пірванче Горохівського району
Реставрація: 2002 р., реставраційна
майстерня ВКМ, Л.Обухович
Матеріали і техніка: дошка
соснова, шпуги (2) різносторонньо
врізані, паволока, левкас, темпера
Збереження: кракелюри,
потертості, фрагментарні втрати
фарбового шару та левкасу**

Опис: у центрі композиції зображена Богоматір, яка сидить на престолі, піднявши руки у молитовному жесті. Одягнена у темний хітон та червоний мафорій. Обабіч престолу зображені апостоли, по шість – зліва і справа. Одні апостоли сидять, інші – стоять, підносять руки вгору або прикладають їх до грудей. Апостоли одягнені у темні, гірчичні, сині і білі хітони, вохристі, блідо-рожеві і червоні гіматії. Складки одягу модельовані темними лініями по основних кольорах. Лики персонажів рожево-вохристої карнації, очі темні, носи прямі, вуста червоні. Апостоли молоді – безбороді, старі – з бородами і вусами, волосся русаве і сиве. На головах апостолів – червоні вогненні язички Німб Богородиці плоский, обведений червоною лінією, золочений. Вгорі, на тлі білої стелі, зображений Святий Дух у вигляді голуба з розпростертими крилами. Над порталом зроблене червоною фарбою іменування ікони СОШЕСТВІС С ДХА. Позем ікони темний, у вигляді темно-коричневої підлоги, розкресленої ромбами. Тло ікони у вигляді інтер'єру будівлі: у центрі – портал з колонами, з боків – темні стіни з двома прямокутними заготованими вікнами, прорізи яких золочені, гладке. Зображення обрамлене широкою білою смугою.

Експонується у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI- XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XV міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2008.– С.200.

ПРОРОК ЄЗЕКІЇЛЬ

ВКМ І - 753

Початок XVIII ст.

73 x 25,5

Походження: церква апостолів Петра і Павла

с.Воцатин Володимир-Волинського району

Реставрація: 2007 р., реставраційна майстерня

ВКМ, П. Петрушак, А. Чабан

Матеріали і техніка: дошка липова, левкас,

темпера, золочення, різьба

Збереження: кракелюри, фрагментарні втрати

фарбового шару та левкасу, значні – зліва, у

нижній частині картуша та на різьбленому

обрамленні, втрачені дві бічні частини основи з

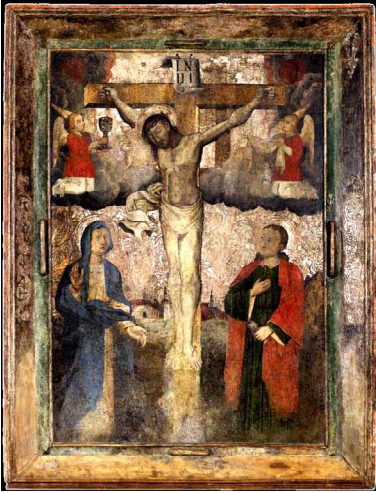
обрамленням, тріщина у нижній частині

обрамлення, тиблі зламані

Опис: пророк Єзекиїль зображений поколінно, впівоберта вліво, зі схиленою головою. Перед собою він тримає розгорнутий сувій з написом власного імені та текстом пророцтва. Одягнений у червоний хітон та жовто-коричневий гіматій, перекинутий через ліве плече. Складки одяг модельовані накладанням темних смуг на основний колір та широкою чорною контурною лінією. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі темні, ніс прямий, брови довгі темні, уста червоні, волосся, розділене на проділ, довга пишна борода і вуса сиві. Німб плоский, обведений червоною лінією, золочений. Тло картуша блакитного кольору, гладке. Обрамлення різьблене, в основі різьби – акантове листя.

Експонується у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XV міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2008.– С.200; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

РОЗП'ЯТТЯ

ВКМ Ж - 306

Початок XVIII ст.

148 x 114

**Походження: Успенська церква
с. Качин Камінь-Каширського
району**

**Реставрація: 2010 р., НАОМА,
М. Плехов**

**Матеріали і техніка: дошка (3)
липова, шпуги (2) односторонньо
врізані, левкас, темпера,
гравіювання, сріблення**

**Збереження: кракелюри, загальне
потемніння, потертості фарбового
шару і сріблення, фрагментарні**

**втрати до дошки, значні – у нижній частині, реставраційні левкас,
тонування, відтворення деталей живопису**

Опис: у центрі композиції зображений масивний коричневий з білим титлом ІНЦІ хрест з розп'ятим Ісусом Христом. Тіло Спаса покрите білим оперезанням, на голові – терновий вінець. Обабіч хреста, у молитовних позах – пристоячі Богоматір та Іоан Богослов із згорнутим сувоєм. Одягнений Іоан у зелено-червоні, Богородиця – у біло-синій одежі, складки яких модельовані темними смугами по основному кольору. Лик і тіло Христа сіро-вохристої карнації. Лики святих світло-вохристої карнації, округлі. Німб Христа хрещатий з червоними літерами WON, німби святих плоскі, окреслені двома графіями, сріблені. Під поперечиною хреста, обабіч Спаса, зображені два ангели у червоно-білих одежах. Вони стоять навколішки на сірих хмарах і тримають у руках потир і білий плат, збираючи кров Христову. Над поперечиною хреста, у чорно-сірих хмарах, зображення темно-червоних сонця і місяця. На другому плані – пейзаж у вигляді зелених пагорбів, рудих скель та архітектурний стафаж з білими мурами, вежами з червоними дахами. Позем ікони темний. Тло ікони і зовнішня рама гравійовані пишним рослинним орнаментом, в основі якого вигнуте і перевите акантове листя, стилізовані чотирипелюсткові квіти, стручки і виноград, сріблене. Обрамлення ікони глибоке, подвійне, з боніями, міжрамні смуги зеленого кольору, оздоблені білим рослинним орнаментом, зовнішня рама, валик, овальні та призмоподібні бонії сріблені.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45. Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 146. Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202. Василевська С. Євхаристична тематика на волинських іконах XVIII століття з колекції Музею волинської ікони // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XXI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2014. – С. 202. – Луцьк, 2014. – С. 50, 52; Карпюк Л. Вплив західноєвропейської гравюри на іконографію творів «Маляра з Михнівки» та майстрів його кола // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XXI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 78-80; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДФУ-Україна, 2013. – 400с.

ПРЕОБРАЖЕННЯ

ВКМІ - 116

Початок XVIII ст.

106 x 83

Походження: церква Казанської ікони Богородиці с. Садів

Луцького району

Реставрація: 1988 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка (3)

липова, шпуги (2) наскрізно врізані,

на звороті стики дощок прокляси

паволокою, левкас, темпера,

сріблення тоноване під золото,

втрачені зовнішні планки

обрамлення, бонії

Збереження: кракелюри, втрати

фарбового шару і левкасу на полях, валику та у верхньому правому куті ікони, потертості золочення, втрата верхнього валика, зовнішньої рами, бонії, реставраційна вставка на одягах апостолів Петра і Іоана

Опис: у центрі композиції, над вершиною Фавору, зображений Ісус Христос у мандорлі, заповненій золотими променями, окреслений блакитним контуром. Піднятими руками Христос двоперсто благословляє. Одягнений у білий з золоченням хітон, голубий із срібленням гіматій. У мандорлі, обабіч голови Христа, монограми ІС ХС. Вниз від ніг Христа відходять три пучки золотих променів, які сягають трьох апостолів, зображених на скелястому поземі, біля підніжжя зеленої гори. Апостол Іоан прикриває двома руками голову. Апостол Петро лівою рукою затулює очі. Апостол Яків молитовно складає руки перед грудьми. Традиційні одяжі апостолів виконані у червоних, синіх та коричневих кольорах. Обабіч Христа, на клубастих сіро-білих хмарах, зображені пророки Ілля та Мойсей. Пророк Ілля стоїть на колінах зі схрещеними на грудях руками. Одягнений у рожевий хітон і блакитний гіматій. Пророк Мойсей стоїть, опустившись на ліве коліно. Права рука притиснута до грудей, лівою – тримає скрижалі. Одягнений у блакитний хітон та червоний гіматій. Складки одяг модельовані шляхом накладання пробілів і висвітлень. Лики святих рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі, носи прямі, вуста червоні. Німби плоскі, обведені контуром червоного кольору, золочені. Над пророками – іменні написи, зроблені червоною фарбою. Позем ікони коричневого кольору із

зображенням скелястих пагорбів, валуна та маленьких кущів. Тло ікони гладке, золочене. Обрамлення накладне, подвійне, з боніями, міжрамні смуги голубого кольору.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 35; Василевська С., Вигоднік А. Ікони XVII-XVIII століть з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст. – Київ-Луцьк, 1998; Л.Міляєва Українська ікона XI-XVIII століть. – Київ, 2007. – 527с.; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010. – 88с.; 150 святинь Великої Волині. – Рівне, 2011. – 223с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО ХРЕСТА

ВКМ РА - 1473

Початок XVIII ст.

127 x 93

**Походження: церква Воздвиження
Чесного Хреста с. Козлиничі**

Ковельського району

Реставрація: 2002 р., НАОМА,

Т.Гержан

Матеріали і техніка: дошка (3)

соснова, шпуги (2) наскрізно

врізані, левкас, темпера,

гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, значні

потертості фарбового шару,

розходження дощок основи, верхня

і нижня бонії втрачені, потертості сріблення на тлі

Опис: дійство відбувається в інтер'єрі храму, серед аркоподібних склепінь, колон із фігурними капітелями та двох срібних вікон. У центрі композиції зображений накритий біло-зеленими одіяннями тетрапод з чотирма свічниками із запаленими свічками та червоним антимінсом, на якому зображений чотириконечний хрест з написами ІС ХР та НИКА. За престолом митрополит Макарій у піднятих руках тримає чотириконечний хрест з написами ІНЦІ та ІС ХР. Кінці хреста виконані у вигляді трилисника, нижній кінець прикрашений зеленими гілками з червоними квітками. Митрополит одягнений у білий підризник, зелено-червону фелонь та рожевий хрещатий омофор. Лик Макарія вохристої карнації, очі темні, ніс прямий, чоло високе, довге волосся і борода сиві. Митрополита підтримують два дякони з кадилами у руках. Один із них бородатий, чорноволосий, інший – молодий, безбородий з округлим обличчям. Вони одягнені у сірий та червоний стихарі та білі орари. На передньому плані, обабіч престолу, з молитовно складеними руками зображені імператор Костянтин та імператриця Єлена. Імператор одягнений у зелений хітон, жовтий далматік, перекинутий через ліве плече червоний плащ та корону. Імператриця Олена одягнена у синій хітон, жовтий з червоним краєм далматік, білу намітку та корону. Обоє взуті у червоних чоботях. Позаду них зображені групи людей: чоловіки (за Костянтином) і жінки (за Єленою). Лики персонажів з натовпу зображені

спрощено, майже ескізно. Жінки у білих платах, чоловіки з непокритими головами з чорним, рудим та сивим волоссям. Німби митрополита та дияконів плоскі, окреслені двома графіями, сріблені. Складки одерж персонажів виконані спрощено, темними смугами по основних кольорах. Позем ікони коричневого кольору, розкреслений на квадрати. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, в основі якого акантове листя, стручки, виноград, сріблене. Обрамлення накладне, подвійне, профільоване, з боніями, міжрамні смуги і зовнішня рама синього кольору, внутрішній валик і бонії сріблені.

Експонується у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI- XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XII міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2005. – С.62; Карпюк Л. Твори XVII-XVIII століть «Маляра з Михнівки» та майстрів його кола // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIX міжнародної наукової конференції. – Луцьк, 2012 – С.88; Карпюк Л. Вплив західноєвропейської гравюри на іконографію творів «Маляра з Михнівки» та майстрів його кола // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XXI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С.77; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

СВЯТА ПАРАСКЕВА

ВКМ Ж - 171

Початок XVIII ст.

96 x 65,5

Походження: Волинь

Реставрація: 1974 р., реставраційні майстерні Львівської картинної галереї, В. Мокрій, 1987 р., ННДРЦ України, Г.Осипенко

Матеріали і техніка: дошка (2)

соснова, шпуги (2) правосторонньо врізані, левкас, темпера,

гравіювання, золочення

Збереження: кракелюри, значні

втрати фарбового шару і левкасу у верхній частині ікони на полях і тлі ікони, відсутні верхня і нижня

профільовані планки, нижній та ліва частина верхнього валика, потертості золочення і фарби на рамі.

Опис: свята Параскева зображена фронтально, у повний зріст. У правій руці тримає чотириконечний напрестольний хрест, лівою підтримує розгорнутий сувій з текстом тропаря на честь святої. Одягнена у сіро-голубу туніку з золотими обшлагами, короткий білий далматік з золотою каймою по низу і горловині, підперезаний золотим паском, на плечі накинутий червоний довгий плащ з зеленим виворотом, який застібається на грудях фібулою у вигляді чотирипелюсткової квітки. Взуття червоного кольору. Складки одягу модельовані чорними лініями. Лик Параскеви блідо-рожевої карнації з легкою підрум'яною, очі карі, брови чорні дугоподібні, масивний ніс, великі вуха, маленькі вуста, волосся коричневе, розділене на проділ, спадає на плечі. Позем у вигляді підлоги рожевого кольору, розкресленої на квадрати. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого акантове листя та чотирипелюсткові квіти, золочене. Обрамлення подвійне з аркоподібним навершям і виступаючими консолями, зовнішня рама і валик профільовані, міжрамні смуги синього кольору, оздоблені рослинно-геометричним орнаментом білого кольору.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 143; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДФ-Україна, 2013. – 400с.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

ВКМІ – 91

Початок XVIII ст.

95 x 64

**Походження: Покровська церква
с. Дорогиничі Локачинського
району**

**Реставрація: 2014 р., Львівська
філія ННДРЦ України, О.Зінчук**

**Матеріали і техніка: дошка (3)
соснова, шпуги (2) лівосторонньо
врізані, стик дощок проклеєний
кличком, левкас, темпера, олія,
гравіювання, сріблення, тонування
під золото.**

**Збереження: кракелюри, тріщини
основи, фрагментарні втрати
фарбового шару і левкасу у нижній**

частині ікони, дірки від цвяхів, карбований оклад знятий

Опис: святий Миколай зображений фронтально, поколінно. Права рука святого піднята у двоперсному благословляючому жесті, лівою рукою підтримує закриту книгу у червоному окладі, оздобленому жовтими середником з хрестом і наріжниками. Одягнений у білий підризник, вохристі поручі, голубу фелонь зі стилізованим орнаментом, рожевий омофор з синіми хрестами, червоні епітрахіль і палицю з херувимом, облямовані тасьмою з «камнями». Складки одягу виконані за допомогою темних смуг і висвітлень основного кольору. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, модельовані зморшки на щоках і високому чолі, очі великі темні, ніс прямий, уста червоні, волосся, борода і вуса сиві, відтінені повіки. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений, тонований під золото. Обабіч, у гравіюваних прямокутниках – іменний напис, зроблений червоною фарбою. Тло гравіюване стилізованим рослинним орнаментом, сріблене.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 146; Єлісеєва Т. Образ Святого Миколая Чудотворця у волинському іконописі XVII-початку XIXст. // Історія і сучасність православ'я на Волині. Матеріали IV науково-практичної конференції. – м. Луцьк, 2013. – С. 33; Єлісеєва Т. Волинські ікони Святого Миколая з житієм // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIX міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2012. – С. 68.

ХРИСТОС ВСЕДЕРЖИТЕЛЬ

ВКМ I - 135

Початок XVIII ст.

136 x 126, 110 x 67

Походження: Михайлівська церква
с. Мельниця Ковельського району

Реставрація: 2014 р., Львівська
філія ННДРЦ України, С. Манько

Матеріали і техніка: дошка (3)

липова, шпуги (2) наскрізно врізані,
левкас, темпера, олія, гравіювання,
золочення

Збереження: кракелюри, фрагментарні втрати фарбового шару і левкасу на живописі і обрамленні, розходження дощок, нижня планка обрамлення втрачена

Опис: зображення Ісуса Христа фронтальне, нижчепоясне. Права рука піднята у благословляючому жесті, лівою рукою тримає відкрите Євангеліє з текстом (Мт. 25,34). Одягнений у червоний хітон з орнаментованими обшлагами і горловиною, синій гіматій з оздобленим краєм. Складки одягу виконані широкими темними смугами. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі темні, ніс прямий, вуста червоні, вуха великі, темні волосся, борода і вуса, відтінені повіки. Німб хрещатий з літерами OWH, окреслений двома графіями, золочений. Обабіч – монограми Ісуса Христа у прямокутниках, окреслених двома графіями. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого гроно винограду, стручки і стилізовані квіти, золочене. Обрамлення аркоподібне, накладне, профільоване, внутрішній валик золочений, міжрамні смуги синього кольору, зовнішня масивна рама зеленого кольору з білим квітковим візерунком на верхніх кутах.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 156.

ПОКРОВА БОГОРОДИЦІ

ВКМІ - 92

Перша половина XVIII ст.

95x64

**Походження: Покровська церква
с. Дорогиничі Локачинського
району**

**Реставрація: 1993 р., реставраційна
майстерня ВКМ, А. Квасюк**

**Матеріали і техніка: дошка (4)
соснова, шпуги (2) односторонньо
врізані, левкас, темпера, олія,
золочення, сріблення, основа на
звороті пролевкашена, стики дощок
проклеєні клоччям**

**Збереження: кракелюри,
фрагментарні втрати фарбового
шару, дірки від цвяхів у верхній і
центральной частинах, обрамлення
втрачене**

Опис: у центрі композиції, у білій мандорлі, окресленій блідо-рожевим контуром, зображена Богородиця в позі Оранти, яка стоїть на срібленому півмісяці, серед клубастих сіро-білих хмар. Богородиця одягнена у синю туніку і червоний з зеленим виворотом мафорій, увінчана короною. Обабіч Богородиці зображені групи святих: на передньому плані шість святих з молитовно складеними руками у традиційних зелено-синьо-червоних одягах, німби плоскі, золочені. Позаду зображені групи людей, у яких видно лише обличчя. Вгорі у біло-жовтих хмарах, зображені дві групи ангелів. Внизу, на тлі сіро-чорного інтер'єру храму, у центрі, на двоступінчастому амвоні, зображений Роман Піснеспівець, одягнений в одяжі диякона – голубий стихар, червоний орар, у руках тримає розгорнутий білий сувій із текстом кондаку Різдва Христового. Зліва – цар Костянтин зі скіпетром, у царських одягах синьо-червоних кольорів і короні та цариця Олена з молитовно складеними руками, у зеленій спідниці, рудому далматіку, червоному плащі, білій намітці і короні. За ними – група жінок. Праворуч – отці церкви: Василій Великий та Іоан Златоуст у архієрейських одягах, Григорій Богослов у чернечій одяжі та інші чоловіки, лики яких нечіткі. Складки одяг персонажів виконані шляхом накладання темних смуг на

основні кольори. Лики рожево-вохристої карнації з підрум'яною, округлі, очі великі, носи прямі, уста червоні. Німби плоскі, окреслені двома графіями, золочені. Позем ікони коричневого кольору. У верхній частині – іменування ікони, зроблене червоною фарбою.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С.35; Василевська С., Вигоднік А. Ікони XVII-XVIII століть з експозиції Музею волинської ікони / Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст. : каталог та альбом. – К., Спадщина, 1998. – 104с.; Вигоднік А. Композиція Покрову Богородиці у творчості народних малярів Волині XVII-XVIII століть // Минуле і сучасне Волині і Полісся: народна культура – шлях до себе. Матеріали Волинської обласної науково-етнографічної конференції. – м. Луцьк, 2003. – С.75; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010. – 88с.; Степовик Д. Мистецтво середини XVII середини XVIII століття // Історія українського мистецтва. Т.3 – К., 2011. – С.505; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

ЮРІЙ ЗМІЄБОРЕЦЬ

ВКМ Ж - 312

Перша половина XVIII ст.

126,5 x 85

Походження: церква Іоана

Богослова с. Верхнів

Іваничівського району

Реставрація: Львівська філія

ННДРЦ України, Н.Пажун

Матеріали і техніка: дошка (3)

липова, шпуги (2) наскрізно врізані,

левкас, темпера, гравіювання,

золочення

Збереженість: кракелори, значні

втрати фарбового шару і левкасу на

тлі і поземі ікони, потертості

сріблення, розходження дощок,

нижня планка обрамлення

втрачена

Опис: у центрі композиції зображений святий Юрій Змієборець, який сидить на здібленому білому коні і довгим списом пронизує пащу крилатого змія з довгим хвостом і червоним язиком. Святий одягнений у зелену туніку і лицарський обладунок з чотириконечним хрестом на грудях, шолом з різнокольоровим пір'ям, через праве плече перекинута червоний плащ, на лівому боці, у піхвах – меч, на ногах сірі чоботи з червоними закатами. Кінь у червоній зброї із китицями під зеленою попоною. Праворуч зображений сіростінний замок з балконами та аркоподібними вікнами і дверима. На балконах зображені люди, що споглядають сцену битви, серед них цар зі скіпетром і у короні та цариця з віялом у руці. Біля замку – молода царівна, одягнена у білу сорочку із широкими рукавами з перехватами, чорну спідницю, вохристій корсет, червоний із зеленим виворотом плащ і темну шаль. Біля ніг царівни – біла вівця. Зліва – вежа з аркоподібними входом та вікном, у якому зображена молода дівчина. Складки одягу модельовані темними і світлими смугами по основних кольорах. Лики персонажів вохристої карнації з підрум'яною, очі великі круглі, темні, носи прямі, вуста червоні. Німб святого Юрія плоский, окреслений двома графіями, золочений. Позем ікони темний у вигляді пагорбів з кущами і деревами, вдалині – засніжені гори. На пагорбах і у

арці замку у динамічних позах зображені чотири воїни з щитами і списами, одягнені у червоно-сірій одежі і шоломи. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, в основі якого листя аканту, золочене. На тлі ікони у прямокутнику, окресленому графією, іменний напис святого. Обрамлення накладне, профільоване з кульковим орнаментом, золочене.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон Волинської школи іконопису XVI - XVIII ст. зі збірки ВКМ // Тези та матеріали II Міжнародної наукової конференції Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. – Луцьк, 1995. – С.35; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м.Луцьк, 1999. – С.143; Карпюк Л. Ікони святого Юрія Змієборця XVI-XVIII століть з колекції ВКМ // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2009. – С. 48; 150 святинь Великої Волині. – Рівне, 2011. – 223с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

КОРОНУВАННЯ БОГОРОДИЦІ

ВКМ Ж - 339

Перша половина XVIII ст.

139 x 103,5

Походження: Троїцька церква
с. Тростянець Ківерцівського
району

Реставрація: 1993 р., фірма
“Скіфія”, м. Київ, Г. Волошук
Матеріали і техніка: дошка (3)

соснова, шпуги (2) наскрізно
врізані, левкас, темпера,
гравіювання, золочення, сріблення
Збереження: кракелюри, потертості
фарбового шару, значні потертості і
втрати сріблення, на стику двох
дощок незначна тріщина, зовнішнє
обрамлення втрачене

Опис: зображення Богородиці нижчепоясне, голова злегка схилена вліво. На лівій руці тримає Ісуса Христа, правою рукою вказує на нього. Спас піднятою правицею благословляє, лівою рукою тримає закриту книгу. Одежі Богородиці та Христа гравійовані по левкасу, модельовані глибокими лініями складок і декоровані пагонами з квітами, по краю оздоблені золотою тасьмою, на правому рамені Богородиці – золота восьмиконечна зірка. Лики блідо-вохристої карнації з легкою підрум'яною, очі великі, виразні, чорні, брови тонкі високі, носи прямі, вуста червоні, відтінені підборіддя та шиї, волосся Христа руде кучеряве. Німби плоскі, окреслені двома графіями, сріблені. На головах Богородиці і Христа вінці у вигляді мітр з хрестами. Корону Богородиці підтримують два ангели, одягнені у червоні підперезані хітони. Лики ангелів округлі, волосся коротке руде, крила біло-сірого кольору. Обабіч Богородиці і Христа – їхні монограми. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом у вигляді вигнутих стебел з листям аканту та ромбовидною сіткою з рослинними мотивами всередині, сріблене. Обрамлення ікони подвійне, внутрішня планка сірого кольору, зовнішня рама втрачена, міжрамні смуги зелені. На верхній міжрамній смузі вміщені слова з акафісту Богородиці, на нижній – фрагменти донаторського напису.

Експонується у МВІ

Публікації: Музей Волинської ікони. Буклет виставки. – Луцьк, 1994; Карпюк Л. Каталог ікон Волинської школи іконопису XVI - XVIII ст. із збірки ВКМ // *Тези та матеріали II Міжнародної наукової конференції Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації.* – Луцьк, 1995; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони . Ікони XVII - XVIII ст. з експозиції Музею волинської ікони // *Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції* – Луцьк, 1997.– С.118; *Волинська ікона XVI-XVIII ст. : каталог та альбом.* – К., Спадщина, 1998. – 104с.; Л.Міляєва *Українська ікона XI-XVIII століть.* – Київ, 2007. – 527с.; *Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010.– 88с.;* *Музей волинської ікони: книга-альбом.* – К.:АДФ-Україна, 2013. – 400с.

СВЯТІ АНТОНІЙ І ФЕОДОСІЙ ПЕЧЕРСЬКІ

ВКМІ - 62

Перша половина XVIII ст.

119 x 85,5

Походження: церква Різдва

Богородиці с. Хворостів

Любомльського району

Реставрація: 1988 р., НАОМА,

М.Титов

Матеріали і техніка: дошка (3)

соснова, шпуги (2) лівосторонньо

врізані, левкас, темпера,

гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, тріщини,

потертості сріблення, розходження

дощок основи

Опис: святі Антоній і Феодосій зображені у повний зріст, упівоберта один до одного. Святі тримають розгорнуті білі сувої з текстами звертання до Господа і проханням благословіння Богородиці. Одягнені у чорно-коричневі чернечі одежі і епітрахілі: червону з жовтими хрестами у Антонія і червоно-чорну з жовтими хрестами у Феодосія. Голови святих покриті чорними кокулями з довгими покривалами і білими чотириконечними хрестами на чолі. Складки одяг модельовані сірими мазками і темними смугами. Лики рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі круглі темні, носи прямі загострені, уста червоні, сиві бороди і вуса, відтінені повіки і носи. Німби плоскі, окреслені двома графіями, сріблені. У верхній частині ікони, у клубастих сіро-білих хмарах – зображення Богородиці Воплочення. Богородиця одягнена у синій хітон і червоний з зеленим виворотом мафорій, з зіркою на чолі. Руки Богородиці розпростерті у благословінні. У її лоні, у срібній зубчастій мандорлі – поколінне зображення Христа Вседержителя у червоному хітоні і синьому гіматії. Христос правицею благословляє, у лівій руці тримає державу. Німби плоскі, окреслені двома графіями, сріблені, монограми святих зроблені червоною фарбою. Позаду святих – зображення трибанного храму з аркоподібними дверима та вікнами, дахом під червоною черепицею. Позем ікони у вигляді пагорбів рудо-зеленого кольору. Тло ікони гравійоване стилізованим рослинним орнаментом, сріблене. Обрамлення накладне, глибоке,

оздоблене рельєфною різьбою рослинного характеру, сріблене.

Експонується у МВІ

Публікації: Культ святих у православній церкві. Каталог виставки. – Луцьк, 1990; Овсійчук В. Майстри українського барокко. – Київ, 1991; Карпок Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Степовик Д. Історія української ікони X-XX століть. - Київ, 1996. - 440с.; Волинська ікона XVI-XVIII ст. : каталог та альбом. – К., Спадщина, 1998. – 104с.; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С.143; Л. Міляєва Українська ікона XI-XVIII століть. - Київ, 2007. - 527с.; Луц В. Архітектурний стафаж в іконописі Волині XVII-XVIIIст. // Архітектурна спадщина Волині. Збірник наукових праць. Випуск II. – Рівне, 2010. – С.136-148; Степовик Д. Мистецтво середини XVII середини XVIII століття // Історія українського мистецтва. Т.3 – К., 2011. – С.505; 150 святинь Великої Волині. - Рівне, 2011. - 223с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

СВЯТИЙ СТЕФАН

ВКМ І - 191

Перша половина XVIII ст.

102 x 70,5

Походження: закуплена у

Д.А. Головенка, м. Луцьк

Реставрація: 1993 р., реставраційна

майстерня ВКМ, А.Квасюк

Матеріали і техніка: дошка (2)

соснова, шпуги (2) односторонньо

врізані, левкас, темпера, олія,

гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, потертості

сріблення, нижня планка

обрамлення реставраційна

Опис: зображення святого Стефана покоління, упівоберта вліво. У правій руці тримає зелену пальмову гілку, у лівій – закриту книгу, на якій лежать три камені. Святий одягнений у світлий підризник з червоними поручами, білий орнаментований стихар з зеленим виворотом, широкі рукави і горловина облямовані вохристою тасьмою. Складки одягу модельовані сіро-голубими смугами. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, повновидий, очі великі карі, чоло високе, ніс прямий, уста червоні, руде довге волосся, розділене на рівний проділ, спадає на спину, відтінені повіки і подвійне підборіддя. Німб плоский, окреслений трьома графіями, сріблений. Обабіч постаті, у окреслених двома графіями прямокутниках – іменний напис, зроблений чорною фарбою. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, в основі якого листя аканту, сріблене. Обрамлення накладне, профільоване, внутрішня планка сріблена, зовнішня – вохриста.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 43; Василевська С., Вигоднік А. Ікони XVII-XVIII століть з експозиції Музею волинської ікони / Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст.: каталог та альбом. – К., Спадщина, 1998. – 104с.

**Маляр з Михнівки
ЮРІЙ ЗМІЄБОРЕЦЬ**

ВКМ Ж - 301

Перша половина XVIII ст.

113 x 86,5

**Походження: Стрітенська церква
с. Михнівка Камінь-Каширського
району**

**Реставрація: 1991 р., ННДРЦ
України, Л.Фролова**

**Матеріали і техніка: дошка (2)
соснова, шпуги (2) односторонньо
врізані, левкас, темпера, золочення
Збереженість: кракелюри,
потертості фарбового шару, втрати
фарбового шару і левкасу на**

**міжрамних смугах і рамі, підпалини на нижній планці рами, золочення
стерте**

Опис: у центрі композиції зображений Юрій Змієборець, який сидить на білому коні. Тримаючи у правій руці круглий щит з хрестом, списом у лівій – святий пронизує зубату пашу рудого крилатого змія з великими кігтями на лапах. Святий Юрій одягнений у зелений короткий хітон з квадратним вирізом горловини, сріблясту кірасу, шолом з червоним і зеленим пір'ям, сіро-руді поножі, червоний плащ, що розвівається за плечима. Лик вохристої карнації, очі опущені, ніс масивний, вуста червоні, відтінене підборіддя. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Зліва зображена Єлисава з молитовно складеними перед грудьми руками, одягнена у синю туніку, червоний плащ з горностаєвою облямівкою, у короні. Складки одяг виконані спрощено. У правому верхньому куті, у білих клубастих хмарах, зображена благословляюча Божа десниця з трьома гравійованими променями. Зліва, на другому плані, на тлі пагорбів, зелених дерев, річки, білих засніжених гір зображений замок з білокам'яною вежею під червоним дахом. Позем ікони темний. Тло ікони гладке, золочене. Обрамлення накладне, профільоване, з боніями, міжрамні смуги зеленого кольору, внутрішня планка коричневого кольору.

Зберігається у МВІ

Публікації: Теодорович Н. Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии. – Почаев, 1888; Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 43; Василевська С., Вигоднік А. Ікони XVII-XVIII століть з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст. : каталог та альбом.– К., Спадщина, 1998. –104с.; Карпюк Л. Ікони святого Юрія Змієборця XVI-XVIII століть з колекції ВКМ // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2009. – С. 48; Карпюк Л. Твори XVII-XVIII століть «Маляра з Михнівки» та майстрів його кола // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIX міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2012. – С. 88. Карпюк Л. Вплив західноєвропейської гравюри на іконографію творів «Маляра з Михнівки» та майстрів його кола // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XXI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С.76-77, 79.

ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО ХРЕСТА

ВКМ I - 252

Перша половина XVIII ст.

74,5 x 62

**Походження: церква Святої
Параскеви с. Осівці Камінь-
Каширського району**

**Реставрація: 2014 р., ННДРЦ
України, І. Сапегіна**

**Матеріали і техніка: дошка (2)
соснова, шпуги (2) наскрізно
врізані, левкас, темпера**

**Збереженість: кракелори, значне
згриблення оліфи, потертості**

**фарбового шару, підпалини, планки зовнішнього обрамлення і бонії
втрачені**

Опис: у центрі композиції зображений митрополит Макарій, який підняв над головою синій напрестольний чотириконечний хрест з розп'яттям Ісуса Христа, кожен з кінців якого завершується трилисником. Обіруч Макарія підтримують два диякони, одягнені у червоні стихарі і сині орарі. Митрополит одягнений у жовто-білий підризник, синю фелонь і червоний хрещатий омофор. Складки одягу виконані спрощено, темними смугами. Лик архієрея вохристої карнації з підрум'яною, очі великі, ніс прямий, чіткі брови, волосся і довга борода руді. Німб виконаний висвітленням тла. Лики дияконів вохристої карнації, молоді, очі великі, носи прямі, вуста червоні, волосся коротке руде. Позем ікони у вигляді розкресленої на квадрати підлоги коричневого кольору. Тло ікони гладке, темного сіро-оливкового кольору. Обрамлення подвійне, накладне, з боніями, внутрішній валик сріблений, міжрамні смуги синього кольору.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона. Питання історії виникнення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 47; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 162.

СВЯТИЙ ДМИТРІЙ

ВКМ І - 192

1729 р.

111 x 80

Походження: Михайлівська церква
с. Кримне Старовижівського
району

Реставрація: 1991 р., НАОМА,
Р. Зузук

Матеріали і техніка: дошка (2)
соснова, шпуги (2) наскрізно
врізані, левкас, темпера,
гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, потертості
і втрати сріблення по всій площині,
зовнішнє обрамлення, верхній і
нижній валик внутрішнього

обрамлення втрачені, зламані тиблі

Опис: святий Дмитрій фронтально, зображений у повний зріст. У правій руці тримає чотириконечний хрест, лівою – опирається на круглий срібний орнаментований щит. Одягнений у зелений дівісілій, сині штани, сорочку з оздобленими обшлагами, срібну орнаментовану кірасу, червоний плащ з жовтим виворотом і жовті чоботи з закотами, голова непокрита. Лик молодий, вохристої карнації з підрум'яною, очі карі, ніс прямий, уста червоні, волосся коричневе, довге, хвилясте. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений. Складки одяг виконані накладанням широких смуг світліших і темніших відтінків на основні кольори. У верхніх кутах ікони підписані житійні клейма: зліва – суд над святим Дмитрієм, справа – страта святого Дмитрія. Клейма багатофігурні, дійства розгортаються на тлі будівель. Постаті персонажів виконані спрощено, основні кольори одяг - червоний, жовтий, синій. У нижньому лівому куті ікони зображений у повний зріст донатор з молитовно складеними на грудях руками, одягнений у синю довгу сорочку з червоними комірцем і поясом, червона шапка з опушкою лежить поряд на землі. Позем ікони рудо-зеленого кольору, у вигляді пейзажу з пагорбами. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого листя аканту, перевите стрічкою, сріблене. На поземі ікони зроблений донаторський напис з датою (1729 р.) та іменем замовника: «СЕ ВБРАЗЪ ИПРАВИ РаБОЖИ - ДИОМІТРИУЗАВПУЩЄНС ГРЕХОСВОХЪ

Баглиць Юхимович Р.Б «Ікони М.Декабрія Дн 3»

Експонується у МВІ.

Публікації: Тітов М. Особливості реставрації волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали конференції, присвяченої 90-річчю П.М.Жолтовського – Луцьк, 1994. С.67; Єлісеєва Т. Донаторські ікони в експозиції музею Волинської ікони // Тези повідомлень Міжнародного V круглого столу «Історія релігій в Україні». – Львів-Київ, 1995; Цитович В. Проблеми вивчення, зберігання та реставрації іконопису Волинської школи XVI-XVII ст. // Тези та матеріали I наукової конференції «Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації». – Луцьк, 1994; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони. Ікони XVII-XVIII ст. з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції – Луцьк, 1997. – С. 118; Волинська ікона XVI-XVIII ст. : каталог та альбом. – К., Спадщина, 1998. – 104с.; Вигоднік А., Карпюк Л. Житийні ікони XVII-XVIII ст. з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIII міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2006. – С.67; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010. – 88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДФ-Україна, 2013. – 400с.

Маляр з Михнівки
СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

ВКМ Ж - 295

1731 р.

123 x 88,5

Походження: Дмитрівська церква

с. Гішин Ковельського району

Реставрація: 2009 р., Львівська

філія ННДРЦ України, О.Гливка

Матеріали і техніка: дошка (2)

липова, шпуги (2) односторонньо

врізані, паволока, левкас, темпера,

гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, потертості

сріблення і фарбового шару,

численні фрагментарні втрати на

тлі і зовнішній рамі ікони, тріщина

на стикі дощок основи, верхня і нижня овальні бонії реставраційні

Опис: святий Миколай зображений фронтально, поколінно. Правою рукою благословляє, лівою – підтримує закрите Євангеліє у червоному окладі, оздобленому середником з хрестом-розп'яттям, та чотирма фігурними наріжниками із зображенням євангелістів. Святий Миколай одягнений в архієрейське облачення: білий підризник, оздоблений на обшлагах і горловині срібною тасьмою, білу з червоним виворотом фелонь, декоровану жовтим рослинним орнаментом і облямовану срібною тасьмою, рожевий хрещатий омофор, оздоблений синьою стрічкою, на правому боці – зелена палиця у срібній облямівці з китицями на кінцях. Складки одягу виконані спрощено, модельовані темними смугами по основних кольорах. Лик темно-вохристої карнації, чоло високе, очі карі, ніс прямий, брови тонкі, волосся, борода і вуса короткі сиві, відтінені вилиці. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений. Обабіч постаті – окреслені трьома графіями прямокутники з іменним написом, зробленим червоною фарбою. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого виноградні лоза, грона і листя, стилізовані квіти, дрібні насічки, сріблене. Обрамлення накладне, подвійне, сріблений валик і червоного кольору зовнішня рама – профільовані. На міжрамних смугах синього кольору – овальні і призмоподібні бонії та білий рослинний орнамент, на нижній – донаторський напис: «+ СЕЙ ВБРАЗЪ ИСПРАВИЛЬ РЪЪ

БЖИ... ТА ..... СИМОНЮК ЗА ВТПУЩЕНІЄ ГРЕ СВОХ...РКУ БЖГ
Ащ...А».

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису – м. Луцьк, 1999. – С.162; Корнієнко В. Реконструкція напису – посвяти на іконі XVIII ст. з образом Св.Миколая з Музею волинської ікони // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2010. – С.45; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С.200; Карпюк Л. Твори XVII-XVIII століть «Маляра з Михнівки» та майстрів його кола // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIX міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2012. – С.88.

ХРИСТОС ВСЕДЕРЖИТЕЛЬ

ВКМІ - 611

1733 р.

127 x 90

Походження: Михайлівська церква
с. Грудки Камінь-Каширського
району

Реставрація: 2008 р., Львівська
філія ННДРЦ України, О. Глипка

Матеріали і техніка: дошка (3)
соснова, шпуги (2) односторонньо
врізані, паволока, левкас, олія,
гравіювання

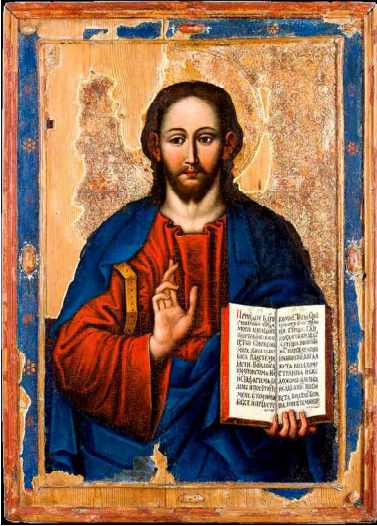
Збереження: кракелюри, потертості
золочення, фрагментарні втрати
левкасу на німбі і тлі, розходження
дощок основи, реставраційні

**вставки левкасу на німбі, пошкодження верхньої планки обрамлення,
пошкодження шашелем.**

Опис: зображення Ісуса Христа фронтальне, нижчепоясне. Права рука Спаса піднята в двоперстому благословляючому жесті, лівою – тримає відкриту книгу з текстом (Мт. 25, 34). Одягнений у червоний хітон з клавом, орнаментованою горловиною та обшлагами і синій гіматій, перекинутий через ліве плече. Складки одяг виконані темними широкими смугами по основних кольорах. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі темні, ніс прямий, вуха великі, вуста червоні, темні борода і вуса, волосся спадає на плечі, повіки відтінені. Німб хрещатий з літерами ...ΩΗ, окреслений графією. Обабіч – монограми Христа. Тло ікони гравійоване рослинно-геометричним орнаментом. Обрамлення подвійне, профільовані рама і валик покриті коричневою і червоною фарбами, міжрамні смуги темні, орнаментовані.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIIIст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрації. Матеріали X міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2003. – С. 197; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XV міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2008. – С. 200.

ХРИСТОС ВСЕДЕРЖИТЕЛЬ

ВКМ I - 219

1736 р.

109 x 79,5

Походження: Свято-Троїцька церква с. Городині Рожищенського району

Реставрація: 1993 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка (3) соснова, шпуги (2) односторонньо врізані, на звороті стики дощок проклеєні густим полотном,

левкас, темпера, гравіювання, сріблення, тонування під золото

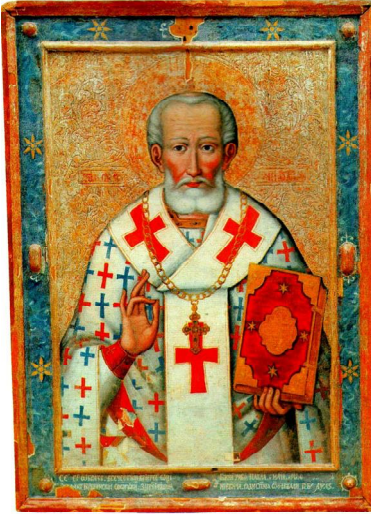
Збереження: кракелюри, значні втрати фарбового шару і левкасу на тлі і обрамленні, потертості сріблення, бонії втрачені

Опис: зображення Ісуса Христа фронтальне, поясне. Права рука Христа піднята у двоперстому благословляючому жесті, лівою рукою підтримує розкрите Євангеліє з текстом (Мт. 25, 34). Одягнений у червоний хітон з клавом та синій гіматій. Складки одяг модельовані широкими темними смугами. Лик Христа рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі карі, чоло високе, вуха великі, ніс прямий, вуста червоні, борідка роздвоєна, довге темне волосся спадає на плечі, повіки відтінені. Німб хрещатий, окреслений двома графіями, сріблений. Обабіч постаті, в окреслених двома графіями прямокутниках, монограми Ісуса Христа, зроблені червоною фарбою. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, в основі якого п'ятипелюсткові квіти, розетки, дрібні насічки, сріблене. Обрамлення накладне, подвійне, профільоване, з боніями, міжрамні смуги синього кольору з нанесеним рослинним візерунком.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 43; Василевська С., Вигоднік А. Ікони XVII-XVIII століть з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст. : каталог та альбом, – К., Спадщина, 1998. – 104с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

ВКМ I - 222

1736 р.

109 x 79,5

Походження: Свято-Троїцька церква с. Городині Рожищенського району

Реставрація: 1993 р, НАОМА

Матеріали і техніка дошка (3)

соснова, шпуги (2) односторонньо

врізані, левкас, темпера,

гравіювання, сріблення, тонування під золото

Збереження: кракелюри, втрати фарбового шару і левкасу на німбі і обрамленні, потертості сріблення, реставраційні зондування

Опис: зображення святого Миколая фронтальне, поясне. Права рука піднята у благословляючому жесті, лівою – тримає книгу у червоному окладі, оздобленому середником з розп'яттям, жовтими наріжниками та шестикутними зірками. Одягнений у білий підризник, червоні поручі з хрестами, білий поліставрій із синіми і червоними хрестами, білий омофор з червоними хрестами, наперсний хрест, оздоблений «каменями». Складки одягу злегка модельовані світлотінню. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі мигдалевидні темні, високе чоло з глибокими зморшками, ніс прямий, вуста червоні, волосся, борода і вуса сиві, прописані білилами. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений, тонований під золото. Обабіч постаті, у окреслених двома графіями прямокутниках – іменний напис, зроблений червоною фарбою. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого п'ятипелюсткові квіти, розетки, дрібні насічки, сріблене. Обрамлення накладне, подвійне, профільоване, з боніями, міжрамні смуги синього кольору з нанесеним рослинним візерунком. На нижній міжрамній смузі розміщений донаторський напис з іменем донатора і датою створення ікони: «СЄ СВ.ВБРАЗЪ.ВСЄЧЕСТНІЙ ВЪ ІЄРЕЄ ВЦЪ СТЕФАНЪ БУШИНСКІЙ СОВРУЖИ.

ЗАПРЕСТАВШИСА БЖИИ.РАБО. ПАВЛА. и МАРИИ. И МАРФ.....Ъ НІЄВИЧА. РАДИ СПНІА. ВФЕРОВАЛИ. Ро. Б АѲЛІС.»

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 43; С.Василевська, А.Вигоднік Ікони XVII-XVIII століть з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст. : каталог та альбом. – К., Спадщина, 1998. – 104с.; Міляєва Л. Українська ікона XI-XVIII століть. – Київ, 2007. – 527с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.; Єлісеєва Т. Образ Святого Миколая Чудотворця у волинському іконописі XVII-поч.XIXст. // Історія та сучасність православ'я на Волині. Матеріали IV науково-практичної конференції. – м. Луцьк, 2013. – С.33.

БОГОРОДИЦЯ НЕВ'ЯНУЧИЙ ЦВІТ

ВКМ І - 225

1736 р.

106,5 x 74

Походження: Михайлівська церква
с. Окорськ Локачинського району

Реставрація: 2007 р., реставраційна
майстерня ВКМ, П. Петрушак,

А. Чабан Матеріали і техніка:

дошка (2) липова, шпуги (2)

наскрізно врізані, левкас, темпера,
гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, втрати
фарбового шару і левкасу у нижній
частині, розходження дощок
основи, дірки від цвяхів, зовнішня
планка обрамлення втрачена

Опис: зображення Богородиці поколінне, вправо вліво, голова Богородиці злегка схилена до Христа. На лівій руці вона тримає Ісуса Христа, у правій – притулений до грудей – гілочку з червоними квітами. Ісус Христос правою рукою благословляє, у лівій тримає голубу державу з хрестом. Богородиця одягнена у синій хітон з оздобленими горловиною та обшлагами і червоний із зеленим виворотом мафорій, орнаментований по краю. Ісус одягнений у білу сорочку з орнаментованою горловиною та вохристий гіматій. Складки одягу модельовані широкими темними і світлими смугами по основних кольорах. Лики рожево-вохристої карнації з підрум'яною, округлі, очі темні, носи масивні, уста червоні, брови чіткі темні, волосся Ісуса руде коротке. Німб Богородиці плоский, Ісуса Христа – хрещатий з літерами WNO, обидва окреслені двома графіями, сріблені. Обабіч постатей – монограми Богородиці та Ісуса Христа, окреслені двома графіями. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого акантове листя і квіти, сріблене. Обрамлення подвійне, міжрамні смуги сірого кольору, орнаментовані. На нижній міжрамній смузі – фрагменти донаторського напису з датою створення ікони – 1736 р.: «СИЙ ОБРАЗ... Б... РАБА БЖІЯ ТАТІАНА... ТРМІЕ ГРЕХОВ... БА... АψΙΣ... Μ..Ц...»

Експонується у МВІ

Публікації. Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Питання історії виникнення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції Волинська ікона. – м. Луцьк, 1995. – С. 42; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. м. Луцьк, 1999. – С. 173; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XV міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2008. – С. 200; Карпюк Л. Ікони «Богородиця Нев'янучий цвіт» з колекції Волинського краєзнавчого музею. Символіка та іконографія // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XV міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2008. – С.55; Карпюк Л. Особливості іконографії та малярська традиція образу «Богородиця Нев'янучий Цвіт» // Бюлетень 11. Інформаційний випуск. 1(11) грудень 2010. – Львів, 2010. – С.65-69. Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

АРХАНГЕЛ МИХАІЛ

ВКМ І - 160

1740 р.

103 x 68

Походження: Успенська церква
с. Береськ Рожищенського району
Реставрація: 1993 р., НАОМА
Матеріали і техніка: дошка (3)
соснова, шпуги (2) накладні, стики
дощок зашпакльовані сумішшю
тирси і клею, левкас, темпера,
гравіювання, сріблення
Збереження: кракелюри,
згриблення оліфи, потертості і
втрати сріблення, фрагментарні
реставраційні вставки левкасу на
іконі і рамі.

Опис: архангел Михаїл зображений фронтально, поколінно, голова злегка схилена. Постаць непропорційна, несиметрична. У правій руці святий тримає піднятий меч, у лівій – чорні піхви з срібним оздобленням. Михаїл одягнений у зелений хітон, срібну кірасу, жовтий з білим виворотом плащ, за плечима – великі перисті сріблені крила. Складки одягу виконані темними лініями і широкими смугами. Обшлага, горловина хітона, край плаща і кіраса оздоблені «каменями». Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі темні, чоло високе, ніс масивний, брови руді, вуха великі відстовбурчені, вуста червоні, надбрів'я, ніс, підборіддя висвітлені білими мазками, довге темне волосся, розділене на проділ. Справа на іконі, на нижній білій частині тла червоною фарбою зроблений донаторський напис з датою створення ікони: «СЕЙ ИКОНЪ СВРВЖИ РБЪ БОЖ ГРОГОРІЙ ЧВЛНОІ СОЖЕНОЮ СВОЮ КАТЕРІНОЮ И ..НОМЪ НІМЪ РОМ И ПЕЛГІЄЮ И ЩЯДАМИ СВО ЗАВПУ..НІЄ ГРСХВЪ СВОИХ Ро Бо АѿМ МЦА ІОН П ДНА» Верхня частина тла гравіювана крупним рослинним орнаментом, сріблена. Рама накладна, профільована, сріблена.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона. Питання історії виникнення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 47; Вигоднік А. Датовані і підписні ікони у збірці Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона. Питання історії виникнення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 48.

СТАРОЗАВІТНЯ ТРИЦЦЯ

ВКМ І - 167

Середина XVIII ст.

97,5 x 73

Походження: Різдво-Богородична церква с. Троянівка Маневицького району

Реставрація: 1988 р., НАОМА, В.Мєдвєдєв

Матеріали і техніка: дошка (4) соснова, шпуги (2) односторонньо врізані, левкас, темпера, олія, гравіювання, сріблення, золочення
Збереження: кракелюри, тріщини, потертості сріблення, фрагментарні втрати дошки, підпалини у

лівому нижньому куті, обрамлення втрачене

Опис: у центрі ікони, за столом, покритим білою скатертиною, на фігурних сидіннях зображені три ангели у срібних хітонах, складки яких виконані технікою гравіювання по левкасу. Правицями ангели благословляють, лівими руками тримають посохи. Лики ангелів рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі, повіки підведені світлою фарбою, носи прямі, губи червоні, волосся темне хвилясте, поділене на рівний проділ, спадає на плечі, крила сіро-білі. Німби ангелів плоскі, окреслені графією, золочені. Позаду центрального ангела – зелений з плодами Мамврійський дуб. На столі зображені потир, хліби, яблука, груші, грона винограду, тарілі, ножі, двозубі виделки. Перед столом, навколішки, з молитовно складеними руками – Авраам, одягнений у червоно-синій одязі. Справа, на тлі палат – Сара у червоно-синій одязі і білій намітці. Лики Авраама і Сари темно-вохристої карнації з підрум'яною. Позем ікони коричневий з дрібними зеленими кущиками. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого шестипелюсткова квітка з галузками, золочене.

Експонується у МВІ

Публікації: Овсійчук В. Майстри українського бароко. – Київ, 1991; Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 35; Степовик Д. Історія української ікони X-XX століть. – Київ, 1996. – 440с.; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони. Ікони XVII- XVIII ст. з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції – Луцьк, 1997 – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст. – Київ-Луцьк, 1998; Міляєва Л. Українська ікона XI-XVIII століть. – Київ, 2007. – 527с.; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010. – 88с.; Степовик Д. Мистецтво середини XVII-середини XVIII століття // Історія українського мистецтва. Т.3. – К., 2011. – С.505; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДФ-Україна, 2013. – 400с.

Слав Михальський
СВЯТА КАТЕРИНА

ВКМІ - 60

Середина XVIII ст.

121 x 80

Походження: Різдво-Богородична церква с. Хворостів

Любомльського району

Реставрація: 1991 р., НАОМА, А.Ткачук

Матеріали і техніка: дошка (2)

соснова, левкас, темпера, олія,

гравіювання, сріблення, золочення

Збереження: кракелюри, потертості золочення, потемніння сріблення,

значні втрати левкасу і фарбового шару на рамі, реставраційні

вставка левкасу і тонування

Опис: зображення святої Катерини нижчепоясне, впівоберта вправо. Правою рукою Катерина стискає рукоять опущеного меча, у лівій – срібна пальмова гілка.

Свята одягнена у пишну сріблену сукню, оздоблену гравійованим золоченим рослинним орнаментом, на плечі накинутий червоний плащ, підбитий чорним хутром і скріплений на грудях золотою застілкою у вигляді трьох квіток, з'єднаних ланцюжком. Шію прикрашає кільце з перлів, прозоре мереживо сорочки та рожева шаль. Складки одягу модельовані темними смугами. Лик Катерини повновидий, світло-вохристої карнації з підрум'яною, очі мигдалеподібні, великі темні, ніс прямий, брови тонкі дугоподібні, чоло високе, рожеве вухо прикрашає сережка з “перлиною”, волосся пишне коричневе, голова увінчана золоченою короною з двома рожевими трояндами. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений. Зліва, вгорі, на хмарині – зображення ангела у синьому покривалі. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, золочене. Ікона вміщена у масивну накладну раму з внутрішньою аркою та ліпним рослинним орнаментом.

Експонується у МВІ

Публікації: Музей волинської ікони: каталог виставки. – Луцьк, 1994; Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею// Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 39; Василюк С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони. Ікони XVII-XVIII ст. з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції – Луцьк, 1997 – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст. – Київ-Луцьк, 1998; Василюк С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI- XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею// Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999.– С.176; Карпюк Л. Творчість Слава і Томаша Михальських на Волині у середині XVIII ст. // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XI міжнародної наукової конференції – Луцьк, 2003. – С.58; Карпюк Л. Ікона святої Великомучениці Катерини з с.Хворостів Любомльського району // Минувле і сучасне Волині і Полісся. Любомль в історії України та Волині. Науковий збірник. Випуск 25. Матеріали XXV Волинської обласної історико-краєзнавчої конференції. – м.Любомль-Луцьк, 2007. – С.345; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010.– 88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДФ-Україна, 2013. – 400с.

**Слав Михальський
СВЯТИЙ МИКОЛАЙ**

**ВКМІ - 55
Середина XVIII ст.
116x75**

**Походження: Покровська церква с.
Клюйськ Турійського району
Реставрація: 1993 р., НАОМА
Матеріали і техніка: дошка (3)
соснова, (3) шпуги - «метелики» на
тиблях, левкас, темпера,
гравіювання, золочення
Збереження: кракелюри, незначні
потертості фарбового шару,
потемніння і потертості золочення**

Опис: зображення святого Миколая фронтальне, нижчепоясне. Права рука святого піднята у благословляючому жесті, лівою, на білому платі, тримає зелену закриту книгу з жовтим овальним середником з літерами ІHS, по кутах – фігурні наріжники. Миколай одягнений у архієрейське облачення: білий підризник із золоченням на обшлагах і горловині, червону з срібленими квітами фелонь, оранжеву палицю із золоченою тасьмою і китицями, синій хрещатий омофор та червону мітру з золоченими серафимами і хрестом. Складки одягу модельовані зіставленням світлих ліній і темних смуг та висвітлень. Лик святого рожево-вохристої карнації, очі великі світло-карі, брови тонкі підняті, ніс прямий, волосся з сивиною хвилясте, тонкі чорні вуса і коротка кругла з сивиною борода. Німб відсутній. Обабіч святого, на хмаринах – поясні зображення Богородиці з омофором та Ісуса Христа з книгою, які одягнені у традиційні червоно-сині одяжі. Німби Христа та Богородиці плоскі, окреслені графією, золочені. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, золочене. Ікона поміщена у масивну накладну раму синього кольору з внутрішньою аркою та ліпним орнаментом, окремі рослинні елементи золочені.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 1995. – С.46; Василевська С., Вигоднік А. Ікони XVII-XVIII століть з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м. Луцьк, 1997. – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст.: каталог та альбом, – К., Спадщина, 1998. – 104с.; Карпюк Л. Творчість Слава і Томаша Михальських на Волині у середині XVIII ст. // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XI міжнародної наукової конференції – Луцьк, 2003. – С.58; Єлісеєва Т. Образ Святого Миколая Чудотворця у волинському іконописі XVII- поч.XIXст. // Історія та сучасність православ'я на Волині. Матеріали IV науково-практичної конференції. – м. Луцьк, 2013. – С.33.

СВЯТИЙ ГЕОРГИЙ

ВКМ Ж - 309

Середина XVIII ст.

99,5 x 70,5

Походження: Георгіївська церква

с. Кутрів Горохівського району

Реставрація: 1993 р. НАОМА, І.Івко

Матеріали і техніка: дошка (2)

соснова, шпуги (2) односторонньо

врізані, стик дощок проклеєний

кличком, левкас, темпера, олія,

гравіювання, золочення, сріблення

Збереження: кракелюри,

фрагментарні втрати фарбового

шару по всій площині ікони,

потертості золочення, вертикальна

тріщина дошки, на німбі та лику

реставраційні вставка левкасу і тонування, реставраційне покриття лаком

Опис: зображення святого Георгія нижчепоясне, упівоберта вправо. Лівою рукою святий стискає спис, піднятий наконечником доверху, правою тримає круглий щит. На поясі – меч у піхвах. Святий одягнений у зелену сорочку, лицарський обладунок з наплічником у вигляді голови лева та червоний плащ, голова непокрита. Складки одяг модельовані білильними мазками та зіставленням темних і світлих тонів. Лик світло-рожевої карнації з підрум'яною, округлий, молодий, миловидний, чоло високе, очі великі круглі, брови короткі чорні, ніс прямий, вуста червоні, волосся довге руде кучеряве. Німб гравіюваний променями, окреслений двома графіями, золочений. Обабіч постаті – іменний напис, виконаний чорною фарбою. Тло ікони гравіюване стилізованим рослинним орнаментом, золочене.

Експонується у МВІ

Публікації: Волинська ікона XVI-XVIII ст.: каталог та альбом, – К., Спадщина, 1998. – 104с.; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м.Луцьк, 1999. – С.143; Карпюк Л. Ікони святого Юрія Змієборця XVI-XVIII століть з колекції ВКМ // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2009. – С. 48; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010.– 88с.; Степовик Д. Мистецтво середини XVII-середини XVIII століття. // Історія українського мистецтва, Т.3. – К., 2011. – С.505; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДФ-Україна, 2013. – 400с.

АПОСТОЛІОАН

ВКМ I - 233

Середина XVIII ст.

104,7 x 76

Походження: Миколаївська церква
с. Смолигів Луцького району

Реставрація: 2001р., Львівська
філія ННДРЦ України, М.Друль

Матеріали і техніка: дошка (3)
соснова, шпуги (2) односторонньо

врізані, стик дощок проклеєний
кличчям, левкас, темпера,

гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри,

фрагментарні втрати фарбового
шару і левкасу по всій площині

ікони, потертості сріблення, втрата

деревини на верхній та підпалини на нижній планках обрамлення

Опис: святий Іоан зображений поколінно, упівоберта вправо. Правою рукою святий благословляє, лівою – на рівні грудей, тримає чашу зі змією. Одягнений у підперезаний зелений з червоним комірцем хітон та оранжевий гіматій. Складки одяг модельовані висвітленнями та широкими темними ламаними смугами по основному кольору. Лик темно-вохристої карнації з підрум'яною, повновидий, з подвійним підборіддям, очі темні, брови короткі, ніс масивний, вуста червоні, чоло високе, волосся коричневе кучеряве. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений. Обабіч у гравіюваних прямокутниках – іменний напис. У нижній частині ікони зображені житійні сцени: Поховання Іоана та Каткування у котлі. Внизу, на передньому плані – темне зображення орла з розгорнутими крилами, піднятою головою і розкритим дзьобом, нижче – широка біла смуга. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого листя аканту, сріблене. Обрамлення накладне, профільоване, покрите коричневою і чорною фарбами.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Василевська С., Вигоднік А., Єлісєєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м.Луцьк, 1999.– С. 143; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010. – 88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. –К.:АДЕФ-Україна, 2013. –400с.

ХРИСТОС ВИНОГРАДНА ЛОЗА

ВКМІ - 106

1745 р.

95 x 66

Походження: Успенська церква с.

Баїв Луцького району

Реставрація: 2009 р., реставраційна

майстерня ВКМ, П. Петрушак,

А. Чабан

Матеріали і техніка: дошка (2)

соснова, шпуги (2) зустрічно

врізані, левкас, темпера,

гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, значні

потертості і пошкодження

фарбового шару, потертості

сріблення, тріщини і деформація

основи, дірки від тиблів на полях,

реставраційні левкас і тонування, реставраційні додаткові шпуги і металеві скоби, обрамлення втрачене

Опис: у центрі композиції зображений Ісус Христос, який сидить на гробі, упівоберта вліво, опираючись ногами на підніжжя квадратної форми. З рани на правому боці стікає кров і проростає виноградна лоза, яка обвиває поперечину хреста з білим титлом ІНЦІ. З виноградного грона Спаситель вичавлює, сік, що стікає у потир. Потир тримає ангел, одягнений у синій хітон і жовтий далматик. Оголена постать Христа покрита білим оперезанням, на голові – терновий вінець. На тілі Ісуса злегка модельована структура м'язів. Лики Спаса і ангела вохристої карнації, очі великі, брови чіткі, уста червоні. Німби плоскі, окреслені двома графіями, сріблені. Внизу, на другому плані зображений пагорб. Позем ікони темний. Виноградна лоза і грона гравійовані, сріблені, покриті жовтим і синім лаком. Тло ікони гравійоване дрібним крапковим орнаментом, сріблене. У нижньому лівому куті кириличними літерами написана дата створення ікони – 1745.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 46; Вигоднік А. Датовані і підписні ікони у збірці Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона. Питання історії виникнення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 48; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С.157; Василевська С. Композиція «Христос – виноградна лоза» на волинських іконах XVIII століття // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині. Матеріали VIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2001. – С.38; Василевська С. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIIIст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2009. – С. 226; Василевська С. Євхаристична тематика на волинських іконах XVIII ст. з колекції Музею волинської ікони // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XXI міжнародної наукової конференції – м.Луцьк, 2014 – С.44.

ХРИСТОС ВІНОГРАДНА ЛОЗА

ВКМ І - 234

1747 р.

91 x 61

Походження: Свято-Троїцька церква с. Лучиці Луцького району
Реставрація: 2010 р., реставраційна майстерня ВКМ, Л.Обухович

Матеріали і техніка: дошка (2) соснова, шпуги (2) лівосторонньо врізані, левкас, темпера, олія, гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, тріщини, потертості і втрати сріблення, дірки від тиблів, ліва планка обрамлення реставраційна

Опис: у центрі композиції зображений Ісус Христос, який сидить на гробі, вправо оберта вліво. На голові Христа – терновий вінець, рани на руках і ногах. З правого пробитого боку Спаса проростає виноградна лоза з гронами, що оповиває поперечину хреста з білим титлом ІНЦІ, і спускається донизу. Обома руками Христос вичавлює із грона сік, що стікає у срібний потир, який тримає ангел. Оголена постать Ісуса Христа покрита білим оперезанням, позаду лежить червона багряниця. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі, брови темні, чоло високе, ніс масивний, уста червоні, борода і вуса руді, довге коричневе волосся спадає на плечі. Тіло Ісуса Христа вохристої карнації, модельована структура м'язів. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений. Ангел одягнений у зелений хітон і жовтий далматік з червоним комірцем, за плечима – крила. Лик ангела рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі темні, ніс масивний, уста червоні, волосся коротке кучеряве руде. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений. Виноградна лоза з листям і гронами гравіювані. На другому плані, справа – зелений пагорб. Позем ікони темний. Тло ікони гладке, сріблене, У нижньому правому куті кириличними літерами написана дата створення ікони – 1747 р. Обрамлення накладне, профільоване.

Експонується у МВІ.

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею// Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 39; Вигоднік А. Датовані і підписні ікони в збірці ВКМ// Тези та матеріали II Міжнародної конференції “ Луцьк, 1995 – С.48; Волинська ікона XVI-XVIII ст. – Київ-Луцьк, 1998; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам’ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999.– С.176; Василевська С. Композиція «Христос – виноградна лоза» на волинських іконах XVIII століття// Пам’ятки сакрального мистецтва Волині. Матеріали VIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2001.– С.38; Музей волинської ікони. – К.:РК Майстер-принт, 2010. – 88с.; Василевська С. Євхаристична тематика на волинських іконах XVIII ст. з колекції Музею волинської ікони// Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XXI міжнародної наукової конференції – м.Луцьк, 2014 – С.44; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

СВЯТА ПАРАСКЕВА

ВКМ I - 429

1749 р.

113,5 x 77

Походження: Іллінська церква

м. Камінь-Каширський

Реставрація: 2007 р., реставраційна

майстерня ВКМ, Л.Обухович

Матеріали і техніка: дошка (2)

соснова, шпуги (2) різносторонньо

врізані, паволока, левкас, темпера,

рельєфне тиснення тла, золочення

Збереження: кракелюри, потертості

та фрагментарні втрати фарбового

шару і левкасу, у лівому нижньому

кутку рами втрати до дошки, у

верхній частині ікони дірки від

тиблів, стик дощок з тильного боку проклясний паволокою, реставраційні вставки левкасу та тонування

Опис: свята Параскева зображена поколінно, упівоберта вправо. Правою рукою тримає меч лезом донизу, лівою – зелену пальмову гілку. Свята одягнена у синю туніку, вохристо-білий далматік, оздоблений по краю золотистою тасьмою з “камнями” та червоний з темно-зеленим виворотом плащ. Складки одяг модельовані накладанням темних смуг на основний колір. Лик вохристої карнації з підрум’яною, овальний, очі великі карі, ніс прямий, вуста червоні, темно-коричневе кучеряве волосся. Корона з “камнями”, окреслена чорною контурною лінією, золочена. Німб плоский, окреслений двома графіями та оздоблений по краю кульковим ліпним орнаментом, золочений. Обабіч постаті – овальні тиснені медальйони з іменним написом. Тло ікони рельєфно тиснене розкішним рослинним орнаментом, золочене. Обрамлення подвійне, профільоване, міжрамні смуги синього кольору. На нижній міжрамній смузі – фрагменти донаторського напису з датою створення ікони: «СПЮ ИКОНУ СООРУЖИ МАКАРІЙ СТЕ... МАХ РОКУ 1749 МЕСЯЦА СЕ БРІЯ ДНЯ 5»

Експонується у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 152; Карпюк Л. Образ «Св. Великомучениці Параскеви» у волинському іконописі XVII-XVIII ст. // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2004. – С. 87; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XV міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2008. – С. 200; Музей волинської ікони – К.: РК Майстер-принт, 2010. – 88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДЕФ-Україна, 2013. – 400с. Карпюк Л., Вигоднік А. Ікони “Святої Параскеви П'ятниці” з колекції Музею волинської ікони // Минуле і сучасне Волині та Полісся. Народна культура і музеї. IV Всеукраїнська науково-етнографічна конференція. – м. Луцьк, 2013.

СВЯТА ПАРАСКЕВА

ВКМ I - 253

1749 р.

87,5 x 63

Походження: церква святої Параскеви с. Осівці Камінь-Каширського району

Реставрація: 2014 р., Львівська філія ННДРЦ України, Л.Корніцька

Матеріали і техніка: дошка (2) соснова, шпуги (2) наскрізно врізані, стик дощок проклеєний клоччям, левкас, темпера, гравіювання, сріблення
Збереження: кракелюри, дірки, фрагментарні втрати сріблення на валику і планці

Опис: свята Параскева зображена поkolінно, упівоберта вправо. У правій піднятій руці тримає чотириконечний хрест, у лівій опущеній – зелену гілку. Свята одягнена у білий хітон, червоний корсет з фігурним низом, підперезаний жовтим поясом, синій плащ скріплений фібулою, та жовто-білу шаль. Складки одяг модельовані спрощено білильними мазками і темними смугами. Лик сіро-вохристої карнації, очі темні, брови тонкі, ніс прямий, вуста блідо-рожеві, чоло високе, довге темне волосся розділене на проділ і спадає на плечі. Голова увінчана п'ятизубчатою короною з “камнями”. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений. На тлі ікони – іменний напис: СВ:М: ПАРАСКЕ. Тло ікони гравійоване стилізованим рослинним орнаментом із насічками, сріблене. Обрамлення накладне, профільоване, з боніями прямокутної і конусоподібної форми. На міжрамних смугах коричневого кольору розміщений донаторський напис із датою створення ікони – 1749 р.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 41; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 149; Карпюк Л. Образ «Св. Великомучениці Параскеви» у волинському іконописі XVII-XVIII ст. // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2004. – С. 87; Карпюк Л., Вигоднік А. Ікони «Святої Параскеви П'ятниці» з колекції Музею волинської ікони // Минувле і сучасне Волині та Полісся. Народна культура і музеї. IV Всеукраїнська науково-етнографічна конференція. – м. Луцьк, 2013.

**Слав Михальський
ПРИЧАЩАННЯ СВЯТОГО
ОНУФРІЯ**

ВКМІ - 42

1750 р.

120 x 64

**Походження: церква Преображення
Господнього с. Новосілки**

Турійського району

Реставрація: 1996 р., Львівська

філія ННДРЦ України, Л.Дешко

Матеріали і техніка: дошка (2)

ялинова, шпуги (2) наскрізно

врізані, левкас, темпера,

гравіювання, сріблення, золочення

Збереження: кракелюри, значні

потертості сріблення і фарбового

шару, фрагментарні втрати левкасу,

дірка від тибля, втрата фрагментів

обрамлення, ліва частина рами та

вставки на округлому наверші – реставраційні

Опис: у центрі композиції зображений святий Онуфрій у профіль, навколішки, з руками простягненими для причастя. Постаць старця прикривають трав'яна зелена пов'язка та прописані чорною лінією і білильними мазками довге волосся і борода, що сивими пасмами спадають додолу. Тіло і лик темно-вохристої карнації, з модельованими світлотінню глибокими зморшками, очі великі карі, ніс прямий, вуста червоні. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Справа, на бурій хмарині, зображений ангел, який тримає золочений потир і протягує святому золочену лжицю. Ангел одягнений у сіро-рожевий хітон та гірчичне покривало, за плечима – сині з коричневим прописом та золоченням крила. Складки одяг модельовані темними смугами та висвітленнями. Лик ангела сіро-вохристої карнації, очі великі, вуста червоні, волосся світле кучеряве. Зліва зображений вхід у печеру, кущики трави і зелена пальма. Біля ніг Онуфрія лежить лев з людським обличчям. Перед святим зображений струмок, що спадає з каменя у невелику водойму з черпаком на березі. Позем ікони вохристо-зеленого кольору, на якому зображені скіпетр, корона, яблука, груші, коренеплоди, зліва – розкрита книга з текстом і датою

– 1750 р. У верхній частині ікони зображена Новозавітна Трійця. На двох бурих хмаринах, з'єднаних тризубою блискавкою, зображені у синіх одягах Бог Отець з державою на колінах, Ісус Христос у червоній багрянці зі скіпетром, над ними в оточенні проміння – Святий Дух у вигляді білого голуба. Німби Ісуса Христа – круглий, Бога Отця – трикутний, окреслені двома графіями, золочені. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, сріблене. Ікона вміщена у масивну раму синього кольору з внутрішньою аркою.

Зберігається у МВІ

Публікації: Сидор О. Забута школа малярства. Журнал «Волинь», 1991, N 1; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI- XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису – м. Луцьк, 1999. – С.172; Карпюк Л. До питання авторства творів «Волинського іконописця 1750 року.»// Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть. Матеріали VII міжнародної наукової конференції з волинського іконопису – м. Луцьк, 2000. – С.58.Єлісеєва Т. Образ Святого Онуфрія у волинському іконописі XVIII ст. // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIV міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2007. – С. 75.

Томаш Михальський
СВЯТІ ІОАКИМ ТА АННА

ВКМ I - 41

1753 р.

86,5 x 51

Походження: Преображенська церква с. Новосілки Турійського району

Реставрація: 1988 р., НАОМА, А.Калачов

Матеріали і техніка: дошка (2) липова, шпуги (2) односторонньо врізані та (3) шпуги-“метелики”, на стику дощок – паволока, левкас, темпера, олія, гравіювання, золочення

Збереження: кракелюри, тріщини, втрати фарбового шару і левкасу на тлі і обрамленні, значні – у нижній частині ікони, дірки від цвяхів,

реставраційні вставки левкасу і тонування

Опис: святі Анна й Іоаким зображені у повний зріст, упівоберта один до одного, із зверненими догори поглядами. Анна правою рукою торкається грудей, Іоаким молитовно на грудях склав руки. З грудей Анни й Іоакима проростають зелені пагони, які з'єднуються в один, завершуються білою квіткою лілеї. На квітці розміщена мандорла, у золотому асисті якої зображена поколінно Діва Марія у червоно-зелених одежах, із молитовно складеними на грудях руками. Іоаким одягнений у підперезаний хітон і плащ червоно-вохристих відтінків. Анна одягнена у біло-зелену підперезану сорочку, яскраво-червоний плащ і білу намітку з золотими смужками. Взуття темне. Лики святих рожево-вохристої карнації з підрум'яною, округлі, з промальованими зморшками на чолі і щоках, очі великі круглі, носи прямі, брови тонкі, вуста червоні. Складки одєж подані широкими мазками світліших відтінків основного кольору. Німби плоскі, окреслені двома графіями, золочені. Позем ікони зелено-коричневий, далі – зелені пагорби і білі вершини. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, в основі якого переплетені галузки, золочене. Верх ікони аркоподібний, краї плавно зрізані, зображення обнесене широкою білою смугою. На звороті

ікони збереглися ескіз композиції ікони, авторський підпис Томаша Михальського і дата створення ікони (1753 р.), зроблені вугільним олівцем: «T.MICHALSKI.PIKTOR . A.D. 1753.».

Експонується у МВІ

Публікації: Овсійчук В. Майстри українського барокко. – Київ, 1991; Обухович Л. До питання атрибуції ікони “Іоаким і Анна” // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995; Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 35; Скоп Л. До проблеми іконографії твору «Целованіє Іоакима та Анни» // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали III Всеукраїнської наукової конференції – м. Луцьк, 1996. – С. 23; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони. Ікони XVII - XVIII ст. з експозиції Музею волинської ікони // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції – Луцьк, 1997 – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст.: каталог та альбом, – К., Спадщина, 1998. – 104с.; Карпюк Л. Творчість Слава і Томаша Михальських на Волині у середині XVIII ст. // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XI міжнародної наукової конференції – Луцьк, 2003. – С.58; Міляєва Л. Українська ікона XI-XVIII століть. - Київ, 2007. - 527с.; Музей волинської ікони – К.:ПК Майстер-принт, 2010.– 88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

ЮРІЙ ЗМІЄБОРЕЦЬ

ВКМ Ж - 202

1756 р.

74 x 58

Походження: Михайлівська церква
с. Вітоніж Рожищенського району

Реставрація: 2014 р., Львівська
філія ННДРЦ України, О.Войтович

Матеріали і техніка: дошка (2)
соснова, без шпуг, левкас, темпера,
гравіювання, золочення

Збереження: кракелюри, втрати
фарбового шару і левкасу, значні у
нижній частині, дірки від цвяхів,

**відхід рами від основи, втрачена частина нижньої планки рами,
фрагментарні втрати золочення**

Опис: у центрі композиції зображений Юрій Змієборець, який сидить на білому коні. Списом святий пронизує зубату пашу крилатого рудого змія. Святий одягнений у зелену сорочку, сріблясті кірасу і шолом, вохристий з червоним виворотом плащ та сандалії. Лик Юрія вохристої карнації, з дрібними рисами. Німб плоский, окреслений графією, золочений. У верхньому лівому куті зображення будівля з прямокутними голубими вікнами та круглими чорними бійницями, під червоним черепичним дахом. Внизу, на тлі аркового входу, стоїть Єлисава з молитовно складеними на грудях руками, одягнена у біло-голубі одежі і вінець. На верхньому поверсі будівлі, на тлі аркоподібних вікон зображені цар і цариця у вінцях і біло-червоно-синіх одежах. Лики персонажів невиразні. У правому верхньому куті – гравійована благословляюча Божа десниця. Позем ікони у вигляді рудо-зелених пагорбів. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, золочене. На тлі вміщена гравійована монограма СВ.МГ. На стіні будівлі розміщений донаторський напис з іменем замовника і датою створення ікони (1756 р.), зроблений білою фарбою: «РОКА А҃ЦНС МЦА МАА ДНА.. СООРУЖИКЪ РАБЪ БЖІЙ ВАСКО ХВЕДУРУКЪ СОЖЕНОЮ СВОЄЮ ДО ХРАМА СТ.АРХА МИХА ДО ДРО ЗА НЬ»

Обрамлення накладне, профільовані планки покриті голубою і сріблястою фарбами.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 46; Вигоднік А. Датовані і підписні ікони у збірці Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 48; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею / / Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 159; Карпюк Л. Ікони святого Юрія Змієборця XVI-XVIII століть з колекції ВКМ // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2009. – С. 48.

ПОЧАЇВСЬКА ІКОНА БОГОРОДИЦІ

ВКМ І - 133

1757 р.

110 x74

Походження: Покровська церква
с. Деревок Любешівського району

Реставрація: 1993 р., творче
об'єднання "Еліпс", м. Київ,

Г.Волошук

Матеріали і техніка: дошка (2)

липова, шпуги (2) односторонньо
врізані, левкас, темпера,

гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, незначні

потертості і потемніння фарбового
шару та сріблення, втрати левкасу у

нижній частині ікони, зовнішня
рама втрачена

Опис: зображення Богородиці нижчепоясне, голова схилена вправо. На правій руці тримає Ісуса Христа, у лівій руці – білий плат. Христос правою рукою благословляє, лівою спирається на плече Матері, притулившись личком до її щоки. Богоматір одягнена у синю туніку з коричневою тасьмою на горловині та обшлагах і червоний з синім виворотом мафорій. Голову Богородиці вінчає різьблена корона. Ісус одягнений у білу сорочку та вохристий гіматій. Складки одягу модельовані зіставленням темно-вохристій смуг та висвітлень. Лики Богородиці і Христа темно-вохристої карнації з підрум'яною, очі невеликі, карі, мигдалеподібної форми, брови світлі, короткі, носи прямі, вуста червоні, відтінені повіки, носи, підборіддя. Німби плоскі, окреслені двома графіями, сріблені. Тло ікони гравійоване крупним стилізованим рослинним орнаментом, сріблене. Обрамлення накладне, подвійне, профільоване, міжрамні смуги і внутрішній валик синього кольору, на нижній міжрамній смузі білою фарбою зроблений донаторський напис з датою створення ікони: «ТОУ ОБРАЗ СПОРАДЫУ РАВ.. РОКО... ЕЛПОВА .....1757»

Експонується у МВІ.

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею// Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 39; Вигоднік А. Датовані і підписні ікони в збірці ВКМ// Тези та матеріали II Міжнародної конференції. – Луцьк, 1995; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони. Ікони XVII - XVIII ст. з експозиції Музею волинської ікони// Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції – Луцьк, 1997 – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст.: каталог та альбом, – К., Спадщина, 1998. – 104с.; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер-принт, 2010.–88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

БОГОРОДИЦЯ ОДИГІТРІЯ

ВКМ І - 262

Друга половина XVIII ст.

119 x 83

Походження: Іллінська церква

м. Каменя-Каширського

Реставрація: 2009 р., Львівська

філія ННДРЦ України, Т.

Камецький

Матеріали і техніка: дошка (3)

соснова, шпуги (2) наскрізно

врізані, левкас, темпера, олія,

гравіювання, сріблення, золочення

Збереження: кракелюри,

потемніння і потертості сріблення

та фарбового шару, дірки від

тиблів, тріщина основи у нижній

частині, нижня частина

обрамлення реставраційна.

Опис: зображення Богородиці нижчепоясне у тричетвертному повороті вліво. На лівій руці Богоматір тримає Ісуса Христа, правою – вказує на нього. Богородиця одягнена у червоний хітон, оздоблений золоченою гравійованою тасьмою на обшлагах і горловині, та синій мафорій з зірками на чолі і раменах. Ісус Христос піднятою правою рукою благословляє, лівою рукою підтримує закрите Євангеліє із золотим обрізом. Одягнений у білий хітон з червоним поясом і зав'язкою на горловині та коричневий гіматій, оздоблений рослинним орнаментом. Складки одяг модельовані темними смугами та висвітленнями по основних кольорах. Лики рожево-вохристой карнації з підрум'яною, очі великі карі, брови високі темні, носи прямі, уста червоні. Різьблені корони – у вигляді мітр з хрестами, золочені. Німби плоскі, окреслені двома графіями, німб Ісуса хрещатий з червоними літерами O...N, сріблені Обабіч постатей – монограми, окреслені трьома графіями. Тло ікони гравійоване крупним рослинним орнаментом, в основі якого вигнуті стебла з акантовим листям, стилізовані чотирипелюсткові квіти з великими серединками і пуп'янками. Обрамлення накладне подвійне з боніями, міжрамні смуги синього кольору з білим орнаментом. Зовнішня рама глибока, гравійована акантовим срібленим листком і поділена на червоні і темно-зелені частини.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 39; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 143; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202.

**Томаш Михальський
ПРОРОКИ ААРОН І
ЄЗЕКІЇЛЬ**

ВКМ І - 196

1768 р.

74,5 x 77

Походження: каплиця

Покладення Ризи

Богородиці с. Кримне

Старовижівського району

Реставрація: 2009 р.,

НАОМА

Матеріали і техніка: дошки

(2) липова, шпуга накладна

вертикальна наскрізна, левкас, темпера, різьба, золочення, сріблення
Збереження: кракелюри, тріщини, потемніння, значні потертості
золочення і сріблення, втрати левкасу на різьбі

Опис: зображення вміщене у медальйон грушеподібної форми. Святи зображені поколінно вправо. Пророк Аарон правою піднятою рукою тримає кадило, у лівій опущеній – білий сувій з іменним написом. Одягнений в одязі первосвященика з наперсником з “камнями” та дворогу тіару. Пророк Єзекиїль правою піднятою рукою тримає двері, у лівій - на рівні грудей – білий сувій з іменним написом. Одягнений у синій хітон і червоний плащ, накинутий на голову і скріплений на грудях. Складки одягу виконані спрощено. Лики рожево-вохристої карнації з підрум’яною. Очі великі темні, носи прямі, уста червоні, борода і вуса у Аарона сиві, у Єзекиїля темні. Німби плоскі, обведені жовтою лінією. Тло ікони синього кольору, гладке. Картуш наскрізно різьблений рослинним орнаментом, в основі якого пишні листя аканту, на вершці – у вигляді п’ятипелюсткової квітки на високій ніжці з листям. Різьба сріблена і золочена.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Єлісеєва Т. Збірка предметів української декоративної різьби волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Матеріали V наукової конференції.– м.Луцьк, 1998. – С.133; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею// Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м.Луцьк, – 1999. – С.176; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI–XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202 ; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

**Томаш Михальський
ПРОРОКИ ДАНИЇЛІ
АВВАКУМ**

ВКМ І - 198

1768 р.

79 x 52,5

Походження: каплиця

Покладення Ризи

Богородиці с. Кримне

Старовижівського району

Реставрація: 2009 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка (2) липова, шпуга накладна вертикальна наскрізна, левкас, темпера, різьба, золочення, сріблення

Збереження: кракелюри, тріщини, значні потертості золочення і сріблення, потемніння і фрагментарні втрати фарбового шару, реставраційні левкас і тонування, шпуга і наверхшя втрачені

Опис: зображення вміщене у медальйон грушеподібної форми. Святі зображені поколінно упівоберта вправо. У руках пророків – розгорнуті білі сувої з іменними написами. Пророк Даниїл, молодий безбородий, одягнений у зелено-червоні одежі і традиційну шапку. Пророк Аввакум з довгими чорними волоссям і бородою тримає кошик. Він одягнений у синьо-гірчичні одежі. Складки одеж пророків модельовані білильними смугами і висвітленнями основних кольорів. Лики рожево-вохристої карнації, округлі, з грубими рисами. Німби плоскі, обведені жовтою лінією. Тло ікони синього кольору, гладке. Картуш наскрізно різьблений рослинним орнаментом, в основі якого пишне листя аканту. Різьба сріблена і золочена. На звороті картуша чорною фарбою зроблений напис: «1768 SZYMON. R: TOMASZ, MICHALSKI, MALOWAL».

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Єлісеєва Т. Збірка предметів української декоративної різьби волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Матеріали V наукової конференції. – м. Луцьк, 1998. – С. 133. Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 176; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202.

**Томаш Михальський
ПРОРОКИ ЄРЕМІЯ І
МОЙСЕЙ**

ВКМ І - 199

1768 р.

75,5 x 74

Походження: каплиця

Покладення Ризи

Богородиці с. Кримне

Старовижівського району

Реставрація: 2009 р.,

НАОМА

Матеріали і техніка: дошка

(2) липова, шпуга накладна

вертикальна наскрізна, левкас, темпера, різьба, золочення, сріблення
Збереження: кракелюри, значні потертості золочення і сріблення,
втрати левкасу, тріщина на стику дощок

Опис: зображення вміщене у медальйон грушеподібної форми. Святі зображені поколінно, упівоберта вліво. Пророк Єремія правою рукою тримає білий сувій з іменним написом, лівою – за плечима драбину. Одягнений у синьо-червоні одяжі, голова непокрита. Лик пророка рожево-вохристої карнації, волосся і борода сиві. Пророк Мойсей у лівій руці тримає скрижалі із десятьма заповідями та іменним написом, правою – вказує на них. Позаду Мойсея – червоне полум'я. Пророк одягнений у зелений хітон і гірчичного відтінку плащ, накинутий на голову. Лик пророка рожево-вохристої карнації з підрум'яною. Німби плоскі, обведені жовтою лінією. Тло ікони синього кольору, гладке. Картуш наскрізно різьблений рослинним орнаментом, в основі якого пишні листя аканту, наверх – у вигляді п'ятипелюсткової квітки на високій ніжці з листям. Різьба сріблена і золочена.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45. Єлісеєва Т. Збірка предметів української декоративної різьби волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Матеріали V наукової конференції.– м.Луцьк, 1998.– С.133. Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI - XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею// Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м.Луцьк, 1999.– С.176; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI–XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202.

КОРОНУВАННЯ БОГОРОДИЦІ

ВКМ І - 156

Друга половина XVIII ст.

117,7 x 87,7

Походження: Свято-Троїцька церква с. Прилісне Маневицького району

Реставрація: 2008 р., Львівська філія ННДРЦ України, М.Берко, А.Боднар

Матеріали і техніка: дошка (3) бічні – соснові, центральна – липова, шпуги (2) односторонньо врізані, левкас, темпера, гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, потертості

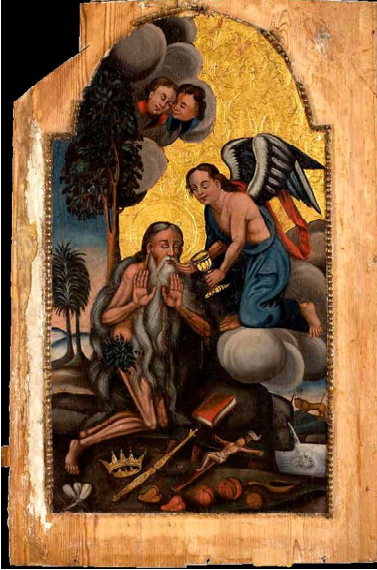
фарбового шару і сріблення, значні фрагментарні втрати по всій площині ікони, обрамлення втрачене, дірки і зламані тиблі по периметру ікони, тріщини на стику дощок основи.

Опис: зображення Богородиці фронтальне покоління, з легким нахилом голови вліво. Права рука Богоматері притулена до грудей, на лівій – тримає Ісуса Христа. Ісус Христос правицею благословляє, лівою – підтримує Євангеліє у срібленому окладі. Два ангели тримають над головою Богородиці різьблену корону у вигляді царського вінця. Така ж корона на голові Христа. Ангели одягнені у червоні одежі, у руках тримають букети квітів. Богородиця та Ісус одягнені у сріблені гравійовані рослинним орнаментом одежі, облямовані тасьмою. На правому рамені Богородиці – восьмипелюсткова гравійована квітка. Лики рожево-вохристої карнації з насиченою підрум'яною, очі великі мигдалеподібні, темні, брови тонкі, носи масивні, уста червоні. Німби плоскі, окреслені двома графіями, сріблені. Тло ікони гравійоване орнаментом, в основі якого у нижній частині ікони – рослинно-ромбоподібна сітка з квітковим мотивом всередині, у верхній частині – акантове листя, сріблене.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 35. Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 178; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202.

ПРИЧАЩАННЯ СВЯТОГО ОНУФРІЯ

ВКМ І - 535

XVIII ст.

115,5 x 78

Походження: церква Святого
Микити с. Тур Ратнівського району
Реставрація: 2009 р., реставраційна
майстерня ВКМ, П. Петрушак,
А. Чабан

Матеріали і техніка: дошка (2)
соснова, шпуги (2) односторонньо
врізані та (2) шпуги-«метелики»,
левкас, темпера, олія, гравіювання,
золочення

Збереження: кракелюри,
фрагментарні втрати фарбового
шару, левкасу, золочення, значне

**пошкодження деревини шашелем, лівий верхній кут втрачений,
частково втрачені фрагменти внутрішнього кулькового обрамлення,
рама відсутня, залишки тиблів по периметру ікони.**

Опис: у центрі ікони зображений святий Онуфрій у молитовній позі, навколішки, з піднятими на рівні грудей руками, на лівій руці – вервиця. Перед ним, на хмарах – ангел на колінах, у лівій руці тримає золочений потир, а правую – підносить до вуст святого лжицю. Тіло Онуфрія покрите довгими сивими волоссям і бородою, на стегнах – пов'язка із зеленого листя. Ангел одягнений у синє покривало, на сіро-білі крила накинуто червона стрічка. Складки одягу виконані накладанням темних смуг і білильних мазків на основний колір. Лик святого Онуфрія рожево-вохристої карнації з промальованими зморшками на щоках, високому чолі та переніссі, брови довгі темні, очі великі напівопущені, ніс прямий, вуста червоні. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Лик ангела юний, рожево-вохристої карнації, з довгим волоссям, очі напівопущені, ніс прямий, вуста червоні. Позаду постаті святого, на тлі біло-голубих гір і рожево-голубого неба – високе дерево з темно-зеленою кроною і пальма з червоними плодами. Зверху, над деревами, серед хмар – два херувими з кругловидими ликами, рудим волоссям, червоними і синіми крилами. Позем ікони коричнево-зеленого кольору у вигляді пагорбів і скель. На

поземі зображені золочені вінець і скіпетр, закрита книга, хрест-розп'яття, ківш, червоні і білі плоди. У нижньому правому куті – зображення струмка, що витікає із скелі і впадає у голубу водойму. На другому плані – зелений пагорб із зображенням лева. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом з елементами листя винограду та трипелюсткових квітів, золочене. Зображення обрамлене золоченим валиком з різьбленим кульковим орнаментом.

Експонується у МВІ

Публікації: Ковальчук С. Волинська ікона: нові знахідки. За матеріалами наукових експедицій Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині. Матеріали VIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2001. – С.11; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Сакральне мистецтво Волині. Матеріали IX міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2002. – С.143; Єлісеєва Т. Збірка пам'яток волинського іконопису XVI-XVIIIст. Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали X міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2003. – С. 15; Історія української культури в 5-ти томах. – К., 2003. Українська культура другої половини XVII-XVIIIст. т.3. Александрович В. Архітектура, образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво. – С.89; Ковальчук С. Врятовані пам'ятки. З історії дослідження і реставрації волинського іконопису XVI-XVIII століть. – м.Луцьк, 2005. – С.8.; Єлісеєва Т. Образ Святого Онуфрія у волинському іконописі XVIIIст. // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIV міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2007. – С. 72; Василевська С. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею / / Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції, – м.Луцьк, 2009– С.226; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

СТРАСТІ АПОСТОЛА ІОАНА

ВКМ І - 108

XVIII ст.

80 x 52,5

Походження: Дмитрівська
церква с. Жорнище

Ківерцівського району

Реставрація: 2009 р.,

НАОМА, В.Вечорек

Матеріали і техніка: дошка липова, левкас, темпера, золочення, сріблення, різьба

Збереження: кракелюри, тріщини, значні потертості сріблення на різьбі

Опис: зображення вміщене у медальйон грушеподібної форми. Апостол Іоан зображений у центрі композиції, упівоберта вправо, стоячим у котлі зі складеними у молитві руками. Котел – на вогнищі, язика полум'я якого піднімаються вгору. Справа і зліва від котла зображені двоє чоловіків, які підкидають дрова у вогнище. Вони одягнені у червону і синю підперезані сорочки, жовті штани і темні чоботи. Оголене тіло Іоана блідо-вохристої карнації з модельованою структурою м'язів. Лик блідо-вохристої карнації з підрум'яною, волосся і борода руді. Німб плоский, жовтого кольору. Сцена катування зображена на тлі зелених пагорбів з деревами, червоної заграви і голубого неба. Позем ікони коричневі. Картуш наскрізно різьблений рослинним орнаментом, в основі якого пишні листя аканту, наверх – у вигляді пальмети. Різьба сріблена.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. зі збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Єлісеєва Т. Збірка предметів української декоративної різьби волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Матеріали V наукової конференції.– м.Луцьк, 1998.– С.133; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI – XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м.Луцьк, 1999.– С.176; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI - XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

ХРИСТОС ВСЕДЕРЖИТЕЛЬ

ВКМ Ж - 338

XVIII ст.

99 x74

**Походження: Успенська церква
с. Лишнівка Маневицького району**

Реставрація: 2000 р., ННДРЦ

України, Л. Фролова

Матеріали і техніка: дошка (3)

**липова, шпуги (2) наскрізно врізані,
левкас, темпера, гравіювання,
золочення, сріблення**

**Збереженість: кракелюри, тріщини,
значні потертості сріблення,
обрамлення втрачене**

Опис: Ісус Христос зображений у повний зріст, фронтально. Права рука піднята у благословляючому двоперсному жесті, лівою тримає зелену із золоченням державу з хрестом. Одежі Христа та держава різьблені по левкасу. Хітон підперезаний, золочений, орнаментований листочками, перекинутий через ліве плече гіматій сріблений, оздоблений квітковим орнаментом. Ноги босі. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі темні, брови чіткі, ніс прямий, вуста червоні, борідка руда роздвоєна, волосся довге темне спадає на плечі. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Обабіч постаті – монограми Ісуса Христа, зроблені червоною фарбою. Позем ікони у вигляді хмар сіро-рудого кольору. Тло ікони гравійоване довгими золоченими пагонами з листям і крапковим орнаментом, сріблене.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона. Питання історії виникнення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 47; Низькохат О. Образ Спаса Вседержителя на іконах з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона. Питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Матеріали V наукової конференції – м. Луцьк, 1998. – С.90; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть. Матеріали VII міжнародної конференції з волинського іконопису. – м.Луцьк,2000. – С.86.

БОГОРОДИЦЯ ОДИГІТРІЯ. ЄВАНГЕЛІСТ ЛУКА

ВКМІ - 69

XVIII ст.

124,5 x 80

Походження: Луківська церква
с.Городно Любомльського району
Реставрація: 2008 р., Львівська
філія ННДРЦ України, О.Митровці
Матеріали і техніка: дошка (2)
соснова, левкас, паволока, темпера,
олія, гравіювання, золочення, різьба,
Збереження: кракелюри,
фрагментарні втрати фарбового
шару і левкасу внизу ікони,
потертості золочення, значні
потертості сріблення на тлі, втрати
елементів різьблення на наверші і
бічному крилі, втрачена голова
ангела, підпалини на підніжжі

Опис: феретрон з двома іконами у
фігурних рамах з навершям і крилами. З
одного боку - Богородиця Одигітрія.
Зображення Богородиці фронтальне,
поясне, улегкому повороті вліво. Правою
рукою Богородиця вказує на Ісуса
Христа, якого тримає на лівій руці.
Христос правицею благословляє, а у лівій
тримає закриту книгу. Богородиця
одягнена у червоний хітон з вохристими
горловиною і обшлагами та синій
мафорій. Ісус Христос одягнений у

червоний хітон з вохристими горловиною і обшлагами. Складки одягу модельовані спрощено темними смугами по основному кольору. Лики вохристой карнації, очі великі, мигдалеподібні темні, носи прямі, брови чіткі чорні, вуста червоні, відтінені повіки, носи і підборіддя. Німби плоскі, окреслені двома графіями, золочені. Вінці Богородиці та Ісуса – у вигляді мітр, гравійовані і золочені. Тло ікони гравійоване стилізованим рослинним орнаментом, сріблене. У наверші – сцена Покрови:

Богородиця синім плащем покриває людей, які предстоять навколішки. На іншому боці феретрону зображений євангеліст Лука. Святий Лука сидить за столом. Ліктем лівої руки він спирається на книгу, що лежить на столі, пальцями торкаючись чола. На колінах перед собою тримає ще одну книгу. Євангеліст одягнений у білу сорочку з комірцем та синій плащ, на ногах — сандалії. Складки одягу модельовані спрощено білильними мазками і темними смугами по основних кольорах. Лик святого вохристой карнації з підрум'яною, очі великі темні, ніс прямий, вуста червоні, високе чоло із зморшками, волосся, борода і вуса сиві. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Позаду Луки зображений віл. Позем ікони темний. Тло гравійоване стилізованим рослинним орнаментом, сріблене. У наверхі – святий Миколай, який правицею благословляє, а лівою тримає жезл. Миколай одягнений у білий хітон, червону фелонь, жовтий хрещатий омофор. Лик вохристой карнації, волосся, борода і вуса сиві. Обрамлення накладне профільоване, внутрішній край має кулькове оздоблення, золочене. Крила феретрону наскрізніорізьблені рослинним орнаментом, в основі якого акант, золочені. Наверхі феретрону – у вигляді мітри, яку підтримують два ангели. Тіла ангелів різьблені, рожево-вохристі, лики з чіткими рисами, волосся темне, крила і пов'язки на стегнах золочені. Підставка феретрону прямокутної форми з отворами для держаків, покрита оранжевою фарбою.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпок Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 42; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 143; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть. Матеріали VII міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 2000. – С. 86; Єлісеєва Т. Збірка пам'яток волинського іконопису XVI-XVIII ст. Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали X міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2003. – С. 15. Василевська С. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2009 – С. 226; Музей волинської ікони – К.: РК Майстер принт, 2010. – 88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

КОРОНУВАННЯ БОГОРОДИЦІ. НЕПОРОЧНЕ ЗАЧАТТЯ

ВКМ І - 227

XVIII ст.

151 x 93

Походження: Михайлівська церква
с. Окорськ Локачинського району

Реставрація: 2008 р., Львівська

філія ННДРЦ України,

О. Глібовецький

Матеріали і техніка: дошка (6)

липова, левкас, темпера, олія,

різьба, золочення

Збереження: кракелюри, потертості

золочення, фрагментарні втрати до

дошки на тлі ікони та різьбленому

обрамленні, втрати елементів

різьблення у наверхші, розходження

дощок основи

Опис: фєретрон з двома іконами у живописних овалах з наверхшям. З одного боку – сцена Коронування Богородиці. У центрі зображена Богородиця, яка стоїть на колінах, склавши руки перед грудьми у молитовному жесті. Одягнена у білу туніку та синій мафорій, спущений на плечі, голова Богородиці непокрита, урусьєє волосся вплєтені рожеві квіти. Нїмб вохристий з висвітленням, з дрібними білими променями та дванадцятьма білими зірками. Обабіч нїмба – монограми, зроблені червоною фарбою. Позаду Богородиці зліва – одягнений у багрянцю Ісус Христос з великим коричневим хрестом, справа – Бог Саваоф – у рожево-вохристих одєжах, з блакитною державою в руках. Обидва тримають над головою Богоматері золото-синю корону у вигляді мїтри. Складки одєж модельовані темними лініями, висвітленнями та білильними мазками по основних кольорах. Лики рожевої карнації з підрум'яною, дрібні. Нїмб Ісуса Христа плоский вохристий з висвітленням, нїмб Бога-Саваофа – трикутний вохристий, обведений червоною лінією. Вгорі над ними, у вохристому з висвітленнями овалі – зображення сизого голуба з розпростертими крилами. Позем ікони – у вигляді сірих хмар, що піднімаються вгору, обрамляючи сцену. Тло ікони голубого кольору, гладке. У наверхші – поясне зображення святої Анни, яка тримає перед грудьми розгорнуту книгу. Свята

одягнена у червоно-зелені одяжі та білий плат. Складки модельовані чорними лініями по основному кольору. Лик сіро-вохристой карнації з підрум'яною, очі напівопущені, ніс прямий, вуста червоні. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Обабіч – іменний напис: “С: ПРСПОДО.. АННА”. Справа нижче зберігся раніший напис “АННА”.

З другого боку – Непорочне зачаття. Серед сіро-блакитних хмар на синій земній кулі у повний зріст зображена Богородиця. Лівою ногою вона топче сірого змія з червоним яблуком у зубах, правою – спирається на білий півмісяць. Руки Богородиці схрестила перед грудьми, голову злегка повернула вправо. Богоматір одягнена у білу сорочку та синій плащ, що м'яко огортає її постать. Складки одягу модельовані темними лініями, висвітленнями та білильними мазками. Лик Богородиці світло-вохристой карнації, волосся темно-русяве, хвилясте. Німб вохристий з висвітленнями, з білильними дрібними променями та дванадцятьма білильними зірками. Вгорі, над Богородицею – три херувими, звернені до неї. У наверхі – зображення біло-сизого голуба в оточенні промінчастого саява, модельованого білильними мазками на блакитному тлі. Обрамлення наскрізнорізьблене рослинним орнаментом, в основі якого акантове листя та перфоровані рокаїлі. Підставка феретрону фігурної форми з отворами для держаків, покрита зеленою фарбою.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона. Питання історії виникнення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 47; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть. Матеріали VII міжнародної конференції з волинського іконопису. – м. Луцьк, 2000. – С. 86; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XV міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2008. – С. 200; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер принт, 2010. – 88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДЕФ-Україна, 2013. – 400с.

БОГОРОДИЦЯ ОДИГІТРІЯ

ВКМ І - 601

XVIII ст.

124 x 96,5

Походження: Михайлівська церква
с. Грудки Камінь-Каширського
району

Реставація: 2005 р., І. Мельник
(Львів)

Матеріали і техніка: дошка (3)
липові, шпуги (2) наскрізно врізані,
левкас, темпера, золочення
Збереження: кракелюри, тріщини
основи, розходження дощок, дірки
від цвяхів, сколота частина дошки

у нижній частині справа, тло ікони повністю втрачене, обрамлення відсутнє

Опис: зображення Богородиці фронтальне, нижчепоясне, голова злегка схилена вліво. Правою рукою Богоматір вказує на Ісуса Христа, який сидить на її лівій руці, правицею благословляючи, а лівою – тримаючи закриту книгу. Богородиця одягнена у синій хітон з широкою золоченою тасьмою на обшлагах і горловині, темно-вишневий із зеленим виворотом мафорій, орнаментований по краю золотним шиттям, із зірками на чолі і правому плечі. Поверх мафорію, на довгому широкому золоченому ланцюжку – панагія. Ісус Христос одягнений у вохристий хітон з фігурним золоченим опліччям та яскраво-оранжевий з синім виворотом гіматій, орнаментований по краю золотним шиттям, босоніж. Складки одягу виконані широкими темними смугами і висвітленнями по основних кольорах. Орнамент на золочених обшлагах, горловині та опліччі нанесений чорною контурною лінією. Лики світло-рожевої карнації з підрум'яною, миловидні, очі великі карі, носи прямі, уста маленькі червоні, промальовані тонкі брови та вії, відтінені повіки. Волосся Ісуса Христа коротке, руде, кучеряве, розділене на проділ. Німби плоскі, окреслені двома графіями, золочені.

Експонується у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI–XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрації. Матеріали X міжнародної наукової конференції. – Луцьк, 2003. – С. 195; Мельник І. Ікона “Богородиця з Дитям” з с. Грудки Камінь-Каширського району. Результати попереднього техніко-технологічного дослідження. // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XI міжнародної наукової конференції. – Луцьк, 2004. – С. 153; Мельник І. Ікона “Богородиця з Дитям” з с. Грудки Камінь-Каширського району // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XII міжнародної наукової конференції. – Луцьк, 2005 – С. 53; Василевська С. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI–XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2006. – С. 49; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДФ-Україна, 2013. – 400с.

СВЯТА ВАРВАРА

ВКМ І - 413

XVIII ст.

96 x 66

Походження: церква Іоана Богослова с. Сьомаки Луцького району

Реставрація: 2004 р., НАОМА, К.Гавриленко

Матеріали і техніка: дошка (2)

соснова, шпуги (2) наскрізно

врізані, левкас, темпера,

гравіювання, золочення

Збереження: кракелюри,

фрагментарні втрати фарбового

шару і левкасу, реставраційні

вставки левкасу і тонування, у

торцях основи вбиті металеві гачки

Опис: свята Варвара зображена у повний зріст, упівоберта вліво, босоніж. Стоїть біля накритого сірим убрусом з вохристою тасьмою столу, на якому лежить книга у червоному окладі. Руки святої підняті на рівні грудей, у правій – пальмова зелена гілка. Свята одягнена у білу мережану сорочку з широкими манжетами, рожеву спідницю і зелений далматік, обрамлені вохристою тасьмою, на плечі накинута червоний з блакитним виворотом плащ. Складки одягу виконані темними смугами і висвітленнями по основних кольорах. Лик

світло-вохристої карнації з підрум'яною, очі карі мигдалеподібні, високі короткі брови, ніс прямий, уста червоні, темне кучеряве волосся, укладене у зачіску і перев'язане червоною стрічкою. Німб плоский, окреслений графією, золочений. Зліва, позаду Варвари – зображення білостінного замку з вежами, вікнами, арковим входом. У правому верхньому кутку ікони зображений на бурій хмарині золотий потир. Позем ікони темний. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого стилізовані чотирипелюсткові квіти та акантове листя, золочене. У верхній частині – іменування ікони, зроблене червоною фарбою. Обрамлення накладне, профільоване, золочене.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С.143; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI- XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XII міжнародної наукової конференції. – м.Луцьк, 2005. – С.62; Музей волинської ікони: книга-альбом. –К.:АДЕФ-Україна, 2013. –400с.

БЛАГОВІЩЕННЯ

ВКМ Ж - 314

XVIII ст.

92 x 66

**Походження: Михайлівська церква
с. Топилище Іваничівського району**

**Реставрація: 2014 р., реставраційна
майстерня ВКМ, Л.Обухович**

Матеріали і техніка: дошка (3)

**соснова, без шпуг, левкас, темпера,
олія, сріблення, золочення**

**Збереження: кракелюри,
фрагментарні втрати фарбового
шару і левкасу на тлі, втрати**

**деревини у нижній частині,
втрачене сріблення на тлі,**

**потертості і втрати золочення на
німбах, обрамлення відсутнє**

Опис: Діва Марія зображена у повний ріст, із злегка повернутою головою вліво вгору. Лівою рукою торкається грудей, праву – опустила додолу. Діва одягнена у червоно - рожеву туніку, синє покривало, на голові – білий плат, на ногах – сандалі. Справа перед Марією, на рожево-сірих хмарах, зображений навколішки архангел Гавриїл, який піднятою правицею вказує на сірого голуба вгорі. Архангел одягнений у червоно-вохристі одежі, за плечима – сіро-білі крила. Складки одяг Діви Марії модельовані накладаннями темних смуг, висвітлень та білильних мазків, складки одягу архангела виконані ламаними вохристими лініями. Лики блідо-вохристої карнації з підрум'яною, очі темні, носи прямі, вуста червоні, волосся руде. Німби плоскі, обведені червоною лінією, золочені. Справа від Марії – стіл, покритий зеленою скатертиною, позаду – зображення сірої колони з карнизом та фрагмент сірої стіни з декоративною вставкою. Позем ікони виконаний у вигляді підлоги, розкресленої на червоні і сині квадрати. Тло ікони гладке, сріблене. Ікона має набірний карбований срібний золочений оклад: одежі і корона Богородиці, гілочка з квітами.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона. Питання історії виникнення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 47; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м.Луцьк, 1999. – С.143.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

ВКМІ - 47

XVIII ст.

Походження: Різдво-Богородична церква с. Чорнів Турійського району

Реставрація: 2004 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка (2)

соснова, шпуги (2) односторонньо врізані, паволока, левкас, темпера, гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, потертості сріблення на тлі, значні втрати фарбового шару і левкасу у верхній та нижній частинах ікони і на обрамленні, підпалини у нижній частині і на звороті ікони, верхня і нижня планки обрамлення втрачені

Опис: зображення святого Миколая фронтальне, нижчепоясне. Пропорції фігури не витримані: голова святого непропорційно мала відносно масивної постаті. Права рука Миколая піднята у двоперстному благословляючому жесті, лівою – підтримує книгу у зеленому окладі з білим обрізом. Святий одягнений у білий підризник, червону з синім виворотом фелонь, поручі і омофор блідо-вохристого кольору, палицю із зеленою облямівкою. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі невеликі темні, ніс короткий прямий, вуста червоні, брови темні, волосся і борода сиві. Складки одягу виконані плавними переходами і широкими темними смугами. Німб плоский, окреслений графією, сріблений. Обабіч – іменний напис у прямокутниках, окреслених двома графіями. Тло ікони гравіюване стилізованим рослинним орнаментом з листям і квітами, сріблене. Обрамлення накладне, профільоване, на тиблях.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI- XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XII міжнародної наукової конференції. – м.Луцьк, 2005. – С.62. Єлісеєва Т. Образ Святого Миколая Чудотворця у волинському іконописі XVII – поч.ХІХст. // Історія та сучасність православ'я на Волині. Матеріали IV науково-практичної конференції 12-14 листопада 2013 р. – Луцьк, 2013 – С.34

БОГОРОДИЦЯ ОДИГІТРІЯ

ВКМ Ж - 303

XVIII ст.

86 x 63

**Походження: Стрітенська церква,
с. Михнівка Камінь-Каширського
району**

Реставрація: 1995 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка (2)

соснова, шпуги (2) наскрізно

врізані, левкас, темпера,

гравіювання, сріблення, золочення

Збереження: кракелюри, потертості

фарбового шару і золочення,

згриблення оліфи на мафорії

Богородиці, втрати до дошки у

нижній частині ікони

Опис: зображення Богородиці фронтальне, поколінне. На лівій руці вона тримає Ісуса Христа, правою – вказує на нього. Богородиця одягнена у світло-синю туніку і темно-вишневий мафорій з голубим виворотом. Краї мафорію, горловина і обшлаг туніки оздоблені золотою тасьмою з чорною облямівкою, на чолі і раменах - символи дівоцтва у вигляді золотих кіл. Ісус Христос одягнений у білу сорочку, підперезану жовтим поясом і яскраво-червоний гіматій. Складки одягу виконані накладанням темних смуг на основні кольори. Лики світло-рожевої карнації з підрум'яною, очі великі темні з важкими повіками, брови тонкі чорні, носи прямі короткі, губи червоні, волосся Христа руде кучеряве. Німби плоскі, окреслені двома графіями, золочені. Обабіч – у сріблених прямокутниках монограми Богородиці та Ісуса Христа. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого декоративна чотирипелюсткова квітка і чотири листки аканту, золочене. Обрамленням подвійне, накладне, профільоване, міжрамні смуги синього кольору.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису – м. Луцьк, 1999. – С.143.

БОГОРОДИЦЯ ОДИГІТРІЯ

ВКМ І - 183

XVIII ст.

84 x 53

Походження: Георгіївська церква

с. Лаврів Луцького району

Реставрація: 1994 р., Львівська

філія ННДРЦ України,

М. Брицька

Матеріали і техніка:: дошка (2)

соснова, шпуги (2) наскрізно

врізані, левкас, темпера, олія,

гравіювання, сріблення, золочення

Збереження: кракелюри, потертості

сріблення, фрагментарні втрати до

дошки, реставраційні вставки

левкасу в нижній частині ікони і на

німбі Богородиці, пізніший олійний

пропис складок одягу, тріщини

основи

Опис: зображення Богородиці нижчепоясне, фронтальне. На лівій руці Богородиця тримає Ісуса Христа, правою – вказує на нього. Богородиця одягнена у синю туніку, оздоблену по горловині та обшлагах широкою золоченою тасьмою з «каменями», і темно-червоний з зеленим виворотом мафорій із золотним шиттям по краях. Правою рукою Христос благословляє, ліва опущена дотолу. Одягнений Христос у білу сорочку з шиттям та червоний гіматій, оздоблений зірками по всьому полю та шиттям по краю. Складки одягу виконані спрощено. Лик Богородиці рожевої карнації з підрум'яною, ніс масивний, важке підборіддя, очі мигдалевидні карі, брови короткі чорні. Лик Ісуса Христа блідо-рожевої карнації з підрум'яною, чоло високе, волосся коротке кучеряве. Німби гравіювані променями, окреслені графією, золочені. Обабіч – монограми Богородиці та Ісуса Христа, золочені. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, сріблене.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 42; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С.143.

СВЯТИЙ ОНУФРІЙ

ВКМ І - 457

XVIII ст.

132 x 77

Походження: Дмитрівська церква
с. Журавники Горохівського району
Реставрація: 2010 р., ННДРЦ
України, О. Корнієнко

Матеріали і техніка: дошка (2)
соснова, шпуги (2) наскрізно
врізані, паволока, левкас, темпера,
олія, гравіювання, золочення
Збереження: кракелюри, значні
потертості золочення, тріщини
основи, дірки від тиблів

Опис: у центрі композиції, на тлі темних скель, зображений Святий Онуфрій, що стоїть навколішки. Його руки підняті на рівні грудей у молитовному жесті. Оголена постать Онуфрія покрита довгими сивим волоссям і бородою, на стегнах – пов'язка із зеленого листя. Лик рожево-вохристої карнації з білильними промальовками зморщок на щоках, очі великі темні, повіки відтінені, ніс прямий, вуста червоні, чоло високе. Німб плоский, окреслений графією, золочений, навколо вигравіювані прямі і хвилясті промені. Над святим, на хмарині, зображений ангел з сіро-голубими крилами, який тримає потир. Ангел одягнений у червоний плащ. Попереду святого зображена багатоступінчата скеля, на вершині якої – розлоге зелене дерево, під ним – джерело, позаду Онуфрія – висока зелена пальма. Позем вохристо-коричневого кольору – у вигляді річки, скель і пагорбів, на яких зображені вінець і скіпетр, збоку вище – лев. Тло ікони гладке, золочене. Зображення обнесене широкою білою смугою. Верхня частина ікони має аркоподібне навершя, зрізане по краях.

Зберігається у МВІ

Публікації: Єлісеєва Т. Музей волинської ікони. 15 років діяльності // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XV міжнародної наукової конференції. – м.Луцьк, 2008. – С.6; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202. Єлісеєва Т. Образ Святого Онуфрія у волинському іконописі XVIII ст. // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIV міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2007. – С. 76 .

СВЯТА ВАРВАРА

ВКМ Ж - 292

XVIII ст.

122,5 x 85,5

Походження: Дмитрівська церква

с. Гішин Ковельського району

Реставрація: 2009 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошки (4)

соснова, шпуги (2) наскрізно

врізані, левкас, темпера, олія,

гравіювання, сріблення, золочення

Збереження: кракелюри, потертості

і фрагментарні втрати золочення,

потемніння сріблення, значні

втрати фарбового шару на

обрамленні, тріщини основи

Опис: свята Варвара зображена поколінно, упівоберта вліво. У правій руці тримає опущений меч і підняту пальмову гілку, у лівій – потир. Свята одягнена у синю туніку, червоний далматік, оздоблений по нижньому краю тонкою тасьмою, і перехоплений на талії орнаментованим поясом та синій плащ, накинутий на плечі. Складки одяг виконані спрощено, широкими темними смугами по основних кольорах. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною і відтіненими повіками, очі великі карі, ніс прямий, вуста червоні. Зачіска з довгого темного волосся прикрашена крупними білими перлами на червоній стрічці і краплеподібною намистиною, що спадає на чоло. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Позаду Варвари зображена вежа із зубчастим верхом і двома круглими загратованими вікнами. Над срібленим потиром – монограма Ісуса Христа. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого акантове листя, золочене. Обрамлення подвійне, внутрішній валик сріблений. На верхній і нижній міжрамних смугах темного кольору білою фарбою зроблені іменний і донаторський написи.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 35. Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 166; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202.

СВЯТА ПАРАСКЕВА

ВКМІ - 50

XVIII ст.

106 x 75

Походження: Різдво-Богородична церква с. Чорнів Турійського району

Реставрація: 2009 р., НАОМА, М.Омельченко

Матеріали і техніка: дошка (2) соснова, шпуги (2) односторонньо врізані, паволока на стику дощок, левкас, темпера, гравіювання, сріблення, золочення

Збереження: кракелюри, тріщини, потертості сріблення, золочення і фарбового шару, тріщина на стику дощок основи.

Опис: свята Параскева зображена фронтально, поколінно. У правій руці на рівні грудей тримає шестиконечний хрест, у лівій – зелену пальмову гілку. Одягнена у вохристо-рожеву сукню з мереживними рукавами, підперезану поясом, легку шаль з брошкою, червоний з синім виворотом плащ, накинута на плечі. Шію прикрашають кілька низок намиста, у вухах – сережки. Складки одягу модельовані темними смугами по основних кольорах, складки рукавів і шалі – білильними мазками. Лик світло-вохристої карнації з легкою підрум'яною і відтіненими повіками, очі великі карі, ніс прямий, уста пухкі червоні, брови тонкі, волосся коричневе, пишне з легкими кучерями, розділене на проділ. На голові – різьблена корона. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Обабіч постаті – окреслені двома графіями, золочені прямокутники з іменним написом. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, в основі якого акантове листя, пальмета, дрібні насічки, сріблене. Обрамлення накладне, профільоване, покрите синьою і червоною фарбами.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 35. Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 181; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI–XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДЕФ-Україна, 2013. – 400с. Карпюк Л. Образ «Св. Великомучениці Параскеви» у волинському іконописі XVII-XVIIIст. // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2004. – С. 88.

ПРОРОКИ ІОНА І ЯКІВ

ВКМ РА - 1610

XVIII ст.

73 x 61

Походження: Іваничівський район

Реставрація: 2010 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка (3)

**соснова, шпуги (2) наскрізно
врізані, левкас, темпера, різьба**

**Збереження: кракелюри, потертості
фарбового шару, втрати дошки
на обрамленні, пошкодження
шашелем**

Опис: зображення вміщене у медальйон овальної форми. Пророки зображені поколінно, упівоберта один до одного. Пророк Іона правою рукою тримає зубату рибу. Одягнений у білу сорочку і синій плащ, голова непокрита. Пророк Яків тримає драбину. Одягнений у червоні одежі, голова непокрита. Складки одеж виконані спрощено. Лики пророків рожево-вохристой карнації з підрум'яною, волосся і бороди руді, очі великі, носи масивні, вуста червоні. Німби відсутні. Тло ікони гладке, синьо-голубого кольору. Над зображенням пророків білою фарбою зроблені іменні написи. Обрамлення овальне, складається з окремих вузьких профільованих планок.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 35. Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 164; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202.

ПРОРОКИ ІСАЯ І ЄРЕМІЯ

ВКМ РА - 1609

XVIII ст.

73 x 61

Походження: церква Святої

Параскеви с. Милятин

Іваничівського району

Реставрація: 2010 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка (3)

соснова, шпуги (2) наскрізно

врізані, левкас, темпера, різьба

Збереження: кракелюри, потертості

фарбового шару, втрати до дошки

на обрамленні, тріщини основи,

пошкодження шашелем

Опис: зображення вміщене у медальйон овальної форми. Пророки зображені поколінно, упівоберта вправо. Пророк Ісая правою рукою тримає кліщі з червоною жариною. Одягнений у синій хітон і червоний плащ, голова непокрита. Пророк Єремія у лівій руці тримає білий сувій із текстом. Одягнений у вохристій хітон і зелений плащ, голова непокрита. Складки одягу виконані спрощено. Лики пророків рожево-вохристої карнації з підрум'яною, волосся і бороди руді, очі великі, носи масивні, вуста червоні. Німби відсутні. Тло ікони гладке, синьо-голубого кольору. Над зображенням пророків білою фарбою зроблені іменні написи. Обрамлення овальне, складається з окремих вузьких профільованих планок.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202.

ХРИСТОС ВСЕДЕРЖИТЕЛЬ

ВКМ I - 488

XVIII ст.

118 x 89

Походження: Свято-Троїцька церква с. Прилісне Маневицького району

Реставрація: 2009 р., Львівська філія ННДРЦ України, А.Ситніков

Матеріали і техніка: дошка(2)

липова, шпуги (2) різносторонньо врізані, шпуга «метелик», левкас,

темпера, гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, потертості сріблення, незначні фрагментарні втрати фарбового шару на іконі і зовнішній рамі

Опис: зображення Христа Вседержителя фронтальне, нижчепоясне. Правою рукою Христос благословляє, лівою – підтримує відкрите Євангеліє (Мт. 25, 34). Ісус Христос одягнений у підперезаний смугастим поясом червоний хітон з клавом, облямований на рукавах і горловині широкою тасьмою, та синій гіматій, оздоблений по краю білим мереживом. Складки одяг модельовані темними смугами і висвітленнями по основних кольорах. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі, відтінені повіки, ніс масивний, вуста червоні, вуха великі, чоло високе, коричневе волосся спадає на плечі. Німб хрещатий з червоними літерами WON, окреслений двома графіями, сріблений. Обабіч — прямокутники з монограмами Ісуса Христа, окреслені двома графіями, сріблені. Тло і зовнішня рама ікони гравіювані рослинним орнаментом, в основі якого чотирипелюсткова квітка та вигнуте акантове листя, сріблене. На глибоку зовнішню раму набиті гладкі планки, покриті коричневою фарбою.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202.

БОГОРОДИЦЯ З НЕМОВЛЯМ

ВКМ Ж - 340

XVIII ст.

96,5 x 74

Походження: Маневицький район

Реставрація: 2009 р., ННДРЦ

України, Г. Волощук

Матеріали і техніка: дошка (2)

липова, шпуги (2) наскрізно врізані,

левкас, темпера, гравіювання,

золочення, сріблення

Збереження: кракелюри,

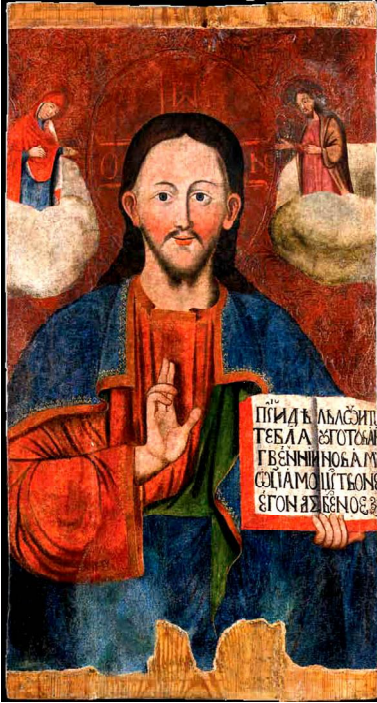
потемніння і потертості сріблення,

незначні тріщини основи

Опис: Богородиця зображена у повний зріст, упівоберта вправо, сидячою на хмарах. У відведений вбік правій руці тримає піднятий золочений скіпетр, лівою – обіймає Ісуса Христа, який сидить на золоченій подушці з китицею. Христос відкритою долонею правої руки благословляє, у лівій – тримає золочену державу з хрестом. Богородиця одягнена у золочений підперезаний хітон і сріблений гіматій, скріплений фібулою, який розгортається за її правим плечем і прикриває оголене тіло Ісуса Христа. Складки одяг модельовані гравійованими довгими лініями. Лик Богородиці рожево-вохристої карнації з підрум'яною, відтініними повіками, очі темні, ніс прямий, уста червоні, довге, світле волосся локонами спадає на плечі. Зачіска і шия прикрашені перлами. На голові – вінець у вигляді мітри з хрестом. Голова Ісуса Христа злегка схилена, очі напівприкриті. Оголене анатомічно модельоване тіло і лик вохристої карнації, волосся світле коротке. Німби Богородиці та Ісуса Христа виконані висвітленням тла. У лівому верхньому куті серед хмар зображені два кучеряві херувими, які дивляться один – вгору, другий – вниз. Позем ікони темний, у вигляді хмар. Тло ікони оливкового кольору, гладке. Зображення обрамлене вузькою смугою білого кольору.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI- XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2011. – С. 202.

ХРИСТОС ВСЕДЕРЖИТЕЛЬ

ВКМІ - 57

XVIII ст.

119 x 63

Походження: Михайлівська церква
с. Зачернеччя Любомльського
району

Реставрація: 1989 р., кооператив
«Відродження – 2», м.Київ,
С.Глушук

Матеріали і техніка: дошка (3)
соснова, шпуги (2) наскрізно
врізані, левкас, темпера,
гравіювання, золочення.

Збереження: кракелюри, в нижній
частині ікони втрати дошки,
потертості фарбового шару, втрати
золочення

Опис: зображення Ісуса Христа фронтальне, нижчепоясне. Правицею благословляє, лівою рукою підтримує відкриту книгу (Мт.25,34). Одягнений у червоний хітон з коричневою тасьмою і синій гіматій з зеленим виворотом, оздоблений тасьмою по краю. Лик Христа рожевої карнації з підрум'яною, очі великі сірі, ніс довгий прямий, вуста у легкій посмішці, клиноподібна борідка, волосся довге коричневе, спадає на плечі. Німб хрещатий з літерами WΩN, окреслений двома графіями, золочений. Обабіч Христа, на хмаринках зображені постаті Богородиці та Іоана Хрестителя у молитовних позах. Їхні одяжі виконані у червоно-вохристих кольорах. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, золочене.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С.143.

ХРИСТОС ВСЕДЕРЖИТЕЛЬ

ВКМ Ж - 203

XVIII ст.

105 x 67

Походження: Михайлівська церква
с. Вітоніж Рожищенського району
Реставрація: 2001 р., НАОМА,
І.Фортуна

Матеріали і техніка: дошка (2)
соснова, шпуги (2) липові
односторонньо врізані, левкас,
темпера, гравіювання, сріблення
Збереження: кракелюри, значні
потертості сріблення і фарбового
шару, фрагментарні втрати до
дошки, значні – у правій частині
ікони, накладне аркоподібне

обрамлення втрачене, дірки від тиблів, зламані тиблі, на торцях ікони збереглась зелена фарба

Опис: зображення Ісуса Христа покоління, фронтальне. Правою рукою Спас благословляє, лівою підтримує відкрите Євангеліє з текстом (Мт. 11, 28). Христос одягнений у червоний хітон і синій гіматій. Складки одягу модельовані різного розміру різьбленими лініями. Лик Христа вохристой карнації з підрум'яною, очі карі, великі мигдалеподібні, чоло високе, підняті дугоподібні брови, невеликий прямий ніс, вуха великі, практично безбородий, волосся темне, розділене на проділ. Німб хрещатий з літерами OWN, окреслений двома графіями, різьблений, тонований під золото. Обабіч постаті у прямокутниках — гравіювані монограми Ісуса Христа. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, в основі якого закручені стебла з листям, квітами і пуп'янками, сріблене.

Зберігається у МВІ
Публікації: публікується вперше

БОГОРОДИЦЯ ОДИГІТРІЯ

ВКМІ - 218 XVIII ст.

103 x 74

Походження: Свято-Троїцька церква с. Городині Рожищенського району

Реставрація: 2001 р., НАОМА, О. Гурін

Матеріали і техніка: дошка (2) липова, шпуги (2) наскрізно врізані, левкас, темпера, гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, потертості сріблення, втрати фарбового шару і левкасу на одязі Богородиці і тлі ікони, розходження дощок на стиках, зовнішнє обрамлення

втрачене, по периметру ікони – дірки від тиблів, пошкодження шашелем

Опис: зображення Богородиці фронтальне, поколінне, голова злегка схилена вліво. На лівій руці Богоматір тримає Ісуса Христа, правою вказує на нього. Ісус Христос правицею благословляє, лівою тримає закриту книгу. Богородиця одягнена у яскраво-червоний з білим виворотом мафорій та голубий хітон з орнаментованими срібленими обшлагами і горловиною. Спаситель одягнений у білий хітон і жовто-коричневий гіматій. Складки одягу Богородиці виконані спрощено. Складки одягу Ісуса Христа модельовані зіставленням світлих і темних тонів основного кольору та білильними мазками. Лики Богородиці та Христа рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі, повіки відтінені, носи прямі, вуста червоні. Німб Богородиці плоский, Спасителя – хрещатий з літерами . . . N, окреслені двома графіями, сріблені. Тло ікони гравіюване стилізованим рослинним орнаментом, в основі якого крупне листя, квіти, дрібні насічки, сріблене.

Зберігається у МВІ
Публікації: публікується вперше

ХРИСТОС ВИНОГРАДНА ЛОЗА

ВКМ РА - 1430

XVIII ст.

57 x 43

**Походження: Покровська церква
с. Риковичі Іваничівського району
Реставрація: 1992 р., реставраційна
майстерня ВКМ, Л.Обухович**

**Матеріали і техніка: дошка (2)
соснова, шпуги (2) правосторонньо
врізані, левкас, темпера, сріблення,
обрамлення відсутнє**

**Збереження: кракелюри, тріщини
основи, розходження дощок,
підпалини**

Опис: у центрі композиції, упівоберта вліво зображений Ісус Христос, що сидить на гробі. З правого пробитого боку Спаса проростає виноградна лоза, яка оповиває хрест і спускається донизу. Христос обома руками вичавлює з виноградного грона сік, що стікає у сріблений потир в руках ангела, який молитовно стоїть на колінах, схиливши голову. Ангел одягнений у червоно-білі одежі. Оголений Христос прикритий білим оперезанням, за ним лежить червона багряниця. На поперечині хреста розміщені монограми Ісуса Христа, на стрижні – титло ІNЦІ. Тіло Ісуса Христа з модельованою структурою м'язів, його лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі темні, чоло високе, ніс довгий прямий, губи червоні, довге коричневе волосся спадає на плечі, борода і вуса руді. Німб хрещатий з літерами OWN, обведений червоною лінією, сріблений. Позем ікони темний. Тло ікони темного кольору, гладке.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С.143. Василевська С. Композиція «Христос – Виноградна Лоза» на волинських іконах XVIII ст. // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині. Матеріали VIII міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2001. – С.38; Василевська С. // Євхаристична тематика на волинських іконах XVIII ст. з колекції Музею волинської ікони // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XXI міжнародної наукової конференції. – м.Луцьк, 2014 – С.44.

БОГОРОДИЦЯ ОДИГІТРІЯ

ВКМІ - 46

XVIII ст.

107,5 x76,5

Походження: Покровська церква

с. Ставки Турійського району

Реставрація: 2014 р., ННДРЦ

України, Л. Михайловська

Матеріали і техніка: дошка (3)

соснова, шпуги (2) різносторонньо

врізані, левкас, темпера,

гравіювання, золочення.

Збереження: кракелюри,

подряпини, втрати фарбового шару

і левкасу по всій площині ікони,

значні – справа, і на обрамленні,

значні – на нижній планці,

розходження дощок основи

Опис: зображення Богородиці фронтальне, поклінне. На лівій руці Богоматір тримає Ісуса Христа, правою рукою вказує на нього. Одягнена у синю туніку, білий серпанок, червоний з зеленим виворотом мафорій. Ісус правою рукою благословляє. Одягнений у білу сорочку і вохристий гіматій. Складки одяг виконані широкими темними смугами. Лики рожево-вохристой карнації з насиченою підрум'яною, очі великі темні, брови тонкі, носи прямі, уста червоні, волосся Ісуса руде, коротке, хвилясте. Німби плоскі, окреслені двома графіями, золочені, у німбах – монограми Богородиці та Ісуса Христа, зроблені червоною фарбою. Тло ікони гравійоване стилізованим рослинним орнаментом, золочене. Обрамлення глибоке, накладне, профільоване, внутрішній валик фігурний, золочений.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 45; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису. – м.Луцьк, 1999. – С.172.

АРХАНГЕЛ МИХАІЛ

ВКМ І – 154

XVIII ст.

101 x 69,5

Походження: Георгіївська церква
с. Піски Горохівського району
Реставрація: 2014 р., ННДРЦ
України, Г. Волощук

Матеріали і техніка: дошка (3)
соснова, шпуги (2) односторонньо
врізані, левкас, темпера,
гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, значні
потертості сріблення і фарбового
шару, розходження дощок основи,
фрагментарні втрати обрамлення у
нижній частині

Опис: зображення архангела Михаїла поколінне, упівоберта вліво. У правій руці тримає піднятий меч, лівою знизу підтримує червоно-вохристу сферу з червоним написом КТО...КО БГЪ. Одягнутий у вохристу сорочку з білим комірцем, зелено-оливковий орнаментований далматік, сіру кірасу, вохристу зому і наплічник та вохристо-червоний плащ, через праве плече перекинута червона стрічка. Складки одягу модельовані широкими темними смугами і вохристими та чорними лініями. За плечима сіро-білі крила. Лик рожево-вохристої карнації, очі великі, ніс масивний, вуста маленькі червоні, чоло високе, волосся довге темне на проділ. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений. Вгорі – іменування ікони, зроблене чорною фарбою. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, в основі якого листя аканту, крупні насічки, сріблене. Обрамлення накладне, профільоване, внутрішня планка сріблена.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 43; Василевська С., Вигоднік А. Ікони XVII-XVIII століть з експозиції Музею волинської ікони / Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Доповіді та матеріали IV наукової конференції. – м.Луцьк, 1997. – С.118; Волинська ікона XVI-XVIII ст.: каталог та альбом, К., Спадщина, 1998. – 104с.; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер принт, 2010. – 88с.

ПРОРОК СОЛОМОН

ВКМ І - 942

XVIII ст.

29,5 x 39,5

Походження: Різдво-Богородична церква с. Суськ Ківерцівського району

Реставрація: 2014 р., реставраційна майстерня ВКМ, Л.Обухович

Матеріали і техніка: дошка липова,

шпуга наскрізно врізана, левкас, темпера, олія

Збереження: кракелюри, відставання планок обрамлення від основи, фрагментарні втрати фарбового шару і левкасу на планках, втрати фрагментів обрамлення

Опис: зображення пророка поясне, упівоберта вправо. У правій руці тримає споруду двоярусного білостінного храму з червоним дахом, темними вікнами і дверима, лівою – підтримує білий сувій з написом Про Цар Сломо. Одягнений у зелену сорочку з комірцем, темний плащ з білою опушкою і червону корону. Складки одяг модельовані світлими лініями. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі темні, брови чорні, прямий ніс, вуста червоні, підборіддя відтінене. Тло ікони темного кольору, гладке. Зображення пророка розміщене на фігурній дерев'яній основі, обрамлене шестикутником з профільованих планок жовтого кольору, поля покриті фарбою голубого і цеглового відтінків.

Зберігається у МВІ
Публікації: публікується вперше.

ПРОРОК ГЕДЕОН

ВКМІ - 82

XVIII ст.

30 x 39,5

Походження: Різдво-Богородична церква с. Суськ Ківерцівського району

Реставрація: 2014 р., реставраційна майстерня ВКМ, Л.Обухович

Матеріали і техніка: дошка липова,

шпуга наскрізно врізана, левкас, темпера, олія

Збереження: кракелюри, сколи дошки у верхній частині, відставання планок обрамлення від основи, фрагментарні втрати фарбового шару і левкасу на планках, реставраційні тонування на полях

Опис: зображення пророка поясне, упівоберта вправо. У правій руці тримає біле руно, лівою рукою підтримує білий сувій з написом Про Гедион. Одягнений у синій хітон та вохристо-рожевий гіматій, перекинутий через ліве плече. Складки одяг модельовані світлими смугами. Лик рожево-вохристой карнації з підрум'яною, очі великі темні, брови чорні, прямий ніс, уста червоні, волосся, борода і вуса темні. Тло ікони темно-вохристого кольору, гладке. Зображення пророка розміщене на фігурній дерев'яній основі, обрамлене шестикутником з профільованих планок жовтого кольору, поля покриті фарбою голубого і цеглового відтінків.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А., Єлісеева Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 171.

БОГОРОДИЦЯ ОДИГІТРІЯ

ВКМІ - 74

XVIII ст.

96 x 64,5

**Походження: Миколаївська церква
с. Холопичі Локачинського району**

Реставрація: 2008 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка (2)

**соснова, шпуги (2) лівосторонньо
врізані, левкас, темпера,**

гравіювання, золочення

**Збереження: кракелюри, тріщини
основи, сколи дошки на лицевому і
зворотньому боці ікони,**

обрамлення втрачене

Опис: зображення Богородиці нижчепоясне, фронтальне з легким поворотом і нахилом голови вліво. На лівій руці Богоматір тримає Ісуса Христа, правою рукою вказує на нього. Одягнена у голубий хітон з жовтими орнаментованими обшлагами і горловиною, вишневий з білим виворотом, облямований орнаментованою тасьмою, мафорій з зірками на чолі і раменах. Ісус Христос піднятою правою рукою благословляє, у лівій руці тримає державу. Одягнений у білий підперезаний хітон і червоний гіматій, перекинутий через ліве плече, босоніж. Складки одерж модельовані спрощено, широкими смугами світліших відтінків по основних кольорах. Лики вохристої карнації з підрум'яною, очі великі темні з важкими повіками, брови чіткі чорні, носи масивні, уста червоні, волосся Ісуса Христа довге руде. Німби окреслені двома графіями, у Богородиці – плоский, у Ісуса Христа – хрещатий з літерами ОВН. Обабіч постатей – монограми у гравіюваних прямокутниках.

Тло гравіюване крупним рослинним орнаментом, в основі якого галузки з листям і квітами, дрібні насічки, золочене.

Зберігається у МВІ

Публікації: С.Василевська Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIIIст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрації. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2009. – С. 226

АПОСТОЛ ПАВЛО

ВКМІ - 2

XVIII ст.

130 x 46,5

Походження: Симеонівська церква с.

Любохині Старовижівського району

**Реставрація: 2008 р., реставраційна
майстерня ВКМ, П.Петрушак, А.Чабан**

**Збереження: кракелюри, значні потертості
золочення, значні втрати фарбового шару і
левкасу на тлі та обрамленні, ліва планка
обрамлення втрачена**

**Матеріали і техніка: дошка липова, шпуги (2)
врізані наскрізно, левкас, темпера,
гравіювання, золочення**

Опис: апостол Павло зображений у повний зріст, упівоберта вправо. Постаць непропорційна. Правою рукою Павло тримає перед грудьми відкриту книгу, лівою рукою спирається на меч. Апостол одягнений у синій хітон і червоний з вохристом виворотом гіматій, перекинутий через праве плече, босоніж. Складки одяг модельовані широкими темними смугами і білильними мазками. Лик темно-вохристої карнації з підрум'яною, очі темні, ніс прямий, вуста червоні, чоло високе, волосся, борода і вуса руді. Зморшки на чолі і повіки промальовані широкими білильними мазками. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Позем ікони темно-вохристого кольору. Тло гравіюване рослинним орнаментом, золочене. Обрамлення накладне, профільоване.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 44. Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису – м. Луцьк, 1999. – С. 172; Василевська С. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрації. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2009. – С. 226.

АРХІСТРАТИГ МИХАЇЛ

ВКМ І-6

XVIII ст.

114 x 57

Походження: Симеонівська церква с.

Любохині Старовижівського району

Реставрація: 2009 р., реставраційна

майстерня ВКМ, П.Петрушак, А.Чабан

Матеріали і техніка: дошка (2) липова, шпуги (2) наскрізні і лівосторонньо врізані, левкас, темпера, гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, значні потертості і втрати сріблення та фарбового шару, ікона перемальована, раніший живопис зберігся частково (зліва позаду крила архангела – пальці, які тримають піднятий меч), нижня планка обрамлення втрачена

Опис: архістратиг Михаїл зображений у повний зріст, упівоберта вліво. Правою рукою піднімає меч, у лівій – тримає круглий щит. Михаїл одягнений у зелений короткий хітон, кірасу, яскраво-червоний плащ, сині штани і вохристі чоботи, за плечима – сіро-голубі крила. Складки одягу виконані спрощено. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі темні, чоло високе, ніс прямий, вуста червоні, довге руде волосся розділене на проділ. Німб плоский, окреслений графією і обведений червоною лінією. Позем ікони темний у вигляді кам'янистої поверхні під смугою голубого неба. Гло ікони гравіюване рослинним орнаментом, сріблене. Обрамлення накладне профільоване, планки покриті коричневою фарбою.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 44. Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису – м. Луцьк, 1999. – С. 172; Василевська С. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрації. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2009. – С. 226.

СТАРОЗАВІТНА ТРІЙЦЯ

ВКМ І-450

XVIII ст.

118 x 88

Походження: Михайлівська церква с. Смолигів Луцького району

Реставрація: 2005 р., НАОМА, В.Папушенко

Матеріали і техніка: дошка (3) соснова, шпуги (2) наскрізно врізані, левкас, темпера, гравіювання, сріблення
Збереження: кракелюри, потертості сріблення на тлі, фрагментарні втрати фарбового шару, тріщини основи, реставраційні вставки левкасу і тонування

Опис: у центрі композиції зображені упівоберта вліво три ангели із сіробілими крилами за плечима. Тримаючи у руках тонкі жезли, ангели сидять за прямокутним столом на масивних ніжках. На білій скатертині зображені велика таріль з рибою, три маленькі потири, три маленькі тарілочки на ніжках, три великі цілі хліби і два маленькі шматки хліба. Центральний ангел, одягнений у рожевий хітон і синій гіматій, правою рукою вказує на зелений мамврійський дуб, у крону якого вписаний сріблений трикутник. Ангел зліва, у вохристову хітоні і червоному гіматії, правицею торкається грудей, лівою – підтримує хліб на тарілці. Позаду нього – будівлі під червоними дахами, з вікнами та бійницями. Ангел справа, у червоному хітоні і зеленому гіматії, рукою вказує на центрального ангела. Позаду – храм з круглим куполом і хоругвою. Зліва, біля столу зображена Сара, одягнена у біло-сірі одежі, яка тримає таріль із рибою. Справа, перед столом, протягуючи руки до ангелів, стоїть навколішки сивочолий Авраам, одягнений у вохристо-оливкові одежі. Складки одеж персонажів модельовані чорними лініями та білильними мазками. Лики ангелів вохристої карнації з підрум'яною, очі великі темні, носи масивні, брови тонкі чорні, вуста червоні. Німби плоскі, окреслені графією, сріблені. Позем ікони вохристо-зеленого кольору. На долівці зображений глек у прямокутній посудині. Тло ікони гравійоване

рослинним орнаментом, в основі якого акантове листя, сріблене. Обрамлення глибоке, накладне, сріблене, зовнішня планка профільована.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали VII міжнародної наукової конференції з волинського іконопису – м. Луцьк, 2000. – С.90; Василевська С. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI- XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIII міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2006. – С. 49; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДФ-Україна, 2013. – 400с.; Василевська С. Євхаристична тематика на волинських іконах XVIII ст. з колекції Музею волинської ікони // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XXI міжнародної наукової конференції – м.Луцьк, 2014 – С.44.

ПОКРОВ БОГОРОДИЦІ

ВКМ 1-157

XVIII ст.

112 x 73

Походження: Свято-Троїцька церква с. Прилісне Маневицького району

Реставрація: 1998 р., Львівська філія ННДРЦ України, Я. Стрипа

Матеріали і техніка: дошка (2)

соснова, шпуги (2) зустрічно

врізані, левкас, темпера,

гравіювання, сріблення, золочення

Збереження: кракелюри, значні

потертості сріблення і золочення,

фрагментарні втрати фарбового

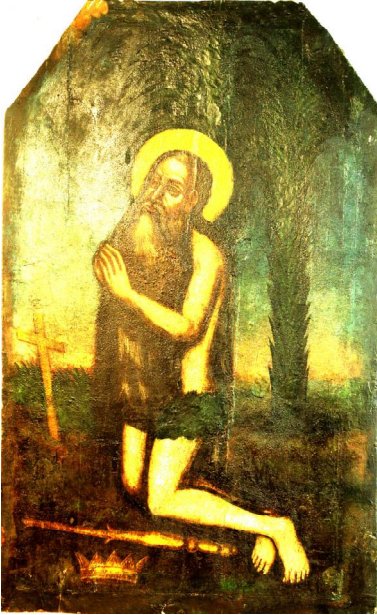
шару і левкасу, тріщини і розходження дощок основи, дірки від цвяхів

Опис: у верхній частині композиції зображена Богородиця, яка стоїть на сіро-бурих хмарах серед голубого неба, з довгим білим омофором у руках. Одягнена у золотистий мафорій, сріблений хітон і червоне взуття. Складки одягу модельовані різьбленими лініями. У нижній частині, у центрі зображений Роман Піснеспівець у червоному стихарі, білому підризнику, синьому орарі і темному взутті. У правій руці тримає складений орар, у лівій – розгорнутий білий сувій з текстом. Зліва і справа від Романа зображені групи людей. Детально виписані лише передні ряди. Зліва – священнослужитель з відкритою книгою у руках, одягнений в архієрейське облачення: білий підризник, зелений з червоним виворотом саккос, жовті омофор і мітру. Поруч зображений імператор у червоних одягах і короні зі скіпетром в руках. Справа упівоберта зображений юродивий Андрій, який піднятою рукою вказує на Богородицю. Погляди всіх персонажів звернені до Богородиці. Їхні одяги синього, білого, жовтого, червоного кольорів. Лики персонажів рожево-вохристої карнації з підрум'яною, з чітко промальованими контурами очей і носів. Німб Богородиці гравіюваний хвилястими променями, золочений. Позем ікони темний. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, сріблене.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею / Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали VII міжнародної наукової конференції з волинського іконопису – м. Луцьк, 2000. – С.89.

СВЯТИЙ ОНУФРІЙ

ВКМ РА-1627

XVIII ст.

105 x 64

Походження: Камінь-Каширський район

Реставрація: 1999 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка (2)

соснова, шпуги (2) наскрізно

врізані, левкас, темпера, олія

Збереження: кракелюри,

згриблення оліфи, потемніння

фарбового шару, тріщина на стику

дощок, тріщина дошки з тильного

боку скріплена врізним клином на

тиблі

Опис: святий Онуфрій зображений упівоберта вправо, навколішки, з молитовно складеними на грудях руками. Перед Онуфрієм, серед зеленої трави – темно-коричневий хрест, позаду – темно-зелена пальма, крона якої у верхній частині ікони покриває майже все тло. Тіло старця прикриває трав'яна зелена пов'язка, довге волосся і борода, що темними з сивиною пасмами спадають дотолу. Лик і тіло Онуфрія темно-вохристої карнації, очі темні, відтінені повіки, ніс прямий, вуста бліді. Німб плоский, жовтого кольору. Позем ікони темно-коричневий з зеленими кушиками трави, на якому зображені жовті скіпетр і корона. Тло ікони із зображенням неба під час заходу сонця: від рожевого кольору на обрії до зелено-синього у верхній частині ікони, де небо зливається з кроною пальми, гладке.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею / Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали VII міжнародної наукової конференції з волинського іконопису – м. Луцьк, 2000. – С.89

ЮРІЙ ЗМІЄБОРЕЦЬ

ВКМІ-419

XVIII ст.

130 x 61,5

Походження: Волинь

**Реставрація: 1991 р., кооператив
«Гарантія», м. Київ**

Матеріали і техніка: дошка (2)

**соснова, шпуги (2) правосторонньо
врізані, левкас, темпера,**

**гравіювання, сріблення, тонування
під золото**

**Збереження: кракелюри, потертості
сріблення і фарбового шару**

Опис: у центрі композиції, упівоберта вправо, зображений святий Юрій Змієборець, який сидить на білому коні під червоною попоною. Списом у правій руці він протикає голову коричневого «у білі яблука» з голубими крилами змія. Постаць святого непропорційна. Одягнений у білий хітон, лицарський обладунок, шолом і червоний плащ, що розгортається за спиною. Лик вохристої карнації, очі великі, брови короткі, уста червоні. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений. Зліва – зображення царських палат під конусоподібними дахами, з арками і бійницями. На чорному тлі верхньої арки – зображення царя і цариці у коронах та горностаєвих хутрах. У нижній арці – у довгій мережаній сукні та короні Єлисава з молитовно складеними перед грудьми руками. Лики персонажів вохристої карнації. У правому верхньому кутку ікони – зображення Божої десниці. Позем ікони темного кольору. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, сріблене. Обрамлення накладне, гладке, сріблене.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А., Єлісеева Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису – м. Луцьк, 1999. – С.172; Карпюк Л. Ікони святого Юрія Змієборця XVI-XVIII століть з колекції ВКМ // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XVI міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 2009. – С. 48.

БОГОРОДИЦЯ ОДИГТРИЯ

ВКМ Ж-186

XVIII ст.

118 x 62

Походження: Волинь

Реставрація: 1988 р., ННДРЦ

України, Л.Фролова

Матеріали і техніка: дошка (3)

липова, шпуги (2) наскрізно врізані,

левкас, темпера, гравіювання,

сріблення, тонування під золото

Збереження: кракелюри, потертості

сріблення, фрагментарна втрата

левкасу внизу ікони, тріщини на

стиках дощок, по кутах ікони сліди

від дерев'яних тиблів

Опис: зображення Богородиці нижчепоясне, вправо вліво. На лівій руці тримає Ісуса Христа, правою – вказує на нього. Одягнена у синю туніку, оздоблену по горловині та обшлагах золотою тасьмою і червоний з зеленим виворотом мафорій, оздоблений по краю золотою тасьмою і бахромою, з шестикутними зірками на чолі та раменах. Ісус Христос правою рукою благословляє, у лівій тримає голубу із золоченням державу. Одягнений у білу підперезану сорочку та жовтий гіматій. Складки одягу модельовані темними лініями та білильними мазками по основних кольорах. Лики рожевої карнації з підрум'яною, очі мигдалевидні, карі, носи прямі, вуста червоні, чоло Спаси високе, обрамлене хвилястим волоссям. Німби плоскі, окреслені двома графіями в Богородиці, однією – у Ісуса Христа, золочені. Обабіч постатей Богородиці та Ісуса Христа – монограми, написані червоною фарбою. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом у вигляді витягнутих стебел з листям і тисненим дрібним горошком, сріблене. Зверху над зображенням – різьблена дерев'яна арка. З тильного боку ікони, по центру, зроблений напис коричневою фарбою Р. Б 1815.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. - С. 44; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI – XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису — м. Луцьк, 1999.- С.172.

СВЯТИЙ КЛИМЕНТ

ВКМ Д-975

XVIII ст.

118,5 x 48

Походження: Михайлівська церква

с. Кримне Старовижівського району

Реставрація: 1996 р. Львівська філія

ННДРЦ України, М. Откович

Матеріали і техніка: дошка (2) соснова, шпуги (2) наскрізно врізані, тильна сторона замальована коричневою фарбою, гравіювання, золочення, сріблення

Збереження: кракелюри, згриблення оліфи, осипи фарбового шару, незначне розходження дощок внизу ікони, дірки від тиблів, обрамлення втрачене.

Опис: святий зображений у повний зріст, вправо обертає голову. У правій руці тримає довгий посох - пастораль, кінець якого завершується восьмиконечним фігурним хрестом, ліва – піднята з розкритою долонею. Одягнений у білу сорочку - албу, підпоясану, з комірцем, червоний з синьо-зеленим виворотом плащ-орнот. На грудях вісить на ланцюжку наперсний хрест-пектораль. Поверх алби одягнута червона стула з хрестами (епітрахіль). Обшлага і поділ алби оздоблені орнаментом, який виконаний білими лініями. На голові синьо-зелена мітра (інфула) з жовтими зубцями. Взуття (сандали) чорного кольору. Складки одягу виконані накладанням темних смуг на основні кольори. Лик рожево-вохристої карнації з підрум'яною, очі великі, мигдалевидні, брови довгі руді, ніс довгий прямий, невеликі вуса, уста червоні, відстовбурчене праве вухо, волосся темне з сивиною; виступаючі частини лику підкреслені білими мазками. Німб плоский, окреслений двома графіями, сріблений. Позем

ікони темний, буро-зелений з рідкими кущиками і біло-голубою смугою неба. Тло ікони гравійоване рослинним орнаментом, в основі якого листки аканту, довгі насічки, золочене. Ікона має заокруглену верхню частину.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона. питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. - С. 44; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI – XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису — м. Луцьк, 1999.- С.172.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

ВКМІ-13

XVIII ст.

82 x 63,5

Походження: Покровська церква с. Дубечне Старовижівського району
Реставрація: 1986 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка соснова, шпуги (2) наскрізно врізані, левкас, темпера, гравіювання, сріблення

Збереження: кракелюри, потертості сріблення, фрагментарні втрати фарбового шару, відхід рами від основи.

Опис: зображення святого Миколая фронтальне, нижчепоясне. Права рука піднята у благословляючому жесті, лівою рукою тримає Євангеліє у синьому окладі. Одягнений у архієрейське облачення: білий підризник, червону фелонь, сірий хрещатий омофор, сірі поручі та палицю. Складки одягу виконані темними лініями по основному фону тільки на фелоні. Лик темно-вохристої карнації з гострими вилицями, очі великі темні, ніс довгий гострий, брови чорні нахмурені, уста червоні, волосся, вуса і кругла коротка борода темні з сивиною. Німб плоский окреслений двома графіями, сріблений. Обабіч постаті Миколая, у верхній частині ікони, на сірих хмаринах зображені: справа – Ісус Христос у червоно-синіх одягах з Євангелієм в руках; зліва – Богородиця у червоно-синіх одягах з омофором. Німби плоскі, окреслені двома графіями, сріблені. Тло ікони гравіюване рослинним орнаментом, сріблене. Обрамлення накладне, профільоване.

Зберігається у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. - С. 44; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI – XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису — м. Луцьк, 1999.- С.172.

БОГОРОДИЦЯ ОДИГТРИЯ

ВКМІ-65

XVIII ст.

93 x 64

Походження: Петро-Павлівська церква с. Світязь Любомльського району

Реставрація: 1993 р., НАОМА

Матеріали і техніка: дошка (2) соснова, шпуги відсутні, левкас, паволока, темпера, золочення, сріблення

Збереження: кракелюри, тріщини, втрати фарбового шару і левкасу до дошки у нижній частині ікони, на мафорії, рамі, фрагментарні реставраційні вставки левкасу і тонування, цвяхи.

Опис: зображення Богородиці нижчепоясне, фронтальне, голова злегка нахилена вліво. На лівій руці Богородиця тримає Ісуса Христа, права притулена до грудей. Одягнена у яскраво - червоний з зеленим виворотом мафорій, синій хітон з жовтою широкою тасьмою по горловині і обшлагах. Права рука Спасителя піднята у двоперсному благословляючому жесті, лівою тримає згорнутий білий сувій. Одягнений у білий оперезаний хітон і жовтий гіматій, ноги босі. Складки одяг виконані спрощено, шляхом накладання темніших смуг на основні кольори. Лики рожевої карнації, округлі, з підрум'яною, виконані прийомами світлотіні; очі великі круглі, носи прямі, брови чіткі темні, уста червоні, відтінені овал підборіддя, шії, повіки, високе чоло Христа. Волосся Ісуса Христа світле кучеряве. Німби плоскі, окреслені графією, золочені. Тло ікони покрите темною фарбою, гладке. Обрамлення накладне, профльоване, сріблене, внутрішній валик золочений.

Зберігається у МВІ

Публікації: Василевська С., Вигоднік А., Єлісеева Т., Низькохат О.
Матеріали до каталогу волинської ікони XVI – XVIII століть з фондів
Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині
на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації.
Матеріали VI міжнародної наукової конференції по волинському іконопису
— м. Луцьк, 1999.- С.172.

АРХІСТРАТИГ МИХАЇЛ З ДІЯННЯМИ

ВКМ І - 168

Кінець XVIII ст.

142,7 x 93,5

Походження: Різдво-Богородична церква с. Троянівка Маневицького району

Реставрація: 2004 р., НАОМА, К. Гавриленко.

Матеріали і техніка: дошка (3) липова, шпуги (2) наскрізно врізані та (6) шпуги-метелики, шпуги (2) наскрізно врізані з лицевого боку, левкас, темпера, гравіювання, сріблення, золочення.

Збереження: кракелюри, потертості сріблення і фарбового шару, тріщини в дошках, втрати деревини

по нижньому і верхньому краях, реставраційні вставки левкасу, тонування, обрамлення втрачене.

Опис: у середнику ікони зображена сцена перемоги архістратига Михаїла над сатаною. Архістратиг зображений у повний зріст, із занесеним золотим мечем у правій руці і круглим щитом-аспісом у лівій руці, відведений назад. Михаїл одягнений в обладунок античного воїна: короткий зелений хітон, зелену зому із золоченими пластинами, червоний короткий плащ-сагум, блакитні чоботи з закатами. За плечима архістратига – розпростерті синьо-чорні перисті крила. Складки одягу виконані спрощено. Лик святого світло-вохристой карнації з підрум'яною, очі великі, брови тонкі, тонкі чорні вії, ніс прямий, уста червоні, волосся руде коротке; голова непропорційно мала по відношенню до тіла. Німб плоский, окреслений двома графіями, золочений. Сатана зображений у вигляді оголеного чоловіка з чорним хвостом, який лежить на спині з піняними руками і ногами і охоплений оранжево-червоним полум'ям. Тло середника ікони розділене на дві частини: нижня – у вигляді зелено-голубої смуги неба, верхня – гравіювана рослинним орнаментом, в основі якого вигнуті пагони, стилізовані чотирипелюсткові квіти, акантове листя і трілісник, сріблене. Середник ікони з боків і зверху оточений десятима клеймами діянь ангелів і архангелів.

Порядок клейм. Зліва: 1. Ангел і Захарія. 2. Товія з Архангелом Рафаїлом. 3. Гедеон перед ангелом. 4. Чудо в Хонех. Вгорі: 1. Благовіщення Анни. 2. Благовіщення Богородиці. Справа: 1. Жінки мироносиці і ангел. 2. Боротьба Якова з ангелом в Пенуїлі. 3. З'явлення ангела Ісусу Навину. 4. Звільнення ангелом апостола Петра з темниці. Живопис у клеймах спрощений. Кольори одягу персонажів червоні, сині, зелені, білі. В окремих клеймах використаний спрощений архітектурний стафаж. Гло клейм гравійоване рослинним орнаментом, сріблене. Написи у клеймах зроблені червоною фарбою.

Експонується у МВІ

Публікації: Карпюк Л. Каталог ікон волинської школи іконопису XVI-XVIII ст. із збірки Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона. Питання історії виникнення, дослідження та реставрації. Тези та матеріали II міжнародної наукової конференції – м. Луцьк, 1995. – С. 47; Василевська С., Вигоднік А., Єлісеєва Т., Низькохат О. Матеріали до каталогу Волинської ікони XVI-XVIII ст. з фондів Волинського краєзнавчого музею // Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнародної конференції по волинському іконопису. – м. Луцьк, 1999. – С. 143; Ковальчук Є. Врятовані пам'ятки. З історії дослідження і реставрації волинського іконопису XVI-XVIII століть. – Луцьк: Медіа, 2005. – С. 12; Вигоднік А. Пам'ятка народного малярства кінця XVIII ст. «Архістратиг Михаїл з діяннями» // Минуле і сучасне Волині й Полісся: народне мистецтво і духовність. Матеріали II Волинської обласної науково-етнографічної конференції. – м. Луцьк, 2005. – С. 67; Василевська С., Вигоднік А. Матеріали до каталогу волинської ікони XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XII міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2005. – С. 62; Вигоднік А., Карпюк Л. Житійні ікони XVII-XVIII ст. з колекції Волинського краєзнавчого музею // Волинська ікона: дослідження та реставрація. Матеріали XIII міжнародної наукової конференції. – м. Луцьк, 2006. – С. 67; Музей волинської ікони – К.: РК Майстер-принт, 2010. – 88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.: АДФ-Україна, 2013. – 400с.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

ВКМ І - 456

Кінець XVIII ст.

198 x 112

Походження: Дмитрівська церква
с. Журавники Горохівського району
Реставрація: 2003 р., Львівська
філія ННДРЦ України, О.Глівка
Матеріали і техніка: дошка (4)
соснова, шпуги (2) односторонньо
врізані, левкас, темпера, золочення
Збереження: кракелюри, значні
втрати фарбового шару і левкасу на
одязі святого, тлі та поземі, дірки
від тиблів, обрамлення відсутнє,
пошкодження шашелем

Опис: святий Миколай зображений фронтально, у повний зріст. Правою рукою святий благословляє, лівою – тримає посох з рукояткою з хрестом і зміями, з білим сулком. Одягнений у архієрейське облачення: білий підризник з орнаментованим краєм, червоний саккос, оздоблений золотим квітковим орнаментом і золотою каймою по краях, жовті поручі, синій омофор з хрестами, палицю, наперсний хрест (втрачений), мітру зеленого кольору з хрестом прикрашену «камінням». Складки одяг виконані спрощено. Лик вохристої карнації з промальованими зморшками на щоках, очі великі мигдалеподібні, темні, ніс прямий загострений, вуста червоні, волосся, борода і вуса сиві, Німб гравійований променями, окреслений графією, золочений. У верхній частині ікони, на білих хмарах – поясні зображення Ісуса Христа з книгою і Богородиці з омофором. Вони одягнені у традиційні червоно-сині одяжі, на голові Богородиці – білий плат. Німби модельовані золотими променями. Позем ікони – у вигляді пейзажу з рудими і зеленими пагорбами, деревами, силуетами міста з мурами і баштами. Тло ікони – у вигляді голубого неба з білими хмарами, гладке. Зображення обнесене вузькою чорною і широкою білою смугами. Ікона має аркоподібну верхню частину, внизу – сіра смуга.

Експонується у МВІ

Публікації: С.Василевська, А.Вигоднік Матеріали до каталогу волинської ікони XVI -XVIII століть з фондів Волинського краєзнавчого музею // Сакральне мистецтво Волині. Матеріали ІХ міжнародної наукової конференції. – м.Луцьк, 2002. – С.143; Музей волинської ікони – К.:РК Майстер принт, 2010.– 88с.; Музей волинської ікони: книга-альбом. – К.:АДФ-Україна, 2013. –400с.

СКОРОЧЕННЯ

ВКМ – Волинський краєзнавчий музей

МВІ – Музей волинської ікони

ННДРЦ України – Національний науково-дослідний реставраційний центр України

НАОМА – Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

ЗМІСТ

Святий Миколай. Початок XVII ст. ВКМ I – 801	5
Волинський іконописець 1630 року. Воздвиження Чесного Хреста.	
Перша половина XVII ст. ВКМ Ж – 315	7
Богородиця Одигітрія. XVII ст. ВКМ I – 90	9
Іоан Богослов. 1696 р. ВКМ I – 127	11
Пророки Соломон та Ісаїя. Кінець XVII ст. ВКМ РА – 1614	13
Спокуса Христа. Початок XVIII ст. ВКМ I – 110	15
Христос Вседержитель. 1715 р. ВКМ I – 166	17
Маляр з Михнівки. Причащення святого Онуфрія. 1717 р. ВКМ Ж – 300	19
Святий Миколай. 1718 р. ВКМ РА – 1594	21
Йов Кондзелевич. Святий Георгій. Початок XVIII ст. ВКМ I – 228	23
Йов Кондзелевич. Юрій Змієборець. Перша половина XVIII ст. ВКМ РА – 1064	25
Воскресіння. Початок XVIII ст. ВКМ Ж – 321	27
Вознесіння. Початок XVIII ст. ВКМ Ж – 322	29
Богоявлення. Початок XVIII ст. ВКМ Ж – 317	31
Зішестя Святого Духа на апостолів. Початок XVIII ст. ВКМ Ж – 318	33
Пророк Єзекиїль. Початок XVIII ст. ВКМ I – 753	35
Розп'яття. Початок XVIII ст. ВКМ Ж – 306	37
Преображення. Початок XVIII ст. ВКМ I – 116	39
Воздвиження Чесного Хреста. Початок XVIII ст. ВКМ РА – 1473	41
Свята Параскева. Початок XVIII ст. ВКМ Ж – 171	43
Святий Миколай. Початок XVIII ст. ВКМ I – 91	45
Христос Вседержитель. Початок XVIII ст. ВКМ I – 135	47
Покрова Богородиці. Перша половина XVIII ст. ВКМ I – 92	49
Юрій Змієборець. Перша половина XVIII ст. ВКМ Ж – 312	51
Коронування Богородиці. Перша половина XVIII ст. ВКМ Ж – 339	53
Святі Антоній і Феодосій Печерські. Перша половина XVIII ст. ВКМ I – 62	55
Святий Стефан. Перша половина XVIII ст. ВКМ I – 191	57
Маляр з Михнівки. Юрій Змієборець. Перша половина XVIII ст. ВКМ Ж – 301	59
Воздвиження Чесного Хреста. Перша половина XVIII ст. ВКМ I – 252	61

Святий Дмитрій. 1729 р. ВКМ I–192	63
Маляр з Михнівки. Святий Миколай. 1731 р. ВКМ Ж–295	65
Христос Вседержитель. 1733 р. ВКМ I–611	67
Христос Вседержитель. 1736 р. ВКМ I–219	69
Святий Миколай. 1736 р. ВКМ I–222	71
Богородиця Нев'янучий Цвіт. 1736 р. ВКМ I–225	73
Архангел Михаїл. 1740 р. ВКМ I–160	75
Старозавітня Трійця. Середина XVIII ст. ВКМ I–167	77
Слав Михальський. Свята Катерина. Середина XVIII ст. ВКМ I–60	79
Слав Михальський. Святий Миколай. Середина XVIII ст. ВКМ I–55	81
Святий Георгій. Середина XVIII ст. ВКМ Ж–309	83
Апостол Іоан. Середина XVIII ст. ВКМ I–233	85
Христос Виноградна Лоза. 1745 р. ВКМ I–106	87
Христос Виноградна Лоза. 1747 р. ВКМ I–234	89
Свята Параскева. 1749 р. ВКМ I–429	91
Свята Параскева. 1749 р. ВКМ I–253	93
Слав Михальський. Причащення святого Онуфрія. 1750 р. ВКМ I–42	95
Томаш Михальський. Святі Іоаким та Анна. 1753 р. ВКМ I–41	97
Юрій Змієборець. 1756 р. ВКМ Ж–202	99
Почаївська ікона Богородиці. 1757 р. ВКМ I–133	101
Богородиця Одигітрія. Друга половина XVIII ст. ВКМ I–262	103
Томаш Михальський. Пророки Аарон і Єзекиїль. 1768 р. ВКМ I–196	105
Томаш Михальський. Пророки Даниїл і Аввакум. 1768 р. ВКМ I–198	107
Томаш Михальський. Пророки Єремія і Мойсей. 1768 р. ВКМ I–199	109
Коронування Богородиці. Друга половина XVIII ст. ВКМ I–156	111
Причащення святого Онуфрія. XVIII ст. ВКМ I–535	113
Страсті апостола Іоана. XVIII ст. ВКМ I–108	115
Христос Вседержитель. XVIII ст. ВКМ Ж–338	117
Богородиця Одигітрія. Євангеліст Лука. XVIII ст. ВКМ I–69	119

Коронування Богородиці. Непорочне зачаття.	
XVIII ст. ВКМ I – 227	121
Богородиця Одигітрія. XVIII ст. ВКМ I – 601	123
Свята Варвара. XVIII ст. ВКМ I – 413	125
Благовіщення. XVIII ст. ВКМ Ж – 314	127
Святий Миколай. XVIII ст. ВКМ I – 47	129
Богородиця Одигітрія. XVIII ст. ВКМ Ж – 303	131
Богородиця Одигітрія. XVIII ст. ВКМ I – 183	133
Святий Онуфрій. XVIII ст. ВКМ I – 457	135
Свята Варвара. XVIII ст. ВКМ Ж – 292	137
Свята Параскева. XVIII ст. ВКМ I – 50	139
Пророки Іона і Яків. XVIII ст. ВКМ РА – 1610	141
Пророки Ісаї і Єремія. XVIII ст. ВКМ РА – 1609	143
Христос Вседержитель. XVIII ст. ВКМ I – 488	145
Богородиця з Немовлям. XVIII ст. ВКМ Ж – 340	147
Христос Вседержитель. XVIII ст. ВКМ I – 57	149
Христос Вседержитель. XVIII ст. ВКМ Ж – 203	151
Богородиця Одигітрія. XVIII ст. ВКМ I – 218	153
Христос Виноградна Лоза. XVIII ст. ВКМ РА – 1430	155
Богородиця Одигітрія. XVIII ст. ВКМ I – 46	157
Архангел Михаїл. XVIII ст. ВКМ I – 154	159
Пророк Соломон. XVIII ст. ВКМ I – 942	161
Пророк Гедеон. XVIII ст. ВКМ I – 82	163
Богородиця Одигітрія. XVIII ст. ВКМ I – 74	165
Апостол Павло. XVIII ст. ВКМ I – 2	167
Архістратиг Михаїл. XVIII ст. ВКМ I – 6	169
Старозавітна Трійця. XVIII ст. ВКМ I – 450	171
Покров Богородиці. XVIII ст. ВКМ I – 157	173
Святий Онуфрій. XVIII ст. ВКМ РА – 1627	175
Юрій Зміборець. XVIII ст. ВКМ I – 419	177
Богородиця Одигітрія. XVIII ст. ВКМ Ж – 186	179
Святий Климент. XVIII ст. ВКМ Д – 975	181
Святий Миколай. XVIII ст. ВКМ I – 13	183
Богородиця Одигітрія. XVIII ст. ВКМ I – 65	185
Архістратиг Михаїл з діяннями.	
Кінець XVIII ст. ВКМ I – 168	187
Святий Миколай. Кінець XVIII ст. ВКМ I – 456	189

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Упорядники А. Вигоднік, С. Василевська

**ВОЛИНСЬКА ІКОНА XVI-XVIII СТОЛІТЬ
З КОЛЕКЦІЇ ВОЛИНСЬКОГО КРАЄЗНАВЧОГО
МУЗЕЮ**

Каталог

Частина II

Технічний редактор: Олександр Трофімук

Оригінал-макет виготовлений: Олександр Трофімук

Здано на виробництво 12.10.2015 р. Підписано до друку 19.10.2015 р.

Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Гарнітура Times.

Папір друкарський. Офсетний друк.

Ум. друк. арк. 11,39. Обл.-вид. арк. 11,25.

Накладом 100 прим. Вид. № 428.

Ціна вільна. Замовне.

Виготовловач – Вежа-Друк (43000, м. Луцьк, вул. Бойка, 1).

Свідоцтво Державного комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4039 від 30.08.2013 р.

В-67

Волинська ікона XVI-XVIII століть з колекції Волинського краєзнавчого музею. Каталог. Частина II / Упорядники А. Вигоднік, С. Василевська. – Луцьк: Вежа-Друк, 2015. – 196 с., іл.

УДК 7.04(477.82): 246.5

ББК 85.143(4 УКР-4 ВОЛ) л6

В-67